

B 91

Wat doe jij voor je gezondheid?

TNO Preventie en Gezondheid
Gorter Bibliotheek

14 JUL 2004

Postbus 2215
2301 CE LEIDEN

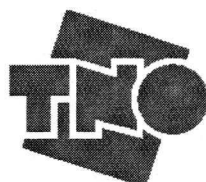
Stamboeknummer

18.997

**Handleiding
Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs
“Wat doe jij voor je gezondheid?”**

Een toelichting op de ontwikkeling en het gebruik van de “Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs”.

Colofon

Auteurs en medewerkers

J. Bruil
N.Š. Dijkstra
G.W. Jacobusse
C. Kok
A.J.P.A. Klabbers
U.D. Duinstra
J.C.M. van Wijngaarden
F.I.M. Pijpers
T.G.W.M. Paulussen

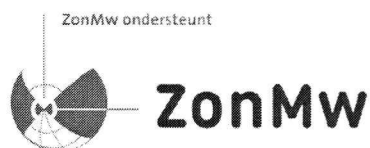
Besteladres:

Stichting Instituut GGD Nederland
Adriaen van Ostadelaan 140
3583 AM UTRECHT
tel.: 030-2523004
www.GGDkennisnet.nl

Juni 2004

Handleiding Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs "Wat doe jij voor je gezondheid?"

Versie 1.0

Voorwoord

Wanneer een basisschool haar beleid op het gebied van gezondheid gaat ontwikkelen of aanpassen, is het van belang om gegevens te hebben, die inzicht bieden in de vraag hoe de gezondheid van de schoolpopulatie eigenlijk is. De school kan hiertoe bijvoorbeeld nagaan:

- hoe het gesteld is met de voedingsgewoonten van de leerlingen,
- hoe het staat met pesten op school,
- of de leerlingen voldoende bewegen en sporten,
- hoe de leerlingen denken over roken,
- etc.

Mede op basis van informatie over welke gezondheidsproblemen er in welke mate spelen bij de leerlingen, kan de school keuzen maken, prioriteiten stellen en op basis hiervan gezondheidsbevorderende activiteiten uitvoeren.

Scholen kunnen bij dit proces tot het verkrijgen van een schoolgezondheidsbeleid ondersteund worden door GGD'en. In het kader van het wettelijk vastgelegde 'Basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg 0 – 19 jaar', zijn GGD'en verplicht om informatie te verzamelen over de gezondheidssituatie van jeugdigen. Op basis van deze informatie voeren GGD'en individuele en groepsgerichte gezondheidsbevorderende activiteiten uit op onder andere basisscholen.

De voor u liggende handleiding beschrijft een instrument – de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs – die scholen en GGD'en kunnen gebruiken bij het systematisch in kaart brengen van de gezondheidssituatie van groepen leerlingen op een basisschool. Middels deze vragenlijsten kan een gezondheidsprofiel van een groep of groepen leerlingen of zelfs van een gehele basisschool gemaakt worden. Verder is het mogelijk om verschillende scholen in een bepaald gebied met elkaar te vergelijken en het instrument niet alleen te gebruiken bij (het ondersteunen van scholen bij) het opzetten van schoolgezondheidsbeleid, maar ook bij het opzetten van lokaal gezondheidsbeleid.

De oorspronkelijke vragenlijst voor schoolgezondheid (GBG-vragenlijsten) dateren uit 1991. Met deze versie konden scholen en GGD'en op den duur de gewenste informatie onvoldoende verkrijgen. Het instrument was daarmee aan een grondige herziening toe. TNO Preventie en Gezondheid heeft samen met GGD Nederland, vereniging voor GGD'en, de herziening van de vragenlijsten (inclusief het verkrijgen van referentiegegevens) vormgegeven. Met deze vernieuwing is de naam GBG-vragenlijsten vervallen. In deze handleiding wordt het werken met de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs uit de doeken gedaan alsmede de totstandkoming van de vragenlijsten. Wij hopen dat de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs aan de behoefte in het veld zal voldoen.

Juni 2004

TNO-PG
GGD Nederland

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Doel van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs	1
1.2 Voor wie is deze handleiding bedoeld?	2
1.3 Inhoud van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs	2
1.4 Toepassingen in de praktijk	2
1.5 Samenstelling van de toolkit Schoolgezondheid Basisonderwijs	2
2. Ontwikkeling van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs	3
2.1 Achtergrond	3
2.2 Stappen in de ontwikkeling van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs	3
2.3 Opbouw Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs	4
2.4 De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs	5
3. Gegevensverzameling	6
3.1 Gebruik van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs	7
3.2 Afname van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs in de school	7
3.3 Verwerking van de gegevens	10
3.4 Vervolgstappen	10
4. Verwerking van de lijst tot een rapportage	11
4.1 Inleiding	11
4.2 Algemene toelichting op het gebruik van de syntax	11
4.3 Demografische gegevens (syntax S3)	12
4.4 Leefstijl	13
4.5 Psychosociaal functioneren (syntax S12 fig 9)	15
5. Psychometrische eigenschappen van de lijst	17
5.1 Inleiding	17
5.2 Beschrijving van de onderzoeksgroep	17
5.3 Factor structuur van het deel psychosociaal functioneren	18
5.4 Betrouwbaarheid van de afzonderlijke schalen	20
5.5 Referentie gegevens	20
6. Tot slot	21
Bijlagen	23

1. Inleiding

Deze handleiding bevat praktische informatie voor gebruikers van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs. De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs hebben de titel “Wat doe jij voor je gezondheid?” gekregen. Er zijn twee Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs. De vragenlijst ‘Wat doe jij voor je gezondheid?’ groep 1 t/m 5 is bestemd voor de onderbouw (groep 1 en 2) en de middenbouw (groep 3, 4 en 5) en wordt door ouders ingevuld. De vragenlijst ‘Wat doe jij voor je gezondheid?’ groep 6, 7 en 8 is voor de bovenbouw en is zo samengesteld dat deze door de kinderen zelf kan worden ingevuld. De twee lijsten zijn identiek (behalve de formulering). Echter voor de leerlingen in groep 6, 7 en 8 zijn twee onderwerpen (roken en alcohol) toegevoegd.

Het eerste hoofdstuk schetst het doel en de doelgroep waarvoor de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs zijn ontwikkeld en de toepassing ervan in de praktijk. Hoofdstuk 2 beschrijft de wijze waarop de vragenlijsten tot stand zijn gekomen. Hoofdstuk 3 biedt concrete handreikingen voor de afname. Hoofdstuk 4 biedt praktische richtlijnen voor de verwerking van de gegevens ten behoeve van de rapportage van de resultaten aan basisscholen. Hoofdstuk 5 beschrijft de psychometrische eigenschappen van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs. De hoofdstukken 4 en 5 zijn met name bedoeld voor degene die de gegevens analyseert en de rapportage samenstelt. De analyses en het maken van de rapportage veronderstellen enige ervaring in het gebruik van het statistische programma SPSS en een tekstverwerkingsprogramma.

1.1 Doel van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

Met behulp van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs worden op groepsniveau de gezondheidsproblemen en het aan gezondheid gerelateerd gedrag van leerlingen op een basisschool systematisch in kaart gebracht. Aan de hand van de resultaten, en een eventuele vergelijking daarvan met de referentiegegevens, kan de school bepalen op welke gezondheidsaspecten verbeteringen wenselijk zijn. Het inzicht in de prioritaire gezondheidsproblemen bij de leerlingen kan, het liefst samen met gegevens uit andere informatiebronnen (zoals individuele contactmomenten, indrukken van leerkrachten en andere relevante personen in de omgeving van het kind) gebruikt worden bij het bepalen van beleid gericht op het bevorderen van de gezondheid van leerlingen op een school. Met andere woorden, de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs zijn een hulpmiddel voor een systematische verkenning van eventuele gezondheidsproblemen van leerlingen. Hiermee vormt de afname van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs de eerste fase in de beleidscyclus van ontwikkeling van een schoolgezondheidsbeleid: de probleemanalyse.

In overleg met gezondheidsbevorderende en onderwijsondersteunende instellingen, zoals de GGD, kan de school vervolgens besluiten tot het ontwikkelen en uitvoeren van concrete activiteiten die op termijn moeten leiden tot een verbetering van de gezondheidssituatie van leerlingen.

De voor u liggende handleiding gaat in op de eerste stap: de probleemanalyse. De ondersteuning van scholen als geheel, waaronder het proces van selectie en ontwikkeling van concrete activiteiten in het kader van het gezondheidsbeleid op een specifieke school valt buiten het kader van deze handleiding. Daarvoor zijn elders in het land instrumenten ontworpen, zoals het draaiboek “Gezond op school” (nadere informatie verkrijgbaar bij NIGZ) of de instrumenten die ontwikkeld zijn in het kader van “Schoolslag” (nadere informatie verkrijgbaar bij GGD Zuidelijk Zuid-Limburg en NIGZ).

Naast het gebruik van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs voor individuele scholen is het ook mogelijk om verschillende scholen in een gebied met elkaar te vergelijken en het instrument te gebruiken bij het opzetten van lokaal gezondheidsbeleid.

1.2 Voor wie is deze handleiding bedoeld?

Deze handleiding is geschreven voor medewerkers van GGD'en die in het kader van het basistakenpakket van de Jeugdgezondheidszorg belast zijn met het op groepsniveau periodiek monitoren en beschrijven van de gezondheidssituatie van leerlingen op de basisschool.

1.3 Inhoud van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

De gewoonten en gedragingen van leerlingen die met het instrument in kaart worden gebracht bestrijken een breed scala aan onderwerpen zoals voeding, mondhygiëne, vrije tijd, veiligheid, psychosociaal functioneren. De keuze voor de onderwerpen die landelijk gemaakt is, is een resultaat van consensusvorming tussen vertegenwoordigingen van medewerkers in de Jeugdgezondheidszorg, docenten van basisscholen en ouders. Meer over dit proces van consensusvorming kunt u lezen in Hoofdstuk 2.

1.4 Toepassingen in de praktijk

De Vragenlijst Schoolgezondheid Basisonderwijs voor de onder- en middenbouw ("Wat doe jij voor je gezondheid?", groep 1 t/m 5) wordt door ouders ingevuld. Deze lijst kan op school aan ouders uitgedeeld worden en op een afgesproken tijd worden opgehaald door of gebracht bij de GGD. Een andere mogelijkheid is deze samen met de oproep van de schoolarts/schoolverpleegkundige voor het PGO (Periodiek Gezondheidskundig Onderzoek) aan de ouders toe te sturen. Tijdens het PGO worden de vragenlijsten dan weer ingenomen. De Vragenlijst Schoolgezondheid Basisonderwijs ("Wat doe jij voor je gezondheid?", groep 6, 7 en 8) voor de bovenbouw wordt klassikaal afgenomen.

De ingevulde vragenlijsten kunnen worden ingevoerd en geanalyseerd met behulp van de speciaal daarvoor ontwikkelde "toolkit" waartoe ook deze handleiding behoort (zie onderaan dit hoofdstuk). Tevens is er een modelrapportage ontwikkeld als hulpmiddel voor het rapporteren van de bevindingen aan de school. De data worden anoniem verwerkt en bieden de mogelijkheid tot verslaglegging op het niveau van klassen/groepen, leerjaar, onder-, midden- en bovenbouw en/of de school als geheel en kunnen worden vergeleken met door de GGD verzamelde gegevens van andere scholen in de regio of met de landelijke referentiegegevens die in de "toolkit" zijn bijgesloten.

1.5 Samenstelling van de toolkit Schoolgezondheid Basisonderwijs

De digitale bijlagen, maar ook de voor u liggende handleiding, zijn te downloaden van de website www.GGDkennisnet.nl (de werkwijze vindt u tevens op GGDkennisnet).

Naast de handleiding bevat de folder op kennisnet:

- Vragenlijst "Wat doe jij voor je gezondheid?" voor ouders van kinderen in de groepen 1 t/m 5
- Vragenlijst "Wat doe jij voor je gezondheid?" voor leerlingen in de groepen 6, 7 en 8
- Invoerprogramma waarmee de ingevulde vragenlijsten kunnen worden ingevoerd
- Landelijke referentiegegevens
- SPSS syntax voor verwerking van gegevens
- Modelrapportage waarmee de resultaten op overzichtelijke wijze kunnen worden gerapporteerd aan scholen
- Voorbeeldbrieven voor scholen, leerkrachten en ouders

2. Ontwikkeling van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

2.1 Achtergrond

In 2002 zijn TNO Preventie en Gezondheid en GGD Nederland gestart met de ontwikkeling van nieuwe vragenlijsten naar gezondheidsgedragingen van kinderen op de basisschool – (Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs). Dit project is gefinancierd door ZonMw. Voorheen werden GBG-vragenlijsten gebruikt voor het analyseren van problemen op het gebied van schoolgezondheid. Deze GBG-vragenlijsten zijn in 1989 ontwikkeld en voldeden niet meer aan de verwachtingen van GGD'en. Hiervoor werden veelal drie redenen gegeven, waarvan de eerste in onderstaand rijtje het meest door GGD-medewerkers werd genoemd:

1. Naar het oordeel van veel GGD'en misten de oude lijsten een aantal thema's die tegenwoordig zeer relevant worden geacht. Daarnaast bevatten de lijsten ook thema's die tegenwoordig juist minder relevant worden geacht. Om die reden gingen GGD'en de oude lijsten vaak zelf aanpassen.
2. De referentiegegevens waren verouderd. Er was behoefte aan nieuwe normgegevens. Daarnaast was er behoefte aan aparte normgegevens voor scholen met veel allochtone leerlingen.
3. Er was behoefte aan een geautomatiseerde versie voor de verwerking van gegevens en de afname daarvan.

2.2 Stappen in de ontwikkeling van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

De ontwikkeling van de nieuwe vragenlijsten verliep in vijf stappen, die hieronder kort besproken worden.

Stap 1: vaststellen van criteria voor afbakening van onderwerpen.

Het project is gestart met een literatuuronderzoek naar de verschillende onderwerpen die in aanmerking komen voor eventuele opname in de toekomstige Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs. Ten behoeve van de inhoudelijke afbakening van de nieuwe Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs zijn de volgende criteria geformuleerd:

- 1) Uit epidemiologisch onderzoek blijkt dat het onderwerp (probleem) veel voorkomt bij kinderen in de betreffende leeftijdscategorie.
- 2) Het onderwerp verwijst naar een gezondheidsprobleem en/of direct daaraan gerelateerde determinanten (voorspellers) van gezondheid (bijvoorbeeld roken, ongezonde voeding).
- 3) Het voorkomen van het betreffende probleem of de determinant (voorspeller) moet meetbaar zijn met een vragenlijst.
- 4) Het gaat om problemen die in principe aanknopingspunten bieden voor primaire of secundaire preventie of behandeling.
- 5) Deze aanknopingspunten dienen betekenisvol te zijn voor kinderen gegeven de ontwikkelingsfase waarin ze op dat moment verkeren (gericht op de leefwereld van dat moment).
- 6) Het gaat om problemen waaraan binnen de school gewerkt kan worden.

Op basis van het literatuuronderzoek is een voorlopige lijst van onderwerpen samengesteld die voldeden aan alle bovengenoemde criteria

Stap 2: Delphirondes

De voorlopige lijst van mogelijke onderwerpen en bijbehorende achtergrondinformatie is in twee schriftelijke delphi-rondes voorgelegd aan drie groepen gebruikers, namelijk GGD-medewerkers (n=40 GGD'en), docenten (n=40) en ouders (n=40). Aan de eerste Delphi-ronde hebben 30 GGD'en (40 medewerkers), 22 docenten en 15 ouders meegewerkt. De onderwerpen zijn in deze ronde beoordeeld op relevantie voor de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs. Daarnaast konden nieuwe onderwerpen worden toegevoegd. In een tweede ronde zijn de als relevant beoordeelde onderwerpen gerangschikt naar prioriteit en zijn de nieuw ingebrachte onderwerpen op relevantie beoordeeld door de respondenten.

Stap 3: Ontwikkeling en afname concept vragenlijst

De resultaten van genoemde twee Delphi-rondes zijn aan de klankbordgroep (zie bijlage 13) voorgelegd alvorens de definitieve lijst met onderwerpen werd vastgesteld. De klankbord bestond uit afvaardigingen van ouders, GGD medewerkers en schooldirectie. Vervolgens zijn concept vragenlijsten geconstrueerd, waarbij waar mogelijk gebruik is gemaakt van reeds betrouwbaar en valide gebleken meetprocedures. Deze vragenlijsten zijn na verwerking van de commentaren van de klankbordgroep en deelnemende GGD'en allereerst bij een klein aantal ouders en kinderen op bruikbaarheid getoetst. Daarna zijn de concept vragenlijsten in het werkgebied van de GGD West Brabant, GGD Zeeland, en GGD Zuid Holland Noord op 17 scholen afgenomen (n=2.857).

Stap 4: Constructie van schalen en uitkomstmaten in de pilotstudie

Het doel van de pilotstudie was het testen van de bruikbaarheid van de lijst en het analyseren van de psychometrische eigenschappen van de lijst. De pilot is positief verlopen. Het beoogde aantal respondenten is door de GGD'en benaderd en de respons was goed. De vragen bleken over het algemeen bruikbaar. De definitieve lijst is uiteindelijk voorgelegd aan en geaccordeerd door de klankbordgroep.

Stap 5: Normstudie

In oktober 2003 is de normeringsstudie uitgevoerd. Zesentwintig scholen verspreid over Nederland hebben daaraan meegedaan. Vijf van deze scholen hadden een allochtone leerlingenpopulatie van meer dan 50%. De beoogde respons van 4000 respondenten is gehaald. Op basis van de gegevens uit deze steekproef zijn de normtabellen (referentiegegevens) samengesteld.

2.3 Opbouw Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

De vragenlijsten bestaan uit drie onderdelen. Allereerst wordt gevraagd naar enkele demografische gegevens. Daarnaast bevat de lijst twee thema's waarin een aantal vragen opgenomen zijn over: 1) leefstijl (gezondheidsgedragingen) en gezondheid en 2) psychosociaal functioneren. De demografische gegevens zijn van belang voor het beschrijven van de groep leerlingen van een specifieke school, voor de interpretatie van de gegevens en een verantwoorde vergelijking van de resultaten met profielen van andere scholen.

Demografische gegevens

- geslacht
- leeftijd
- leerjaar
- etniciteit

Leefstijl (gezondheidsgedragingen) en gezondheid

- Ontbijt en voeding
- Beweging en vrije tijd
- Zwemvaardigheid
- Vóórkomen van een ongeluk(je) op school
- Mondhygiëne
- Roken (alleen voor groepen 6, 7 en 8)
- Alcohol (alleen voor groepen 6, 7 en 8)

Psychosociaal functioneren

- Sociale relaties
- Pesten
- Agressie
- Aandacht
- Welbevinden op school
- Relatie met leerkracht
- Zelfvertrouwen
- Faalangst
- Assertiviteit
- Positieve emoties
- Depressie
- Lichamelijke fitheid

2.4 De vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs voor de groepen 1 t/m 5 en voor de groepen 6, 7 en 8 treft u aan in bijlage 1 en 2.

Centraal in de lijsten staat het kind, het gaat om het gedrag en functioneren van het kind. Aan ouders wordt gevraagd de vragenlijst over hun kind naar beste weten in te vullen. Wanneer het gaat over gevoelens van het kind, wordt gevraagd de vragen te beantwoorden zoals de ouder denkt dat het kind ze zou beantwoorden. Het gaat niet om het gevoel dat de ouder heeft, maar om dat van het kind.

De lijst is ontwikkeld voor autochtone en allochtone Nederlandstalige kinderen. Het bleek helaas niet mogelijk om in het kader van het project de lijst te vertalen voor allochtone ouders of de lijst mondeling af te nemen bij deze ouders. Een redelijk grote groep allochtone ouders was echter in staat de lijst in te vullen. Een eventuele vertaling zal zorgvuldig moeten gebeuren, richtlijnen hiervoor zijn opgenomen in bijlage 9. U wordt gevraagd (de behoefte aan) vertalingen te melden bij GGD Nederland, zodat de landelijke projectgroep dit kan monitoren.

Wanneer u gaat werken met vertaalde vragenlijsten dient u er rekening mee te houden dat u niet zonder meer de uitkomsten van die lijsten kunt vergelijken met de referentiegegevens van de Nederlandstalige Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs.

3. Gegevensverzameling

STAPPENPLAN AFNAME VRAGENLIJSTEN SCHOOLGEZONDHEID BASISONDERWIJS

STAP	paragraaf	INHOUD	Onderwerpen	bijlagen
0	3.2.1	Vorbereidend gesprek met de school	<ul style="list-style-type: none"> - doel van het onderzoek - de vragenlijst - het soort gegevens dat verkregen wordt - de rapportagevorm - de uitvoering van de gegevensverzameling - anonimiteit voor de leerlingen/ ouders en de school - voorbeeldbrief voor de ouders 	1 en 2 3 4 en 5 6 en 7
1	3.2.2	Vorbereiding gegevensverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - nummeren vragenlijsten - inpakken vragenlijsten en brieven groep 1 t/m 5 - bundelen vragenlijsten en brieven groep 6, 7 en 8 - pakket naar scholen brengen/ versturen 	3 1, 4, 6 2, 5, 7
2a	3.2.3	Gegevensverzameling groep 1 t/m 5	<ul style="list-style-type: none"> - schriftelijke/mondelijke instructie leerkrachten - leerkrachten van de groepen 1 t/m 5 delen vragenlijst uit aan ouders/leerlingen - verzamelen van ingevulde vragenlijst door leerkracht 	4
2b	3.2.3	Gegevensverzameling groep 6, 7 en 8	<ul style="list-style-type: none"> - schriftelijke/mondelijke instructie leerkrachten - leerkrachten van de groepen 6, 7 en 8 delen brief uit aan ouders/leerlingen - instructie leerlingen - invullen vragenlijst in de klas - inname vragenlijst 	8
3	3.3	Verwerking van de gegevens tot rapportage	<ul style="list-style-type: none"> - scannen of handmatig invoeren - schonen bestand - analyse van gegevens - rapportage obv modelrapportage 	10, 11, 12, 13
4	3.4	Vervolgstappen	<ul style="list-style-type: none"> - aanbieden rapport aan school - presentatie/ workshop e.d. volgens methodiek "Gezond op school" of "Schoolslag". - inzetten als instrument voor lokaal gezondheidsbeleid 	

3.1 Gebruik van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

De ondersteuning van een school bij de afname van de lijst, de rapportage en hoe de uitkomsten te interpreteren ligt primair bij de GGD'en. De inzet van de vragenlijsten kan op verschillende manieren plaatsvinden afhankelijk van de vraag van de school en de werkwijze van de GGD. In bovenstaand schema en in onderstaande uitwerking van dit schema wordt uitgegaan van afname van de Basisonderwijs op de gehele school. Het is ook mogelijk slechts een deel van de school bij het onderzoek te betrekken (bijvoorbeeld wanneer de lijsten afgenomen worden voorafgaand aan een individueel contactmoment).

3.2 Afname van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs in de school

3.2.1 Voorbereidend gesprek met de school

Voor afname van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs vindt een gesprek plaats met een gesprekspartner/ coördinator binnen de school over de te volgen procedure.

Tijdens de bespreking komen in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde:

- doel van het onderzoek
- de vragenlijsten "Wat doe jij voor je gezondheid?"
- het soort gegevens dat verkregen wordt
- de rapportagevorm
- de uitvoering van de gegevensverzameling
- anonimiteit voor de leerlingen/ ouders en de school

Doel van het onderzoek

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs kunnen worden gebruikt wanneer een school schoolgezondheidsbeleid wil gaan opzetten, aanpassen of evalueren. Het doel van de vragenlijst is om de gedragingen en gezondheidsproblemen van de leerlingen op groepsniveau in kaart te brengen. Aan de hand van de resultaten, en een vergelijking daarvan met de referentiegegevens, kan de school, ondersteund door de GGD, bepalen op welke gezondheidsaspecten verbeteringen wenselijk zijn.

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs kunnen tijdens het gesprek bekeken worden. Het is aan te bevelen te benadrukken dat het niet de bedoeling is dat ouders en kinderen of leerkrachten de lijst voorafgaand aan het invullen bekijken en bespreken met elkaar. Het is de bedoeling dat ouders en kinderen hun eigen mening geven. Ouders wordt gevraagd de lijst in te vullen zoals zij denken dat het met het kind gaat.

Het soort gegevens dat verkregen wordt

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs zijn bedoeld voor rapportage op groepsniveau. Het is niet de bedoeling de lijst te gebruiken voor individuele diagnostiek. De validiteit van de vragenlijsten is niet getest voor individuele diagnostiek.

Rapportage

Op verschillende niveaus kunnen voor scholen rapportages worden gemaakt:

- gescheiden naar onder-, midden- en bovenbouw,
- gescheiden naar leerjaar (groep 1 tot en met 8),
- per afzonderlijke klas/groep (of een combinatie van klassen van dezelfde leerkracht zoals kan voorkomen bij eerste groepen en voorts in Montessori- of Jenaplan onderwijs),
- voor de school als geheel.

Om op klas- of groepsniveau terug te kunnen rapporteren is het nodig om vooraf een lijst te maken met de naam of het nummer van de klas, naam van de leerkracht en het aantal leerlingen in de klas (zie bijlage 3). Elke klas/leerkracht krijgt een eigen nummer. Dit nummer kan voorop de vragenlijst worden ingevuld. Achteraf kan zodoende op klas- of groepsniveau terug gerapporteerd worden.

Het minimale aantal leerlingen waarover op groepsniveau gerapporteerd kan worden is 20-25 kinderen. Bij kleine scholen cq groepen wordt aangeraden verschillende klassen/groepen en/of leerjaren samen te nemen of op schoolniveau te rapporteren.

De uitvoering van de gegevensverzameling

Met de school worden afspraken gemaakt over de uitvoering van het onderzoek. Zoals hierboven al beschreven moet duidelijk worden om hoeveel leerlingen het gaat in de verschillende klassen. Verder is een belangrijk aandachtspunt wanneer de vragenlijsten aan de ouders worden uitgedeeld en weer terug worden verwacht, de datum waarop de afname van de vragenlijst in de groepen 6, 7 en 8 plaatsvindt en wie zorg draagt voor de afname in de klas.

Het dient aanbeveling het onderzoek in een teamvergadering aan de orde te stellen, zodat alle leerkrachten op de hoogte zijn van het onderzoek. Eventueel kan de GGD-medewerker een toelichting geven.

Ook is het aan te raden het onderzoek vooraf bij de ouders onder de aandacht te brengen. Ouders kunnen via een brief geïnformeerd worden over het onderzoek. Met de school kunnen afspraken gemaakt worden over de strekking van de brief. Andere mogelijkheden om ouders te informeren zijn een ouderavond, mondelinge toelichting door de leerkracht, een tekst in de schoolkrant of het informatiebulletin van de school en posters binnen de school waarop een vooraankondiging staat dat er binnenkort een enquête komt.

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs voor de groepen 1 t/m 5 wordt ingevuld door de ouders. De leerkrachten delen de vragenlijsten uit aan de leerlingen of hun ouders. Een instructie hiervoor staat beschreven in bijlage 4.

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs voor de groepen 6, 7 en 8 wordt ingevuld door de leerlingen in de klas. In overleg met de school bepaalt u wie dit proces begeleidt. Het verdient de voorkeur om de afname te laten plaatsvinden onder begeleiding van een sociaal verpleegkundige, doktersassistente of GVO-er. Indien de leerkracht zelf voor de afname van de vragenlijst zorg draagt, is het van belang hem/haar vooraf een heldere instructie te geven en afspraken te maken over de te volgen procedure (zie bijlage 5A t/m 5D). Dezelfde instructie is overigens ook van belang voor de sociaal verpleegkundige, doktersassistente of GVO-er.

Anonimiteit

Het is de bedoeling dat de lijst anoniem ingevuld wordt. De ouders van de groepen 1 t/m 5 leveren de ingevulde vragenlijst in een (gesloten) envelop in. De leerlingen van de groepen 6, 7 en 8 leveren de ingevulde vragenlijst in bij de sociaal verpleegkundige, doktersassistente of GVO-er. Deze doet de lijsten in een envelop.

Indien de leerkracht zelf de afname van de vragenlijst op zich neemt kan de anonimiteit op verschillende manieren gewaarborgd worden: de leerlingen doen de vragenlijsten zelf in een envelop en plakken deze dicht of de leerkracht doet alle vragenlijsten in één grote envelop en plakt deze in het bijzijn van de leerlingen dicht.

Het niet-anoniem afnemen van de lijst kan mogelijk invloed hebben op de beantwoording door ouders en kinderen. De ervaring is dat dit vooral voor gevoelige onderwerpen als roken en drinken zal gelden. De gegevens verkregen bij niet-anonieme afname vertekenen daardoor de vergelijking met de referentiegegevens.

Ook voor de school is het privacyaspect van belang. U kunt aangeven dat de rapportages vertrouwelijk zijn voor de school en niet naar buiten worden gebracht. Indien de gegevens gebruikt worden voor het lokale gezondheidsbeleid dan meldt u dit aan de school.

3.2.2 Voorbereiding gegevensverzameling

Nummeren vragenlijsten

Voor een zorgvuldige rapportage is het aan te bevelen de vragenlijsten vooraf te nummeren. U heeft hiervoor de lijst nodig die de school heeft ingevuld (bijlage 3). Elke leerkracht/klas krijgt een eigen nummer. Dit zorgt ervoor dat u eventueel terug kunt rapporteren op klas/groepsniveau. Ook geeft de lijst informatie over het aantal vragenlijsten dat wordt verspreid, dit i.v.m. responsgegevens voor de rapportage.

Inpakken vragenlijsten en brieven groep 1 t/m 5

Na het nummeren van de lijsten wordt de vragenlijst "Wat doe jij voor je gezondheid?" groep 1 t/m 5 samen met een brief voor de ouders (zie bijlage 6) in een blanco envelop gepakt. Per leerkracht wordt een pakket met enveloppen samengesteld. Bij dit pakket wordt een instructie voor de leerkracht gevoegd (zie bijlage 4).

Bundelen vragenlijsten en brieven groep 6, 7 en 8

Voor de groepen 6, 7 en 8 worden de vragenlijsten "Wat doe jij voor je gezondheid?" groep 6, 7 en 8 gebundeld per klas en worden de brieven voor de ouders gesorteerd per klas. Afhankelijk van de afspraken die zijn gemaakt over de gegevensverzameling wordt een pakket samengesteld per klas met vragenlijsten (indien de leerkracht zelf de begeleiding op zich neemt), de brieven voor de ouders en een instructie voor de leerkracht (zie bijlage 5A t/m D en bijlage 7).

3.2.3 Gegevensverzameling

Groepen 1 t/m 5

De individueel ingepakte vragenlijsten en brieven voor de ouders van de leerlingen van de groepen 1 t/m 5 worden door de leerkrachten van deze groepen uitgedeeld aan de leerlingen of hun ouders. De inname vindt plaats per klas/groep. Op de afgesproken datum worden de enveloppen gebundeld en meegenomen door de GGD of daar afgeleverd.

Groepen 6, 7 en 8

De brieven voor de ouders kunnen tegelijk met de vragenlijsten voor de groepen 1 t/m 5 uitgedeeld worden. De afname in de klas vindt op een later tijdstip plaats.

Voor de afname van de vragenlijst wordt een introductie gegeven aan de leerlingen. Een instructie hiervoor vindt u in bijlage 5C.

Kort samengevat bevat de instructie de volgende elementen:

1. onderwerp van de vragenlijst
2. anonimiteit van het onderzoek (geen naam op de lijst, antwoorden worden niet individueel aan de school en ouders bekend gemaakt)
3. iedereen krijgt dezelfde lijst
4. er zijn geen goede of foute antwoorden, eigen mening geven
5. vragen doorlopen
6. als er vragen zijn kunnen die gesteld worden
7. eigen tempo van werken: als ze klaar zijn met uitloopopdracht aan het werk

Aan het eind van de les leveren de leerlingen de vragenlijst (in een gesloten envelop) in: alle vragenlijsten worden in een envelop gedaan. Deze envelop wordt ter plekke dichtgemaakt en meegenomen door de GGD of daar zo spoedig mogelijk afgeleverd.

3.3 Verwerking van de gegevens

Na het invullen van de vragenlijsten worden de gegevens verwerkt door de GGD (zie hoofdstuk 4, 5 en de bijlagen). In deze handleiding wordt ervan uitgegaan dat deze persoon bekend is met statistische analyses, SPSS en een tekstverwerkingsprogramma. De modelrapportage is opgezet in WORD.

De ingevulde vragenlijsten kunnen zowel gescand als handmatig verwerkt worden tot een databestand. Dit databestand moet geschikt zijn voor verwerking in SPSS of de gebruiker moet de programmatuur aanpassen voor gebruik in een ander vergelijkbaar programma. Aangeraden wordt voor de benaming van de variabelen gebruik te maken van de namen zoals ze in de invoerfile opgenomen zijn (zie bijlage). Wanneer hiervan wordt afgeweken, is het noodzakelijk ook de opdrachtregels in de verwerkingsbestanden voor berekening van de uitkomstmaten dienovereenkomstig te wijzigen. Dit is ook belangrijk wanneer bepaalde onderdelen van de lijst worden gewijzigd, vragen aan de lijst worden toegevoegd of juist worden verwijderd.

3.4 Vervolgstappen

Nadat het rapport klaar is wordt het aangeboden aan de school. De GGD ondersteunt de school bij de interpretatie van de rapportage en zet samen met de school een vervolgtraject uit. Het is wenselijk om vooraf (in het voorbereidend gesprek) afspraken te maken over de wijze waarop het vervolgtraject vorm krijgt. Het dient aanbeveling om als GGD diensten aan te bieden ten behoeve van het vaststellen van prioriteiten en het richting geven aan een beleidsplan. Het valt echter buiten de scope van deze handleiding om hier nader op in te gaan. Indien u op zoek bent naar instrumenten voor de inrichting van het vervolg verwijzen wij u naar het NIGZ (aanbieder van o.a. het draaiboek "Gezond op school") of naar de instrumenten die ontwikkeld zijn in het kader van "Schoolslag" (informatie verkrijgbaar bij GGD Zuidelijk Zuid-Limburg of NIGZ).

4. Verwerking van de lijst tot een rapportage

4.1 Inleiding

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs bestaan uit drie onderdelen. Een deel met vragen over demografische achtergrondkenmerken, een deel met vragen over leefstijl en eventuele gezondheidsproblemen, en een deel met vragen over het psychosociaal functioneren. In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe tot de gekozen uitkomstmaten is gekomen en wat deze betekenen. In de bijlage (bijlage 10) vindt u een model voor een eindrapportage. De uitkomstmaten die in dit model gebruikt worden komen overeen met de in dit hoofdstuk beschreven uitkomstmaten.

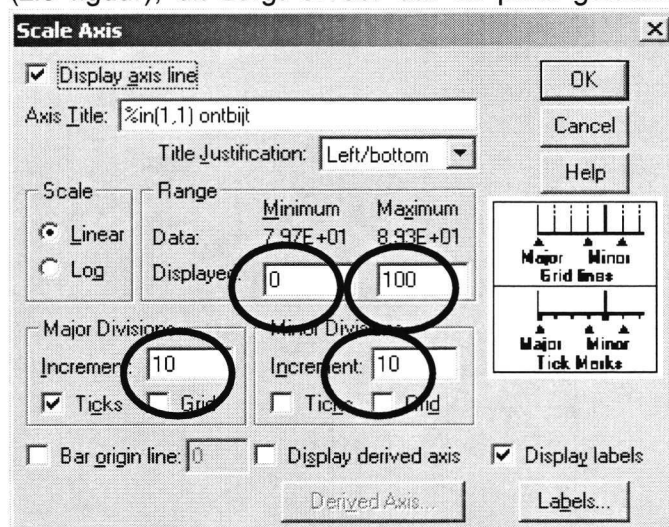
Het minimale aantal leerlingen waarover op groepsniveau gerapporteerd kan worden is 20-25 kinderen. Bij kleine scholen cq groepen wordt aangeraden verschillende groepen samen te nemen en zo nodig slechts op schoolniveau te rapporteren. Binnen een school worden in principe alle leerlingen gemeten, dus de gehele populatie. Daarom worden geen toetsen uitgevoerd om te berekenen of verschillen met de normgroep significant zijn. Significantietoetsen dienen om te beoordelen of een verschil dat in een steekproef gevonden wordt ook in de populatie aanwezig is. In dit geval betreffen gevonden verschillen de gehele populatie. Bij de interpretatie moet daarom beoordeeld worden of een verschil relevant is, want afgezien van meetfouten weten we zeker dat het in de populatie aanwezig is.

De SPSS-syntaxen die nodig zijn om de uitkomstmaten te berekenen vindt u in de bijlagen. In de bijlagen zijn opdrachtregels opgenomen om een berekening te maken en deze grafisch in staafdiagrammen af te beelden. Met selecteren in de output en kopiëren (in Windows Ctrl-C) kan het plaatje in de rapportage geplakt worden (in Windows Ctrl-V)

4.2 Algemene toelichting op het gebruik van de syntax

De eerste syntax run, S1a, is bedoeld om de gegevens van de vragenlijsten voor ouders en kinderen samen te voegen. Vervolgens worden de gegevens van de school waaraan u werkt gekoppeld aan het referentiebestand met syntax S1b. Volg de aanwijzingen nauwkeurig en zorg ervoor dat de variabelennamen identiek zijn aan de variabelennamen zoals opgenomen in het data-entry bestand.

In syntax S2 worden variabelen gehercodeerd en schalen berekend, waarna de syntaxen S3 t/m S12 uitkomstvariabelen berekenen en weergeven. Wanneer u na de berekening naar de output gaat, kunt u door dubbel te klikken op de bar-grafieken de schaal van de percentages veranderen in 0-100 (zie figuur), dit zorgt ervoor dat de plots gemakkelijker onderling te vergelijken zijn.

Verder kan de 'axis title', de label van de verticale as van de bar-grafieken verwijderd worden. Deze label geeft alleen weer hoe de waarden in SPSS gecodeerd zijn, en geeft dus aan de lezer geen nuttige informatie. In bovenstaand voorbeeld is de axis title '%in(1,1) ontbijt'. Deze label kan gewist worden met delete of met backspace.

De bargrafieken en tabellen kunt u vervolgens door te selecteren en te kopiëren invoegen in de modelrapportage.

4.3 Demografische gegevens (syntax S3)

Geslacht (vraag A1). Nagegaan dient te worden of de groepen in de school ongeveer eenzelfde verhouding jongens/meisjes hebben als de referentiegroep (%). Indien dat niet het geval is, is het aan te raden te corrigeren voor geslacht. De makkelijkste manier om dat te doen, is het bestand splitsen op basis van geslacht (in SPSS: Data>Split file) en vervolgens de output voor jongens en meisjes apart te interpreteren.

De kinderen zijn onderverdeeld in drie groepen: onderbouw (groep 1-2), middenbouw (groep 3,4,5) en bovenbouw (groep 6,7,8). Voorts kan per leerjaar (1-8) geanalyseerd worden of per klas/groep (leerkracht). De modelrapportage en alle berekeningen gaan uit van een rapportage per onderbouw-middenbouw-bovenbouw.

Etniciteit

Voor de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs geldt dat gevraagd is naar het geboorteland van het kind, maar ook van de invuller (moeder/vader, anders) en de partner. Hierdoor wordt niet alleen de etnische afkomst van het kind bepaald maar ook de etnische afkomst van degenen bij wie het kind woont (dit hoeven niet de biologische ouders te zijn). In de meeste gevallen wordt de lijst door de moeder of vader ingevuld. Indien het kind in het buitenland is geboren en minimaal één in het buitenland geboren verzorger/ouder heeft, wordt het kind tot de groep allochtone kinderen gerekend.

Afhankelijk van de populatie kan ervoor gekozen worden om antwoordcategorieën toe te voegen aan de vragen naar etniciteit (pas in dat geval ook syntax S3 aan!). De antwoordcategorie 'anders' van de vragen naar etniciteit, kan handmatig gehercodeerd worden.

Voor de codering wordt gebruik gemaakt van de nieuwe standaarddefinitie van het CBS¹ gehanteerd voor indeling op grond van drie geboortelandgegevens. Deze classificatie gaat uit van het gegeven dat het beleid zich richt op groeperingen die zich in overwegende mate in een achterstandspositie ten opzichte van autochtone Nederlanders bevinden. Daarom wordt in de classificatie prioriteit gegeven aan de identificatie van achterstandsgroepen. Dit betekent dat (geboorte)landen worden ondergebracht in een aantal categorieën. Daarbij vindt toedeling plaats aan de hand van de kansen die personen uit de desbetreffende categorieën in Nederland hebben. De landenindeling waarmee wordt gewerkt bij de classificatie is de volgende:

A1 Nederland

A2 Overige westerse herkomstlanden, die geen onderwerp zijn van achterstandsbeleid (Europa (m.u.v. Turkije), Noord-Amerika, Australië, Nieuw-Zeeland, Japan, Indonesië en het voormalige Nederlands-Indië) NB deze komen niet voor in de huidige antwoordcategorieën.

B Niet-westerse herkomstlanden, die potentieel doelgroep zijn van achterstandsbeleid (Azië (m.u.v. Japan en Indonesië); Midden- en Zuid-Amerika; Afrika)

Bij de classificatie wordt gebruik gemaakt van drie verschillende identificatiecriteria (GLP, GLM, GLV), die in uiteenlopende combinaties kunnen voorkomen. De vaststelling of iemand tot de doelgroepen van het minderhedenbeleid behoort, geschiedt in eerste instantie aan de hand van het geboorteland van de betrokkene zelf (GLP).

¹ Keij I. Hoe doet het CBS dat nou? Standaarddefinitie allochtonen. Centraal Bureau voor de Statistiek Index; 2000, nr 10: 24-25.

De gehanteerde landenindeling is de standaardlandencodering die in de gemeentelijke bevolkingsadministratie wordt gebruikt. De lijst is uit 1999. Via de werkgroep standaardisatie zal jaarlijks een update van nieuwe landen met de betreffende code beschikbaar komen. De toekenning van de categorieën A1, A2 en B aan deze nieuwe landen is niet landelijk geregeld en wordt door de gemeenten zelf gedaan op basis van bovenstaande indeling.

4.4 Leefstijl

Ontbijt (syntax S4 fig 1.1 (facultatief 1.1b))

Goede voeding is belangrijk voor een goede gezondheid. Een goede voeding begint met elke dag ontbijt. Het overslaan van het ontbijt kan de concentratie en prestaties van leerlingen ongunstig beïnvloeden. Daarnaast kan het leiden tot een groter gebruik van tussendoortjes. De variabele wordt berekend door Vraag 1_1 te dichotomiseren in minder dan elke dag en elke dag. De tweede vraag (heb je vanmorgen ontbeten) is facultatief en kan ter aanvulling of controle gebruikt worden.

Fruit (syntax S4 fig 1.2)

Het Voedingscentrum raadt aan elke dag 1 tot 2 stuks fruit te eten. Per dag mag 1 glas vruchtensap als een stuk fruit worden geteld. Met behulp van syntax S4 wordt berekend hoeveel kinderen voldoen aan deze norm, waarbij gelet is op de frequentie en niet de hoeveelheid fruit op een dag. De vragen 1_3 en 1_4 zijn gecombineerd en gedichotomiseerd tot de uitkomst minder dan elke dag en elke dag fruit/vruchtensap.

Groente (syntax S4 fig 1.3)

Het Voedingscentrum adviseert elke dag tenminste twee opscheplepels groente te nemen. Hoeveelheden zijn voor kinderen (maar ook voor volwassenen) moeilijk aan te geven. Er is daarom gevraagd naar de frequentie van het eten van groente. De vraag naar groente is gedichotomiseerd in minder dan elke dag en elke dag groente. In syntax S4 wordt berekend hoeveel kinderen voldoen aan deze norm. Vervolgens is (facultatief) een grafiek toegevoegd waarin zowel het percentage kinderen dat niet elke dag ontbijt, groente eet als fruit eet aangegeven wordt (niet opgesplitst naar bouw).

Tussendoortjes (syntax S4 fig 1.4 – 1.8)

Het Voedingscentrum adviseert maximaal 3 tussendoortjes per dag te nemen. Het probleem bij tussendoortjes is dat deze producten vaak grote hoeveelheden vet en suiker bevatten. Tussendoortjes vormen daarom een risicofactor voor overgewicht en een onevenwichtig voedingspatroon. Bovendien neemt met het vergroten van het aantal snackmomenten ook de kans op cariës toe. Daarnaast geldt dat het drinken van suikerhoudende frisdrank niet gecompenseerd wordt door minder te eten. Het regelmatig gebruik van frisdrank verhoogt daarom de kans op overgewicht maar ook de kans op cariës.

Het percentage kinderen dat minimaal 5 dagen per week meer dan één keer per dag frisdrank drinkt of één van de soorten tussendoortjes (hartig, koek, snoep) neemt, wordt met de syntax weergegeven. Ook het percentage kinderen dat meer dan tweemaal per week frites, pizza, kroket etc. neemt, wordt weergegeven. Daarnaast wordt het totaal aantal tussendoortjes per dag berekend, zodat nagegaan kan worden welk percentage van de kinderen per dag gemiddeld meer dan 3 tussendoortjes in totaal neemt.

Beweging (syntax S5 fig 2)

Voor jeugdigen (jonger dan 18 jaar) wordt dagelijks tenminste 60 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit aanbevolen. Bovendien dient deze minimaal tweemaal per week gericht te zijn op verbeteren en handhaven van lichamelijke fitheid (Kemper, Ooijendijk, Stiggelbout, TSG jaargang 3, 2000). Met syntax S5 wordt het % kinderen berekend dat niet voldoet aan deze norm. Hierbij zijn de volgende aannames gemaakt:

- gymles of het sportuur duren gemiddeld tenminste 60 minuten,
- gym en sport worden op verschillende dagen gedaan (en niet alle sport op 1 dag),

- het fietsen en lopen naar school is voldoende actief.

De kinderen zijn ingedeeld in: bewegen minder dan 180 minuten per week (inactief), bewegen 180-300 minuten per week (semi-inactief), bewegen 300-420 minuten per week (semi-actief) en bewegen volgens de norm (minimaal 420 minuten).

Daarnaast is nagegaan of de kinderen minimaal tweemaal per week gymmen of sporten, dus of ze tweemaal per week activiteiten verrichten die gericht zijn op verbeteren en handhaven van lichamelijke fitheid. Voor beide normen wordt het percentage kinderen dat aan de norm voldoet weergegeven.

Vrijtijdsactiviteiten (syntax S6 fig 3)

Gevraagd wordt naar de besteding van vrije tijd van de kinderen. Een belangrijk thema is de mate waarin kinderen TV/video/DVD kijken en achter de computer zitten. De mate waarin kinderen deze activiteiten doen gaat ten koste van andere activiteiten, en kan een ongunstige invloed hebben op het lichaamsgewicht. Berekend wordt het percentage kinderen dat meer dan twee uur per dag TV/Video kijkt en het percentage kinderen dat meer dan twee uur achter de computer zit. Lezen en buitenspelen bevorderen de ontwikkeling van de kinderen. Met behulp van syntax S6 wordt het percentage kinderen berekend dat minder dan een half uur per dag leest en buiten speelt.

Zwemdiploma (syntax S7 fig 4)

Het bezit van een zwemdiploma is een belangrijke factor in het voorkomen van verdrinking bij kinderen. Daarnaast is zwemmen een gezonde activiteit voor kinderen. Met syntax S7 wordt het percentage kinderen berekend dat geen zwemdiploma heeft of zwemles volgt.

Ongelukje waarvoor kinderen naar de dokter moeten (syntax S8 fig 5)

Met behulp van syntax S8 wordt het aantal kinderen per groep en geslacht berekend dat een ongelukje heeft gehad en daarvoor naar de dokter moest.

Mondhygiëne (syntax S9 fig 6)

Het Ivoren Kruis adviseert twee maal per dag goed te poetsen waarbij voor kinderen onder de 9 jaar geldt dat een ouder tenminste ook een keer per dag moet (na)poetsen. In de berekening middels de syntax S9 wordt onderscheid gemaakt tussen onder-, midden- en bovenbouw. Nagegaan wordt, in de onderbouw of de ouders minimaal twee keer per dag de tanden van het kind (na)poetsen. Voor de middenbouw wordt berekend of kinderen minimaal twee maal en de ouders minimaal één keer per dag (na)poetsen. Deze berekening geeft een iets strengere norm dan de eerder genoemde richtlijnen. Immers, wanneer een kind eenmaal poetst en de ouder (op een ander moment) ook eenmaal poetst, heeft het kind ook tweemaal een fluoride moment en de ouder helpt dan tenminste een keer mee. In de bovenbouw wordt nagegaan of kinderen minimaal twee keer per dag poetsen. Per bouw wordt het percentage kinderen dat niet aan de norm voldoet weergegeven. Facultatief kan berekend worden of ouders voldoende helpen bij het poetsen in de onder- en middenbouw.

Geadviseerd wordt eveneens tenminste een keer per jaar de tandarts te bezoeken voor controle. Berekend wordt het percentage kinderen dat minder dan een keer per jaar de tandarts bezoekt.

Roken en alcohol zijn alleen in de bovenbouw-lijst opgenomen.

Roken (syntax S10 fig 7)

In groep 6 t/m 8 wordt gevraagd of kinderen roken of van plan zijn te gaan roken. De intentie tot roken is een belangrijke determinant voor roken op latere leeftijd. Tevens speelt bij het gaan roken van kinderen een rol of ook de ouders roken (modelfunctie), het kind het aangeboden krijgt (het tot zijn/haar beschikking heeft) en de weerbaarheid van het kind. Berekend en afgebeeld worden de ideeën van kinderen over roken later, de mate waarin

ouders roken en de inschatting van kinderen of zij zich tegen eventuele ongewenste druk kunnen verweren. Facultatief is, door wie de sigaret aangeboden wordt.

Alcohol (syntax S11 fig 8)

In groep 6 t/m 8 wordt gevraagd of kinderen alcohol drinken of van plan zijn alcohol te gaan drinken. De intentie tot drinken van alcohol is een belangrijke determinant voor drinken op latere leeftijd. Tevens speelt bij het gaan drinken van het kind een rol of het kind het aangeboden krijgt (het tot zijn/haar beschikking heeft) en de weerbaarheid van het kind. Berekend en afgebeeld worden of kinderen wel eens een drankje met alcohol gehad hebben, of dat recent was, de ideeën van kinderen over alcohol drinken later en de weerbaarheid van kinderen wanneer ze een drankje aangeboden krijgen. Facultatief is, door wie ooit alcohol aangeboden is.

4.5 Psychosociaal functioneren (syntax S12 fig 9)

In het deel waarin gevraagd wordt naar psychosociaal functioneren worden de volgende thema's behandeld. Hieronder is de indeling van vragen in schalen weergegeven. De vragen worden verkort weergegeven, zoals in de variabele labels van het data bestand.

1. *Sociale relaties*. Met deze dimensie wordt het sociaal functioneren van kinderen bepaald. Hieronder valt het kunnen aangaan en onderhouden van relaties met andere kinderen op school en in de klas en de mate van ondersteuning die kinderen elkaar geven.
2. *Pesten*. Met deze dimensie wordt bepaald in hoeverre kinderen gepest worden op school, waaronder het worden uitgescholden, niet mee mogen spelen, worden geduwd en uitgelachen vallen.
3. *Agressie*. Met deze dimensie wordt bepaald in welke mate kinderen agressief gedrag, als snel boos worden, vechten en ruzie vertonen.
4. *Concentratie*. Met deze dimensie wordt bepaald in welke mate kinderen moeite hebben om hun aandacht bij individueel en klassikaal werk te houden.
5. *Welbevinden op school*. Met deze dimensie wordt bepaald in welke mate kinderen het naar hun zin hebben op school en interesse hebben in de lesstof.
6. *Relatie met leerkracht*. Met deze dimensie wordt bepaald in welke mate kinderen een goede relatie hebben met de leerkrachten op school.
7. *Zelfvertrouwen*. Met deze dimensie wordt bepaald in welke mate kinderen zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld hebben.
8. *Faalangst*. Met deze dimensie wordt bepaald in hoeverre kinderen zich angstig voelen wanneer zij iets moeten presteren.
9. *Assertiviteit*. Met deze dimensie wordt bepaald in hoeverre kinderen voor zichzelf op kunnen komen en weerbaar zijn.
10. *Positieve emoties*. Met deze dimensie wordt bepaald in welke mate kinderen vrolijk zijn en het naar hun zin hebben.
11. *Depressie*. Met deze dimensie wordt bepaald in welke mate kinderen depressieve gevoelens ervaren, zoals somber zijn, zich zorgen maken, gevoel hebben dat alles mislukt.
12. *Lichamelijke fitheid*. Met deze dimensie wordt bepaald in hoeverre kinderen psychosomatische klachten ervaren.

Aangeraden wordt de volgorde van de items en de inhoud van de items binnen een onderwerp (schaal) niet te veranderen. Eventueel kan er wel een onderwerp weggelaten worden. Een hoge score geeft een goed functioneren (en weinig problemen) aan. Bij de dichotomisering is een schaalscore van hoger dan 2.5 beschouwd als een goede score, een score van 2.5 en lager als een score die aangeeft dat een kind relatief vaak problemen in dat domein ervaart. Met behulp van syntax S12 wordt per subschaal (thema) berekend hoeveel kinderen vaak tot heel vaak problemen rapporteren. Wanneer er binnen een subschaal meer

dan 1 waarde ontbreekt is, wordt het gemiddelde op deze subschaal voor de betreffende leerling niet berekend.

5. Psychometrische eigenschappen van de lijst

5.1 Inleiding

In de pilotstudie is nagegaan of de lijst de gewenste psychometrische eigenschappen bezat. Vervolgens is met de data verkregen in de normeringsstudie nagegaan of de resultaten van de pilotstudie bevestigd konden worden. Na de pilot zijn er vragen toegevoegd (over frisdrank) en antwoordcategorieën eenduidig gemaakt. Voorts is besloten het aantal antwoordcategorieën bij de vragen naar roken en alcohol te verkleinen en de laatste vraag naar weerbaarheid wanneer een sigaret of alcohol wordt aangeboden te verduidelijken. De tandartsvraag is ook geherformuleerd. Een aantal vragen naar psychosociaal functioneren is na verzameling van de pilot gegevens verwijderd, omdat ze niet duidelijk bij één van de schalen (thema's) hoorden.

5.2 Beschrijving van de onderzoeksgroep

In totaal hebben 26 (kleine en grote) scholen meegewerkt aan de normeringstudie, verspreid over heel Nederland. De scholen zijn als volgt geworven. Door TNO PG en GGD NL zijn at random 250 scholen geselecteerd uit de schooladressenlijst van het ministerie van O, C en W. Daarnaast zijn 100 scholen at random uit de lijst van scholen met meer dan 50% allochtone kinderen van het Ministerie van O,C en W getrokken. Deze scholen hebben een brief ontvangen van TNO Preventie en Gezondheid en GGD NL met de vraag of zij in principe geïnteresseerd zouden zijn in deelname. Hierop hebben 36 scholen van de reguliere lijst en 8 scholen van de lijst van scholen met meer dan 50% allochtone kinderen positief gereageerd. Deze scholen zijn telefonisch benaderd om vragen te kunnen beantwoorden en gegevens te verzamelen over aantallen leerlingen en groepen. Van de geïnteresseerde scholen van de reguliere lijst is op basis van leerlingaantal en spreiding over het land 27 scholen gevraagd om daadwerkelijk deel te nemen, waartoe zij alle bereid waren. Met deze scholen is de brief voor ouders doorgesproken, is een contactpersoon aangesteld en is een tijdpad afgesproken. Een school zag uiteindelijk af van deelname. Bij de overige 26 scholen is het project succesvol verlopen. De scholen hebben aan het einde van het project een rapport van hun schoolprofiel ontvangen, vastgesteld op basis van de modelrapportage die in de bijlage is opgenomen.

Er zijn drie scholen uit grote steden opgenomen in het referentiebestand. 2.360 van de 2.995 ouders (response 79%) en 1.684 van de 1.740 kinderen (response 97%) hebben aan de studie meegewerkt. De ouders en kinderen in de referentiegroep hebben de lijst ingevuld in het najaar van 2003.

Tabel 5.1 Beschrijving van de groepen

	Aantal (%)
Meisjes	1.973 (49%)
Jongens	2.062 (51%)
Allochtone kinderen*	229 (6%)
Onderbouw	949 (24%)
Middenbouw	1.402 (35%)
Bovenbouw	1.684 (42%)

* Dit zijn kinderen die zelf geboren zijn in het buitenland en ook tenminste één van de ouders/verzorgers waar zij de meeste tijd wonen, is geboren in het buitenland.

** De aantallen tellen niet op tot 100% omdat er antwoorden kunnen ontbreken.

In hoofdstuk 4 staat beschreven hoe de verschillende uitkomstvariabelen gescoord worden. De vragen naar leefstijl zijn categorische variabelen die gecombineerd worden tot een bepaalde uitkomstvariabele. Voor de vragen naar psychosociaal functioneren is middels factoranalyse nagegaan of de theoretisch veronderstelde onderliggende constructen in de data terug te vinden zijn en hoe de betrouwbaarheid van de schalen is.

5.3 Factor structuur van het deel psychosociaal functioneren

De vragen naar psychosociaal functioneren zijn onder te brengen in twaalf subschalen, die elk een specifieke uitkomst meten. Deze structuur is in de pilot studie vastgesteld, en is in de normstudie geverifieerd met een Principale Componenten Analyse (PCA) met varimax rotatie. De betrouwbaarheid is bepaald aan de hand van de interne consistentie analyses (Cronbach's alpha). De analyses zijn eerst uitgevoerd op de gegevens van de hele groep (ouder- en kindrapportage tezamen). Om na te gaan of de structuur in beide groepen gehandhaafd blijft voor de afzonderlijke respondentgroepen (ouder of kind), zijn deze analyses vervolgens per groep gedaan.

In Tabel 5.2 zijn de factorladingen weergegeven, zoals berekend voor de hele groep. De vooraf veronderstelde structuur wordt bevestigd door deze resultaten. Alle vragen hebben de hoogste factorlading op hun eigen unieke dimensie. Hun factorladingen op andere dimensies zijn aanzienlijk lager.

De PCA oplossing van de door ouders ingevulde vragen, laat dezelfde structuur zien. Het enige verschil is, dat 'welbevinden op school' en 'relatie met leerkracht' samen op de eerste dimensie komen (dit was ook in de pilot studie het geval), terwijl twee vragen naar welbevinden ook de twaalfde dimensie bepalen. Hier wordt duidelijk dat, vanuit de ouders gezien, het welbevinden op school en de relatie met de leerkracht met elkaar verweven zijn. De PCA oplossing van de door kinderen ingevulde vragenlijsten laat eveneens de algemeen gevonden structuur zien. Het enige verschil is, dat 'pesten' en 'agressie' de eerste dimensie vormen, terwijl 'aandacht' en 'welbevinden op school' samen op de twaalfde dimensie terugkomen. Geconcludeerd wordt dat bovenstaande resultaten de eerder vastgestelde indeling van vragen naar psychosociaal functioneren in twaalf subschalen bevestigen.

Tabel 5.2 Factorladingen op de varimax geroteerde principale componenten (n=4.044)*

	**depres	pesten	leerkr	Sociaal	zelfver	posemo	Asser	Lich	faal	concen	agress	schwel
v8_1	0.07	0.14	0.16	0.64	0.29	0.11	-0.02	0.12	0.08	0.04	0.07	0.09
v8_2	0.00	0.14	0.19	0.71	0.08	0.19	-0.04	0.02	0.09	-0.02	0.08	0.02
v8_3	0.05	0.06	0.00	0.77	0.04	0.11	0.23	-0.03	-0.03	0.09	-0.02	0.00
v8_4	0.04	-0.01	0.08	0.71	0.02	0.10	0.25	0.00	-0.01	0.10	-0.03	0.04
v9_1	0.14	0.65	0.06	0.06	0.04	0.02	0.00	0.05	0.05	0.00	0.22	0.06
v9_2	0.19	0.53	-0.06	0.23	-0.02	-0.05	0.12	-0.03	0.00	0.10	0.05	0.04
v9_3	0.01	0.55	0.06	0.00	0.05	0.06	0.06	0.09	0.02	0.01	0.38	-0.02
v9_4	0.05	0.62	0.00	-0.02	0.07	-0.01	0.05	0.09	0.00	-0.01	0.00	0.06
v9_5	0.19	0.68	0.03	0.09	0.04	0.06	0.00	0.05	0.08	0.05	0.14	0.05
v10_1	0.27	0.24	0.10	0.08	0.04	0.06	-0.03	0.08	0.05	0.08	0.56	0.11
v10_2	0.03	0.25	0.15	-0.01	0.05	0.06	-0.09	0.09	0.04	0.07	0.68	0.00
v10_3	0.16	0.39	0.10	0.04	0.03	0.07	-0.04	0.08	0.02	0.03	0.61	0.08
v11_1	0.06	-0.14	-0.06	0.01	0.00	-0.07	0.12	0.02	0.02	0.63	0.34	0.11
v11_2	0.01	0.11	0.21	0.08	0.11	0.14	0.01	0.07	0.08	0.73	-0.12	-0.03
v11_3	0.12	0.03	-0.13	0.05	0.02	-0.03	0.15	0.02	0.06	0.65	0.14	0.18
v11_4	0.00	0.13	0.34	0.10	0.10	0.13	0.00	0.06	0.07	0.69	-0.08	-0.03
v12_1	0.14	0.18	0.42	0.20	0.11	0.29	0.01	0.05	0.01	0.11	-0.03	0.54
v12_2	0.10	0.13	0.31	0.09	0.12	0.26	-0.01	0.10	0.01	0.08	-0.07	0.69
v12_3	0.13	0.02	-0.02	-0.04	0.06	-0.08	0.01	0.11	0.06	0.03	0.27	0.64
v12_4	0.04	0.11	0.43	0.06	0.19	0.21	-0.09	0.12	0.01	0.17	-0.09	0.53
v12_5	-0.02	0.09	0.63	0.14	0.11	0.18	-0.01	0.04	0.04	0.12	0.09	0.27
v12_6	0.08	-0.08	0.71	0.11	0.07	-0.01	0.26	-0.04	-0.01	-0.01	0.15	0.01
v12_7	0.10	0.00	0.72	0.12	0.10	0.06	0.15	0.01	-0.03	0.09	0.14	0.12
v13_1	0.18	0.06	0.11	0.16	0.77	0.17	0.18	0.03	0.08	0.10	0.05	0.06
v13_2	0.13	0.04	0.11	0.09	0.77	0.16	0.13	0.05	0.07	0.09	0.01	0.09
v13_3	0.11	0.08	0.11	0.08	0.76	0.13	0.13	0.07	0.08	0.03	0.07	0.11
v13_4	0.11	0.03	-0.03	0.06	0.04	0.02	0.09	0.02	0.78	0.05	0.05	0.07
v13_5	0.17	0.03	0.05	0.01	0.06	0.03	0.00	0.03	0.78	0.09	0.01	0.00
v13_6	0.03	0.11	0.14	0.12	0.24	0.08	0.65	0.05	0.10	0.05	-0.19	0.03
v13_7	0.02	0.10	0.31	-0.04	0.17	0.13	0.44	0.17	0.25	-0.01	-0.15	-0.04
v13_8	0.06	0.13	-0.07	0.08	-0.06	0.03	0.51	0.08	0.33	-0.02	0.11	0.14
v13_9	0.02	0.00	0.20	0.18	0.06	0.12	0.62	-0.03	0.08	0.04	-0.01	-0.12
v13_10	0.17	0.05	0.00	0.00	0.11	0.07	0.23	0.08	0.68	0.05	0.02	-0.01
v13_11	0.01	-0.01	0.03	0.12	0.22	0.19	0.60	-0.09	-0.05	0.23	0.01	0.00
v14_1	0.19	0.05	0.10	0.13	0.21	0.74	0.14	0.07	0.04	0.06	0.10	0.14
v14_2	0.14	0.03	0.08	0.22	0.15	0.78	0.18	0.03	0.03	0.05	0.04	0.04
v14_3	0.04	-0.02	0.10	0.15	0.12	0.74	0.12	0.05	0.07	0.03	0.04	0.08
v14_4	0.60	0.08	-0.06	0.05	-0.01	0.13	0.17	0.05	0.04	0.01	0.05	0.22
v14_5	0.58	0.11	0.08	0.02	0.12	-0.03	0.00	0.12	0.24	-0.01	0.07	0.05
v14_6	0.69	0.15	0.06	0.04	0.13	0.05	-0.03	0.17	0.18	0.10	0.05	-0.01
v14_7	0.71	0.17	0.02	0.04	0.10	0.12	0.07	0.16	0.02	0.04	0.12	0.06
v14_8	0.68	0.13	0.13	0.03	0.11	0.11	-0.08	0.24	0.14	0.07	0.08	0.00
v14_9	0.22	-0.04	0.01	-0.03	0.02	0.12	-0.02	0.60	0.02	0.05	0.16	0.10
v14_10	0.18	-0.02	-0.06	0.03	0.00	0.06	0.12	0.65	0.00	0.07	0.14	0.17
v14_11	0.11	0.15	0.09	0.00	0.07	0.01	-0.10	0.72	0.09	0.01	0.01	0.03
v14_12	0.10	0.14	0.02	0.07	0.05	-0.04	0.06	0.70	0.04	0.01	-0.06	-0.03

* de vetgedrukte cijfers geven de hoogste ladingen weer.

** depres = depressie; pesten=pesten; leerkr= relatie met leerkracht; sociaal= sociale relaties; zelfver=zelfvertrouwen; posemo=positieve emoties; assen=assertiviteit; lich= lichamelijke fitheid; faal=faalangst; concen= concentratie; agress= agressie; schwel=welbevinden op school

5.4 Betrouwbaarheid van de afzonderlijke schalen

In Tabel 5.3 is per subschaal de Cronbach's alpha als maat voor betrouwbaarheid weergegeven, zowel binnen de hele groep als uitgesplitst naar invullers (ouders of kinderen).

Tabel 5.3 Betrouwbaarheid van de schalen van het psychosociale deel van de Vragenlijst Schoolgezondheid Basisonderwijs (item 8 t/m 14)

Schaal	# items	α totaal (n = 4044)	α ouders (n = 2360)	α kinderen (n = 1684)
Sociale relaties	4	0.74	0.81	0.70
Pesten	5	0.70	0.69	0.70
Agressie	3	0.68	0.63	0.68
Aandacht	4	0.66	0.73	0.55
Welbevinden op school	4	0.73	0.70	0.69
Relatie met leerkracht	3	0.70	0.73	0.67
Zelfvertrouwen	3	0.80	0.83	0.78
Faalangst	3	0.72	0.76	0.67
Assertiviteit	5	0.66	0.70	0.62
Positieve emoties	3	0.79	0.82	0.77
Depressie	5	0.77	0.74	0.78
Lichamelijke fitheid	4	0.67	0.58	0.67

* betrouwbaarheid middels Cronbach's alpha

De betrouwbaarheid van de subschalen is redelijk tot zeer goed. Bij sommige schalen valt op, dat de betrouwbaarheid verschilt tussen de groep ouders en de groep kinderen. Dit kan mogelijk iets zeggen over een verschil in waarneming tussen de ouders en de kinderen. Zo had bijvoorbeeld de 'aandacht' schaal ook in de pilotstudie een hogere betrouwbaarheid binnen de groep ouders. Dit kan erop wijzen dat ouders aandacht als een meer homogeen concept zien, terwijl kinderen meer onderscheid zien tussen de verschillende vragen naar aandacht.

5.5 Referentie gegevens

In tabel 5.4 is het percentage kinderen dat problemen ervaart in dat domein, per onderbouw, middenbouw en bovenbouw op de afzonderlijke schalen gepresenteerd.

Tabel 5.4 Percentage kinderen met problemen gescoord op de afzonderlijke schalen van de referentiegroep

	onderbouw %	middenbouw %	bovenbouw %
Sociale relaties	17	15	16
Pesten	0	1	3
Agressie	0	1	4
Aandacht	24	23	25
Welbevinden school	5	7	27
Relatie met leerkracht	10	13	23
Zelfvertrouwen	6	12	26
Faalangst	11	14	16
Assertiviteit	13	11	10
Pos emotie	5	8	15
Depressie	0	1	6
Lichamelijke fitheid	2	2	13

6. Tot slot

In deze handleiding zijn de verschillende stappen in het gebruik van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs beschreven en toegelicht. Vervolgens is een uitgebreide beschrijving gegeven van de berekening van de uitkomstvariabelen ten behoeve van het beschrijven van een schoolgezondheidsprofiel. De digitale bestanden evenals deze handleiding zijn te downloaden van www.GGDkennisnet.nl. Hier zal ook nieuws met betrekking tot de afname van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs worden vermeld.

De referentiegroep levert referentiewaarden, landelijke spiegelinformatie, op. Bij regelmatige landelijke update kan dit een zo goed mogelijk inzicht geven in de huidige stand van zaken.

Wij hopen dat wij u met de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs en bijbehorende producten van dienst kunnen zijn in het ondersteunen van scholen in het formuleren van schoolgezondheidsbeleid en het regelmatig bijstellen daarvan.

Voor inhoudelijke vragen met betrekking tot de berekening van uitkomstvariabelen kunt u terecht bij TNO Preventie en Gezondheid, thema Jeugd (zie verwijzing in de folder GBG op www.GGDkennisnet.nl). Voor inhoudelijke vragen met betrekking tot het ondersteunen van scholen in hun schoolgezondheidsbeleid en het gebruik van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs daarbij, kunt u terecht bij GGD Nederland, afdeling Collectieve Preventie.

Mocht u materialen willen bestellen, neem dan contact op met GGD Nederland, secretariaat van de afdeling Collectieve Preventie van GGD Nederland.

De auteurs, juni 2004, Leiden/Utrecht

Bijlagen

1. Vragenlijst “Wat doe jij voor je gezondheid?” Groep 1 t/m 5
(niet-scanbare en scanbare versie)
2. Vragenlijst “Wat doe jij voor je gezondheid?” Groep 6, 7 en 8
(niet-scanbare en scanbare versie)
3. Invulformulier basisschool
4. Voorbeeldbrief leerkrachten groep 1-5
5. Voorbeeldbrief leerkrachten groep 6-8
  - 5A. stappenplan leerkracht of anderen die lijsten groep 6, 7 en 8 afnemen
  - 5B. instructie leerkrachten
  - 5C. introductie vragenlijst leerlingen
  - 5D. uitleg bij de vragenlijst
6. Voorbeeldbrief behorend bij vragenlijst ouders/verzorgers groep 1-5
7. Voorbeeldbrief om ouders/verzorgers van leerlingen in groep 6-8 te informeren en toestemming te verkrijgen
8. Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs “Wat doe jij voor je gezondheid?”
Criteria voor vertaling
9. SPSS syntax voor het samenvoegen van bestanden en berekenen van uitkomstvariabelen
10. Modelrapportage
11. Leden Klankbordgroep

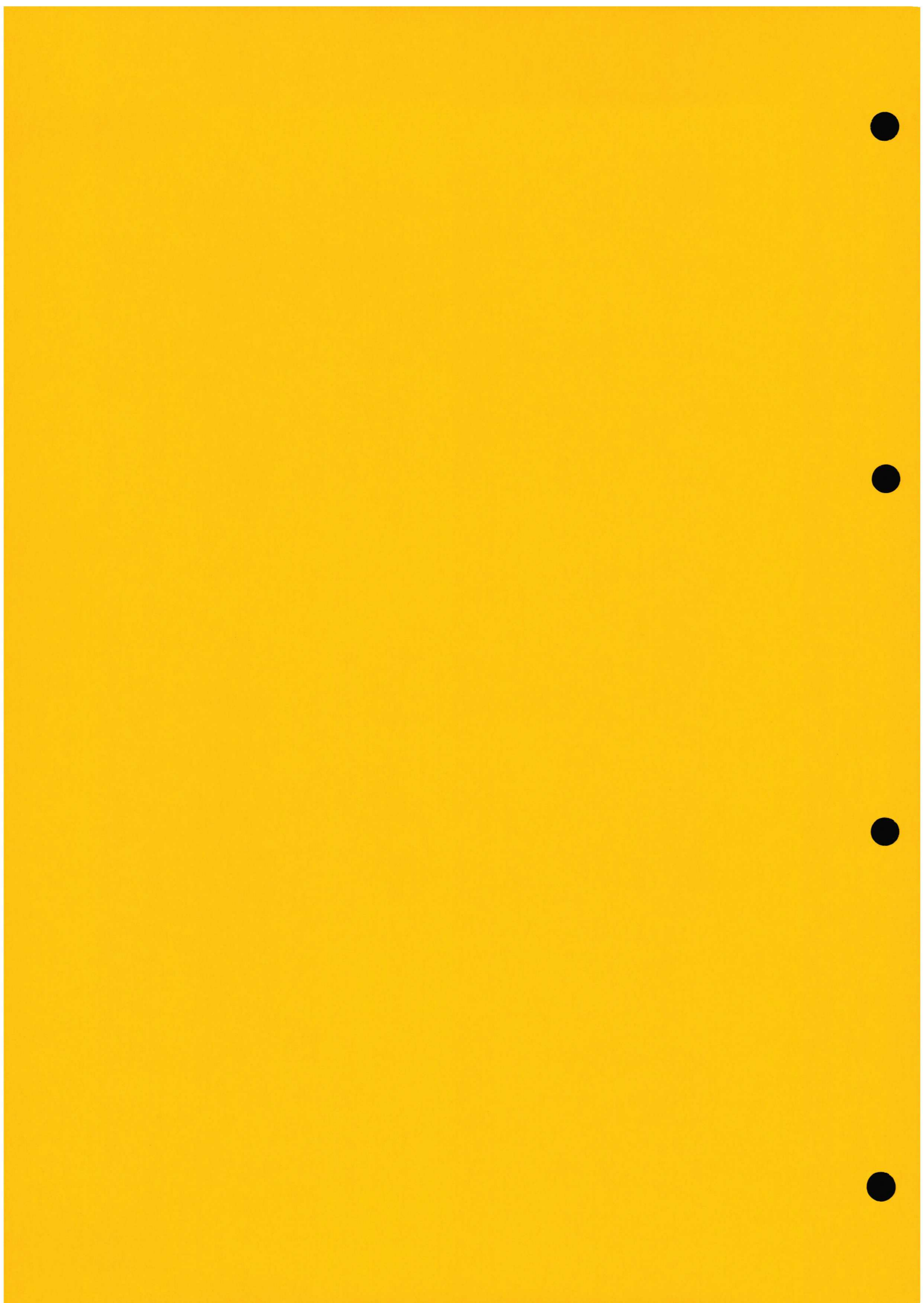
Alleen digitaal:

Referentiebestand met de afzonderlijke vragen en uitkomstvariabelen, zonder codering school (zie www.GGDkennisnet.nl)

BIJLAGE 1

Vragenlijst “Wat doe jij voor je gezondheid?”
Groep 1 t/m 5 (niet-scanbare en scanbare versie)

(niet-scanbaar)

Nummer school _____

Nummer leerkracht: _____

Wat doe jij voor je gezondheid?

Vragenlijst voor ouders van kinderen van groep 1 tot en met 5

Ouders/verzorgers,

Hoe gaat het met uw kind op school? Hoe voelt uw kind zich? Graag zouden we dat van u willen horen. We vragen u daarom deze vragenlijst in te vullen.

Beantwoord de vragen over uw kind naar uw beste weten. Er zijn geen foute antwoorden. Lees elke vraag goed door. Zet een kruisje bij het antwoord dat volgens u het beste past bij uw kind. Sommige vragen gaan over de gevoelens van uw kind. Beantwoord deze zoals u denkt dat uw kind ze zou beantwoorden.

Als u zich vergist, zet dan een pijltje bij het goede antwoord, zoals hieronder:

1. Lust uw kind graag appelmoes?

→ ¹ ja *Kruisje in rondje zetten*

² nee *Kruisje in rondje zetten*

Uw naam of de naam van uw kind komt niet op de lijst. Niemand weet welke antwoorden u gegeven hebt. De lijst wordt volledig *anoniem* ingevuld en verwerkt.

1. Over uw kind

Zet een kruisje bij het hokje dat bij uw kind past.

1.

Is uw kind een meisje of een jongen?

¹ meisje

² jongen

2.

Hoeveel jaar is uw kind?

_____

jaar

3.

In welke groep zit uw kind?

¹ Groep 1

² Groep 2

³ Groep 3

⁴ Groep 4

⁵ Groep 5

4.

In welk land is uw kind geboren?

¹ Nederland

² Suriname

³ Ned. Antillen

⁴ Aruba

⁵ Turkije

⁶ Marokko

⁷ Ander land: .....

⁸ Weet ik niet

Bent u de moeder of de vader van het kind?

5.

- ¹ Moeder
- ² Vader
- ³ Anders, namelijk.....

In welk land bent u geboren?

6.

- ¹ Nederland
- ² Suriname
- ³ Ned. Antillen
- ⁴ Aruba
- ⁵ Turkije
- ⁶ Marokko
- ⁷ Ander land: .....
- ⁸ Weet ik niet

In welk land is uw partner (die bij u woont) geboren?

7.

- ¹ Nederland
- ² Suriname
- ³ Ned. Antillen
- ⁴ Aruba
- ⁵ Turkije
- ⁶ Marokko
- ⁷ Ander land: .....
- ⁸ Weet ik niet
- ⁹ Ik heb geen partner (die bij ons woont)

2. Ontbijt en eten

Geef het antwoord dat het beste bij uw kind past.

Hoeveel dagen per week ontbijt uw kind?

1.

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

Heeft uw kind vanmorgen ontbeten?

2.

- ¹ ja
- ² nee

Hoeveel dagen per week eet uw kind fruit?

3.

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

4. Hoeveel dagen per week drinkt uw kind vruchtensap (bijvoorbeeld sinaasappelsap, appelsap)? *Frisdrank zoals cola, sinas, limonades, siropen, moet u niet meetellen.*

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

5. Hoeveel dagen per week drinkt uw kind cola, sinas of andere frisdrank met suiker?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

6. Hoeveel glazen per dag drinkt uw kind dan cola, sinas of andere frisdrank met suiker?

- ¹ 1 glas per dag
- ² 2 glazen per dag
- ³ 3 glazen per dag
- ⁴ meer dan 3 glazen per dag
- ⁵ mijn kind drinkt geen cola of frisdrank met suiker

7.

Hoeveel dagen per week eet uw kind groente?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

8.

Hoeveel dagen per week eet uw kind frites, pizza, kroket, saucijzenbroodje enz. als maaltijd of als tussendoortje?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

9.

Hoeveel dagen per week eet uw kind hartige tussendoortjes (bijvoorbeeld chips, noten, pinda's, worst en kaas uit het vuistje)?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

10.

Hoeveel keer per dag eet uw kind dan hartige tussendoortjes?

- ¹ 1 keer per dag
- ² 2 keer per dag
- ³ meer dan 2 keer per dag
- ⁴ mijn kind eet geen hartige tussendoortjes

11.

Hoeveel dagen per week eet uw kind een koekje of koek (of liga, liga fruitkick, evergreen)?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

12.

Hoeveel keer per dag eet uw kind dan koek?

- ¹ 1 keer per dag
- ² 2 keer per dag
- ³ meer dan 2 keer per dag
- ⁴ mijn kind eet geen koek

13.

Hoeveel dagen per week snoept uw kind (snoep of chocolade, mars, nuts)?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

14.

Hoeveel keer per dag snoept uw kind dan?

- ¹ 1 keer per dag
- ² 2 keer per dag
- ³ meer dan 2 keer per dag
- ⁴ mijn kind eet geen snoep

3. Activiteiten

1. Hoeveel dagen per week gaat uw kind lopend of fietsend naar school?

1.

- ¹ nooit
- ² 1 dag per week
- ³ 2 dagen per week
- ⁴ 3 dagen per week
- ⁵ 4 dagen per week
- ⁶ 5 dagen per week

2. Hoe lang is uw kind per dag lopend of fietsend onderweg van huis naar school en van school naar huis? (tel de minuten bij elkaar op van één dag (ochtend en middag))

2.

- ¹ minder dan 10 minuten
- ² 10 tot 20 minuten
- ³ 20 tot 30 minuten
- ⁴ langer dan een half uur
- ⁵ mijn kind gaat niet lopend of fietsend naar of van school

3. Hoeveel keer per week heeft uw kind sport op school, zoals schoolgym, schoolzwemmen enz.?

3.

- ¹ nooit
- ² 1 keer per week
- ³ 2 keer per week
- ⁴ 3 keer per week
- ⁵ 4 keer per week of vaker

4. De volgende vragen gaan over activiteiten die uw kind na schooltijd of in het weekend doet

1.

Hoe vaak speelt uw kind buiten na schooltijd? Denk aan de afgelopen week.

- ¹ nooit
- ² 1 keer per week
- ³ 2 keer per week
- ⁴ 3 keer per week
- ⁵ 4 keer per week of vaker

2.

Hoeveel keer per week doet uw kind aan sport (buiten school)? (zwemmen, voetbal, ballet, skaten, fietscross, paardrijden enz.)

- ¹ nooit
- ² 1 keer per week
- ³ 2 keer per week
- ⁴ 3 keer per week
- ⁵ 4 keer per week of vaker

5. Hoe lang per dag is uw kind bezig met de volgende activiteiten? Denk hierbij aan de afgelopen week (zet een kruisje in het vakje bij het antwoord dat het beste past).

	dit doet hij/zij (bijna) nooit	korter dan een half uur per dag	een half uur tot 1 uur per dag	1 tot 2 uur per dag	2 tot 3 uur per dag	meer dan 3 uur per dag
1. televisie en video/DVD kijken	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
2. computer gebruiken	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
3. lezen (ook voorlees- en prentenboeken of stripverhalen)	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
4. rustig zitten/liggen en muziek luisteren	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
5. tekenen of knutselen	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
6. muziek maken	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
7. binnen spelen (met poppen, Lego enz.)	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
8. buiten spelen	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶

6. Zwemmen

1.

Heeft uw kind een zwemdiploma?

- ¹ ja
- ² nee, maar hij/zij zit op zwemles
- ³ nee en hij/zij gaat (nog) niet naar zwemles

7. Ongeluk(je) op school

Heeft uw kind de afgelopen maanden op school wel eens een ongeluk(je) (zoals vallen, stoten, snijden, botsing) gehad, waardoor hij/zij naar huis of naar de dokter moest?

1.

- ¹ ja
² nee

8. Tandenvoetsen

Hoe vaak poetst uw kind zijn/haar tanden?

1.

- ¹ nooit
² niet elke dag
³ 1 keer per dag
⁴ 2 keer per dag
⁴ meer dan 2 keer per dag

Hoe vaak poetst u (of een andere volwassene) de tanden van uw kind? (hier wordt ook napoetsen bedoeld)

2.

- ¹ nooit
² niet elke dag
³ 1 keer per dag
⁴ 2 keer per dag
⁴ meer dan 2 keer per dag

Hoe vaak gaat uw kind voor controle naar de tandarts of mondhygiënist? (niet orthodontist of beugeltandarts)?

3.

- ¹ nooit
¹ niet elk jaar
² 1 keer per jaar
³ 2 keer per jaar (dat is 1 keer per half jaar) of vaker

9. Met andere kinderen op school

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Heeft uw kind het gevoel dat andere kinderen op school hem/haar aardig vinden?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Vindt uw kind de andere kinderen uit zijn/haar klas aardig?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heeft uw kind goede vrienden/vriendinnen op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Helpen uw kind en zijn/haar vrienden elkaar?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

10. Gepest worden door andere kinderen

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Is uw kind de afgelopen week uitgescholden op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Is het de afgelopen week op school voorgekomen dat uw kind <u>niet</u> met andere kinderen mocht meespelen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Is uw kind de afgelopen week op school geduwd, geschopt of geslagen door andere kinderen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Werden er de afgelopen week op school dingen van uw kind afgepakt of verstoep?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Is uw kind de afgelopen week op school uitgelachen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

11. Boos

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Was uw kind de afgelopen week op school snel boos?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Heeft uw kind de afgelopen week gevochten met andere kinderen van zijn/haar school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heeft uw kind de afgelopen week ruzie gehad met andere kinderen op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

Bij de volgende vragen gaat het om de indruk die u van uw kind heeft. Denk bij de keuze van het antwoord aan wat u wel eens terughoort van de leerkracht. Vergelijk wat u van uw kind vindt, met de indruk die u heeft van andere kinderen in die leeftijd.

12. Opletten

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Vindt uw kind het moeilijk om stil te zitten?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Kan uw kind op school goed de aandacht bij het werk houden?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Is het voor uw kind moeilijk om net zo lang te werken totdat het werk af is?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Kan uw kind goed opletten als de juf of meester iets vertelt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

13. Op school

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Had uw kind het de afgelopen week naar zijn/haar zin op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Ging uw kind de afgelopen week graag naar school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heeft uw kind zich de afgelopen week op school verveeld?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Vond uw kind de afgelopen week de lessen op school leuk?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Kan uw kind in het algemeen goed opschieten met de juffen of meesters op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
6. Kan uw kind met een juf of meester op school praten als hij/zij ergens mee zit?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
7. Heeft u het gevoel dat zijn/haar juf of meester uw kind begrijpt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

14. Hoe ziet uw kind zichzelf?

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Is uw kind tevreden met zichzelf?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Is uw kind trots op zichzelf?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Is uw kind tevreden met hoe hij/zij eruit ziet?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Als uw kind iets gaat doen, is het dan bang dat het niet lukt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Maakt uw kind zich zorgen of dingen die hij/zij moet doen, wel gaan lukken?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
6. Kan uw kind in het algemeen goed voor zichzelf opkomen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
7. Als uw kind iets niet wil, durft hij/zij dat dan te zeggen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
8. Is uw kind bang voor andere kinderen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
9. Durft uw kind aan andere kinderen te vragen om hem/haar te helpen als dat nodig is?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
10. Is uw kind bang om iets verkeerd te doen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
11. Kan uw kind goed voor zichzelf zorgen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

15. Hoe voelt uw kind zich?

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Is uw kind afgelopen week vrolijk geweest?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Heeft uw kind de afgelopen week lol gehad?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heeft uw kind de afgelopen week leuke dingen gedaan?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Is uw kind de afgelopen week somber geweest?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Heeft uw kind zich de afgelopen week zorgen gemaakt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
6. Heeft uw kind de afgelopen week het gevoel gehad dat hij/zij alles verkeerd doet?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
7. Heeft uw kind zich de afgelopen week rot gevoeld?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
8. Heeft uw kind de afgelopen week het gevoel gehad dat alles misgaat?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
9. Heeft uw kind de afgelopen week slecht geslapen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
10. Heeft uw kind zich de afgelopen week moe gevoeld?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
11. Heeft uw kind de afgelopen week hoofdpijn gehad?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
12. Heeft uw kind de afgelopen week buikpijn gehad?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

Dank u voor het invullen van de lijst!

Als er nog onderwerpen zijn, waarover wij niets gevraagd hebben, en die u wel belangrijk vindt dan kunt u die hieronder opschrijven. Ook opmerkingen over de vragen kunt u hieronder noteren.

(scanbaar)

Nummer school _____

Nummer leerkracht: _____

Wat doe jij voor je gezondheid?

Vragenlijst voor ouders van kinderen van groep 1 tot en met 5

Ouders/verzorgers,

Hoe gaat het met uw kind op school? Hoe voelt uw kind zich? Graag zouden we dat van u willen horen. We vragen u daarom deze vragenlijst in te vullen.

Beantwoord de vragen over uw kind naar uw beste weten. Er zijn geen foute antwoorden. Lees elke vraag goed door. Zet een kruisje met een zwarte of blauwe pen (geen rode pen gebruiken) bij het antwoord dat volgens u het beste past bij uw kind. Sommige vragen gaan over de gevoelens van uw kind. Beantwoord deze zoals u denkt dat uw kind ze zou beantwoorden.

Voorbeeld:

1.	Lust uw kind graag appelmoes?	1	☒	ja
		2	☐	nee

Als u zich vergist, of u bedenkt zich, maak dan het hokje met het foute antwoord helemaal zwart en kruis het antwoord van uw keuze aan.

Voorbeeld:

1.	Lust uw kind graag appelmoes?	1	☒	ja
		2	☒	nee

Uw naam of de naam van uw kind komt niet op de lijst. Niemand weet welke antwoorden u gegeven hebt. De lijst wordt volledig *anoniem* ingevuld en verwerkt.

1. Over uw kind

Zet een kruisje bij het hokje dat bij uw kind past.

1.	Is uw kind een meisje of een jongen?	1 ☐ meisje 2 ☐ jongen
2.	Hoeveel jaar is uw kind?	..... jaar
3.	In welke groep zit uw kind?	1 ☐ groep 1 2 ☐ groep 2 3 ☐ groep 3 4 ☐ groep 4 5 ☐ groep 5
4.	In welk land is uw kind geboren?	1 ☐ Nederland 2 ☐ Suriname 3 ☐ Ned. Antillen 4 ☐ Aruba 5 ☐ Turkije 6 ☐ Marokko 7 ☐ Ander land: ..... 8 ☐ Weet ik niet
5.	Bent u de moeder of vader van het kind?	1 ☐ Moeder 2 ☐ Vader 3 ☐ Anders, namelijk .....
6.	In welk land bent u geboren?	1 ☐ Nederland 2 ☐ Suriname 3 ☐ Ned. Antillen 4 ☐ Aruba 5 ☐ Turkije 6 ☐ Marokko 7 ☐ Ander land: ..... 8 ☐ Weet ik niet

7.	In welk land is uw partner (die bij u woont) geboren?	1 ☐ Nederland 2 ☐ Suriname 3 ☐ Ned. Antillen 4 ☐ Aruba 5 ☐ Turkije 6 ☐ Marokko 7 ☐ Ander land: ..... 8 ☐ Weet ik niet 9 ☐ Ik heb geen partner (die bij ons woont)
-----------	---	--

2. Ontbijt en eten

Geef het antwoord dat het beste bij uw kind past.

1.	Hoeveel dagen per week ontbijt uw kind?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
2.	Heeft uw kind vanmorgen ontbeten?	1 ☐ ja 2 ☐ nee
3.	Hoeveel dagen per week eet uw kind fruit?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
4.	Hoeveel dagen per week drinkt uw kind vruchtensap (bijvoorbeeld sinaasappelsap, appelsap)? <i>Frisdrank zoals cola, sinas, limonades, siropen, moet u <u>niet</u> meetellen.</i>	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag

5.	Hoeveel dagen per week drinkt uw kind cola, sinas of andere frisdrank met suiker?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
6.	Hoeveel glazen cola, sinas of andere frisdrank met suiker drinkt uw kind dan per dag?	1 ☐ 1 glas per dag 2 ☐ 2 glazen per dag 3 ☐ 3 glazen per dag 4 ☐ meer dan 3 glazen per dag 5 ☐ mijn kind drinkt geen cola of frisdrank met suiker
7.	Hoeveel dagen per week eet uw kind groente?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
8.	Hoeveel dagen per week eet uw kind frites, pizza, kroket, saucijzenbroodje enz. als maaltijd of als tussendoortje?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
9.	Hoeveel dagen per week eet uw kind hartige tussendoortjes (bijvoorbeeld chips, noten, pinda's, worst en kaas uit het vuistje)?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
10.	Hoeveel keer per dag eet uw kind dan hartige tussendoortjes?	1 ☐ 1 keer per dag 2 ☐ 2 keer per dag 3 ☐ meer dan 2 keer per dag 4 ☐ mijn kind eet geen hartige tussendoortjes
11.	Hoeveel dagen per week eet uw kind een koekje of koek (of Liga, Liga fruitkick, Evergreen)?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag

12.	Hoeveel keer per dag eet uw kind dan koek?	1 ☐ 1 keer per dag 2 ☐ 2 keer per dag 3 ☐ meer dan 2 keer per dag 4 ☐ mijn kind eet geen koek
13.	Hoeveel dagen per week snoept uw kind (snoep of chocolade, Mars, Nuts)?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
14.	Hoeveel keer per dag snoept uw kind dan?	1 ☐ 1 keer per dag 2 ☐ 2 keer per dag 3 ☐ meer dan 2 keer per dag 4 ☐ mijn kind eet geen snoep

3. Activiteiten

1.	Hoeveel dagen per week gaat uw kind lopend of fietsend naar school?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 dag per week 3 ☐ 2 dagen per week 4 ☐ 3 dagen per week 5 ☐ 4 dagen per week 6 ☐ 5 dagen per week
2.	Hoe lang is uw kind lopend of fietsend per dag onderweg van huis naar school en van school naar huis? (Tel de minuten bij elkaar op van één dag [ochtend en middag]).	1 ☐ minder dan 10 minuten 2 ☐ 10 tot 20 minuten 3 ☐ 20 tot 30 minuten 4 ☐ langer dan een half uur 5 ☐ mijn kind gaat niet lopend of fietsend naar of van school
3.	Hoeveel keer per week heeft uw kind sport op school, zoals schoolgym, schoolzwemmen enz.?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 keer per week 3 ☐ 2 keer per week 4 ☐ 3 keer per week 5 ☐ 4 keer per week of vaker

4. De volgende vragen gaan over activiteiten die uw kind na schooltijd of in het weekend doet.

Denk hierbij aan de afgelopen week.

1.	Hoe vaak speelt uw kind buiten na schooltijd? Denk aan de afgelopen week.	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 keer per week 3 ☐ 2 keer per week 4 ☐ 3 keer per week 5 ☐ 4 keer per week of vaker
2.	Hoeveel keer per week doet uw kind aan sport (buiten school)? (Zwemmen, voetbal, ballet, skaten, fietscross, paardrijden enz.)	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 keer per week 3 ☐ 2 keer per week 4 ☐ 3 keer per week 5 ☐ 4 keer per week of vaker

5. Hoe lang per dag is uw kind bezig met de volgende activiteiten?

Denk hierbij aan de afgelopen week. (Zet een kruisje in het vakje bij het antwoord dat het beste past.)

		Dit doet hij/zij (bijna) nooit	Korter dan een half uur per dag	Een half uur tot 1 uur per dag	1 tot 2 uur per dag	2 tot 3 uur per dag	Meer dan 3 uur per dag
1.	Televisie en video/DVD kijken	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
2.	Computer gebruiken	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
3.	Lezen (ook voorleesboeken en prentenboeken of stripverhalen)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
4.	Rustig zitten/liggen en muziek luisteren	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
5.	Tekenen of knutselen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
6.	Muziek maken	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
7.	Binnen spelen met poppen, Lego enz	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
8.	Buiten spelen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐

6. Zwemmen

1.	Heeft uw kind een zwemdiploma?	1 ☐ ja
		2 ☐ nee, maar hij/zij zit op zwemles
		3 ☐ nee en hij/zij gaat (nog) niet naar zwemles

7. Ongeluk(je) op school

1.	Heeft uw kind de afgelopen maanden op school wel eens een ongeluk(je) (zoals vallen, stoten, snijden, botsing) gehad, waardoor hij/zij naar huis of naar de dokter moest?	1 ☐ ja
		2 ☐ nee

8. Tandem poetsen

1.	Hoe vaak poetst uw kind zijn/haar tanden?	1 ☐ nooit
		2 ☐ niet elke dag
		3 ☐ 1 keer per dag
		4 ☐ 2 keer per dag
		5 ☐ meer dan 2 keer per dag
2.	Hoe vaak poetst u (of een andere volwassene) de tanden van uw kind? (Hier wordt ook napoetsen bedoeld.)	1 ☐ nooit
		2 ☐ niet elke dag
		3 ☐ 1 keer per dag
		4 ☐ 2 keer per dag
		5 ☐ meer dan 2 keer per dag
3.	Hoe vaak gaat uw kind <u>voor controle</u> naar de tandarts of mondhygiënist (niet orthodontist of beugeltandarts)?	1 ☐ nooit
		2 ☐ niet elk jaar
		3 ☐ 1 keer per jaar
		4 ☐ 2 keer per jaar (dat is 1 keer per half jaar) of vaker

9. Met andere kinderen op school

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Heeft uw kind het gevoel dat andere kinderen op school hem/haar aardig vinden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Vindt uw kind de andere kinderen uit zijn/haar klas aardig?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heeft uw kind goede vrienden/vriendinnen op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Helpen uw kind en zijn/haar vrienden elkaar?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

10. Gepest worden door andere kinderen

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Is uw kind de afgelopen week uitgescholden op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Is het de afgelopen week op school voorgekomen dat uw kind <u>niet</u> met andere kinderen mocht meespelen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Is uw kind de afgelopen week op school geduwd, geschopt of geslagen door andere kinderen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Werden er de afgelopen week op school dingen van uw kind afgepakt of verstopt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Is uw kind de afgelopen week op school uitgelachen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

11. Boos

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Was uw kind de afgelopen week op school snel boos?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Heeft uw kind de afgelopen week gevochten met andere kinderen van zijn/haar school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heeft uw kind de afgelopen week ruzie gehad met andere kinderen op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Bij de volgende vragen gaat het om de indruk die u van uw kind heeft. Denk bij de keuze van het antwoord aan wat u wel eens hoort van de leerkracht. Vergelijk wat u van uw kind vindt, met de indruk die u heeft van andere kinderen in die leeftijd.

12. Opletten

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Vindt uw kind het moeilijk om stil te zitten?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Kan uw kind op school goed de aandacht bij het werk houden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Is het voor uw kind moeilijk om net zo lang te werken totdat het werk af is?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Kan uw kind goed opletten als de juf of meester iets vertelt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

13. Op school

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Had uw kind het de afgelopen week naar zijn/haar zin op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Ging uw kind de afgelopen week graag naar school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heeft uw kind zich de afgelopen week op school verveeld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Vond uw kind de afgelopen week de lessen op school leuk?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Kan uw kind in het algemeen goed opschieten met de juffen of meesters op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
6.	Kan uw kind met een juf of meester op school praten als hij/zij ergens mee zit?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
7.	Heeft u het gevoel dat zijn/haar juf of meester uw kind begrijpt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

14. Hoe ziet uw kind zichzelf?

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Is uw kind tevreden met zichzelf?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Is uw kind trots op zichzelf?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Is uw kind tevreden met hoe hij/zij eruit ziet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Als uw kind iets gaat doen, is hij/zij dan bang dat het niet lukt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Maakt uw kind zich zorgen of dingen die hij/zij moet doen, wel gaan lukken?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
6.	Kan uw kind in het algemeen goed voor zichzelf opkomen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
7.	Als uw kind iets niet wil, durft hij/zij dat dan te zeggen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
8.	Is uw kind bang voor andere kinderen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
9.	Durft uw kind aan andere kinderen te vragen om hem/haar te helpen als dat nodig is?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
10.	Is uw kind bang om iets verkeerd te doen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
11.	Kan uw kind goed voor zichzelf zorgen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

15. Hoe voelt uw kind zich?

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Is uw kind afgelopen week vrolijk geweest?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Heeft uw kind de afgelopen week lol gehad?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heeft uw kind de afgelopen week leuke dingen gedaan?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Is uw kind de afgelopen week somber geweest?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Heeft uw kind zich de afgelopen week zorgen gemaakt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
6.	Heeft uw kind de afgelopen week het gevoel gehad dat hij/zij alles verkeerd doet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
7.	Heeft uw kind zich de afgelopen week rot gevoeld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
8.	Heeft uw kind de afgelopen week het gevoel gehad dat alles misgaat?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
9.	Heeft uw kind de afgelopen week slecht geslapen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
10.	Heeft uw kind zich de afgelopen week moe gevoeld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
11.	Heeft uw kind de afgelopen week hoofdpijn gehad?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
12.	Heeft uw kind de afgelopen week buikpijn gehad?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

Bedankt voor het invullen van de vragenlijst!

Als er nog onderwerpen zijn waarover wij niets gevraagd hebben, en die u wel belangrijk vindt dan kunt u die hieronder opschrijven. Ook opmerkingen of vragen kunt u hieronder noteren

BIJLAGE 2

**Vragenlijst “Wat doe jij voor je gezondheid”
Groep 6, 7, en 8 (niet-scanbare en scanbare versie)**

(niet-scanbaar)

Nummer school _____

Nummer leerkracht: _____

Wat doe jij voor je gezondheid?

Vragenlijst voor kinderen van groep 6, 7 en 8

Hoe vul je de lijst in?

Hoe gaat het met jou? Hoe vind je het op school? Dat zijn dingen die we graag van jou willen weten.

Het volgende is belangrijk om te weten voordat je de lijst invult:

- Jouw naam komt niet op deze vragenlijst. Dus niemand komt te weten welke antwoorden jij gegeven hebt.
- Dit is geen proefwerk of test. Er zijn dus geen foute antwoorden.
- Het is belangrijk dat je alle vragen eerlijk beantwoordt. De antwoorden zijn altijd goed, het gaat om jouw mening.
- Lees elke vraag goed door, maar denk er niet te lang over na. Kies het antwoord dat het beste bij jou past en kruis het hokje aan.
- Je kunt steeds één antwoord per vraag geven.
- Als je je vergist, zet dan een pijltje bij het goede antwoord, zoals hieronder:

1. Lust je graag appelmoes?

→ ¹ ja

² nee

1. Over jezelf

Zet een kruisje bij het hokje dat bij jou past.

1.

Ben je een meisje of een jongen?

¹ meisje

² jongen

2.

Hoeveel jaar ben je?

_____ jaar

3.

In welke groep zit je?

¹ Groep 6

² Groep 7

³ Groep 8

4.

In welk land ben jij geboren?

¹ Nederland

² Suriname

³ Ned. Antillen

⁴ Aruba

⁵ Turkije

⁶ Marokko

⁷ Ander land: .....

⁸ Weet ik niet

Beantwoord de volgende vragen voor de vader en moeder bij wie je (de meeste tijd) in huis woont.

5.

In welk land is je moeder (bij wie je in huis woont) geboren?

- ¹ Nederland
- ² Suriname
- ³ Ned. Antillen
- ⁴ Aruba
- ⁵ Turkije
- ⁶ Marokko
- ⁷ Ander land: .....
- ⁸ Weet ik niet
- ⁹ Ik heb geen moeder thuis

6.

In welk land is je vader (bij wie je in huis woont) geboren?

- ¹ Nederland
- ² Suriname
- ³ Ned. Antillen
- ⁴ Aruba
- ⁵ Turkije
- ⁶ Marokko
- ⁷ Ander land: .....
- ⁸ Weet ik niet
- ⁹ Ik heb geen vader thuis

2. Ontbijt en eten

Geef het antwoord dat het beste bij je past.

1.

Hoeveel dagen per week ontbijt jij? (dat is eten nadat je s' ochtends bent opgestaan)

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

2.

Heb je vanmorgen ontbeten? (gegeten nadat je vanochtend bent opgestaan)

- ¹ ja
- ² nee

3.

Hoeveel dagen per week eet jij fruit?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

Hoeveel dagen per week drink jij vruchtensap (bijvoorbeeld sinaasappelsap, appelsap)? *Frisdrank zoals cola, sinas, limonades, siropen, moet je niet meetellen.*

4.

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

Hoeveel dagen per week drink jij cola, sinas of andere frisdrank met suiker?

5.

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

Hoeveel glazen per dag drink jij dan cola, sinas of andere frisdrank met suiker?

6.

- ¹ 1 glas per dag
- ² 2 glazen per dag
- ³ 3 glazen per dag
- ⁴ meer dan 3 glazen per dag
- ⁵ ik drink geen cola of frisdrank met suiker

7.

Hoeveel dagen per week eet jij groente?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

8.

Hoeveel dagen per week eet jij frites, pizza, kroket, saucijzenbroodje enz. als maaltijd of als tussendoortje?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

9.

Hoeveel dagen per week eet jij hartige tussendoortjes (bijvoorbeeld chips, noten, pinda's, worst en kaas uit het vuistje)?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

10.

Hoeveel keer per dag eet jij dan hartige tussendoortjes?

- ¹ 1 keer per dag
- ² 2 keer per dag
- ³ meer dan 2 keer per dag
- ⁴ ik eet geen hartige tussendoortjes

11. Hoeveel dagen per week eet jij een koekje of koek (of liga, liga fruitkick, evergreen)?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

12. Hoeveel keer per dag eet jij dan koek?

- ¹ 1 keer per dag
- ² 2 keer per dag
- ³ meer dan 2 keer per dag
- ⁴ ik eet geen koek

13. Hoeveel dagen per week snoep jij? (snoep of chocolade, mars, nuts)?

- ¹ nooit
- ² 1 - 2 dagen per week
- ³ 3 - 4 dagen per week
- ⁴ 5 - 6 dagen per week
- ⁵ elke dag

14. Hoeveel keer per dag snoep jij dan?

- ¹ 1 keer per dag
- ² 2 keer per dag
- ³ meer dan 2 keer per dag
- ⁴ ik eet geen snoep

3. Activiteiten

Hoeveel dagen per week ga jij lopend of fietsend naar school?

1.

- ¹ nooit
- ² 1 dag per week
- ³ 2 dagen per week
- ⁴ 3 dagen per week
- ⁵ 4 dagen per week
- ⁶ 5 dagen per week

Hoe lang ben jij lopend of fietsend per dag onderweg van huis naar school en van school naar huis? (tel de minuten bij elkaar op van één dag (ochtend en middag))

2.

- ¹ minder dan 10 minuten
- ² 10 tot 20 minuten
- ³ 20 tot 30 minuten
- ⁴ langer dan een half uur
- ⁵ ik ga niet lopend of fietsend naar of van school

Hoeveel keer per week heb jij sport op school, zoals schoolgym, schoolzwemmen enz.?

3.

- ¹ nooit
- ² 1 keer per week
- ³ 2 keer per week
- ⁴ 3 keer per week
- ⁵ 4 keer per week of vaker

4. De volgende vragen gaan over activiteiten die je na schooltijd of in het weekend doet

1.

Hoe vaak speel jij buiten na schooltijd? Denk aan de afgelopen week.

- ¹ nooit
- ² 1 keer per week
- ³ 2 keer per week
- ⁴ 3 keer per week
- ⁵ 4 keer per week of vaker

2.

Hoeveel keer per week doe jij aan sport (buiten school)? (zwemmen, voetbal, ballet, skaten, fietscross, paardrijden enz.)

- ¹ nooit
- ² 1 keer per week
- ³ 2 keer per week
- ⁴ 3 keer per week
- ⁵ 4 keer per week of vaker

5. Hoe lang per dag ben jij bezig met de volgende activiteiten? Denk hierbij aan de afgelopen week. (Zet een kruisje in het vakje bij het antwoord dat het beste bij jou past).

	dit doe ik (bijna) nooit	korter dan een half uur per dag	een half uur tot 1 uur per dag	1 tot 2 uur per dag	2 tot 3 uur per dag	meer dan 3 uur per dag
1. televisie en video/DVD kijken	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
2. computer gebruiken	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
3. lezen (ook voorlees- en prentenboeken of stripverhalen)	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
4. rustig zitten/liggen en muziek luisteren	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
5. tekenen of knutselen	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
6. muziek maken	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
7. binnen spelen (met poppen, Lego enz.)	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶
8. buiten spelen	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵	☐ ⁶

6. Zwemmen

1.

Heb jij een zwemdiploma?

- ¹ ja
- ² nee, maar ik zit op zwemles
- ³ nee en ik ga (nog) niet naar zwemles

7. Ongeluk(je) op school

Heb je de afgelopen maanden op school wel eens een ongeluk(je) (zoals vallen, stoten, snijden, botsing) gehad, waardoor je naar huis of naar de dokter moest?

1.

- ¹ ja
² nee

8. Tanden poetsen

Hoe vaak poets jij je tanden?

1.

- ¹ nooit
² niet elke dag
³ 1 keer per dag
⁴ 2 keer per dag
⁴ meer dan 2 keer per dag

Hoe vaak ga je voor controle naar de tandarts of mondhygiënist? (niet orthodontist of beugeltandarts)?

2.

- ¹ nooit
¹ niet elk jaar
² 1 keer per jaar
³ 2 keer per jaar (dat is 1 keer per half jaar) of vaker

9. Met andere kinderen op school

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Heb je het gevoel dat andere kinderen op school je aardig vinden?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Vind jij de andere kinderen uit jouw klas aardig?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heb je goede vrienden/vriendinnen op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Helpen jij en je vrienden elkaar?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

10. Gepest worden door andere kinderen

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Ben je de afgelopen week uitgescholden op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Is het de afgelopen week op school voorgekomen dat je <u>niet</u> met andere kinderen mocht meespelen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Ben je de afgelopen week op school geduwd, geschopt of geslagen door andere kinderen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Werden er de afgelopen week op school dingen van je afgepakt of verstoep?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Ben je de afgelopen week op school uitgelachen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

11. Boos

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Was je de afgelopen week op school snel boos?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Heb je de afgelopen week gevochten met andere kinderen van jouw school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heb je de afgelopen week ruzie gehad met andere kinderen op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

12. Opletten

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Vind je het moeilijk om stil te zitten?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Kun je op school goed de aandacht bij het werk houden?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Is het voor jou moeilijk om net zo lang te werken totdat het werk af is?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Kun je goed opletten als de juf of meester iets vertelt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

13. Op school

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Had je het de afgelopen week naar je zin op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Ging je de afgelopen week graag naar school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heb jij je de afgelopen week op school verveeld?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Vond je de afgelopen week de lessen op school leuk?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Kun je in het algemeen goed opschieten met de juffen of meesters op school?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
6. Kun je met een juf of meester op school praten als je ergens mee zit?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
7. Heb je het gevoel dat jouw juf of meester je begrijpt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

14. Hoe zie je jezelf?

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Ben je tevreden met jezelf?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Ben je trots op jezelf?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Ben je tevreden met hoe je eruit ziet?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Als je iets gaat doen, ben je dan bang dat het je niet lukt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Maak jij je zorgen of dingen die je moet doen, wel gaan lukken?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
6. Kun je in het algemeen goed voor jezelf opkomen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
7. Als je iets niet wil, durf je dat dan te zeggen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
8. Ben je bang voor andere kinderen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
9. Durf je aan andere kinderen te vragen om je te helpen als dat nodig is?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
10. Ben je bang om iets verkeerd te doen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
11. Kun je goed voor jezelf zorgen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

15. Hoe voel jij je?

	nooit	soms	vaak	heel vaak
1. Ben je afgelopen week vrolijk geweest?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
2. Heb je de afgelopen week lol gehad?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
3. Heb je de afgelopen week leuke dingen gedaan?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
4. Ben je de afgelopen week somber geweest?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
5. Heb je je de afgelopen week zorgen gemaakt?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
6. Heb je de afgelopen week het gevoel gehad dat je alles verkeerd doet?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
7. Heb je je de afgelopen week rot gevoeld?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
8. Heb je de afgelopen week het gevoel gehad dat alles misgaat?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
9. Heb je de afgelopen week slecht geslapen?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
10. Heb je je de afgelopen week moe gevoeld?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
11. Heb je de afgelopen week hoofdpijn gehad?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴
12. Heb je de afgelopen week buikpijn gehad?	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴

16. Roken

Welke uitspraak past het best bij jouw ideeën over roken later?

1.

- ¹ ik denk dat ik nooit ga roken
- ² ik denk dat ik de komende vijf jaar niet ga roken, maar ik heb er niet goed over nagedacht
- ³ ik denk dat ik binnen vijf jaar ga roken
- ⁴ ik rook wel eens en denk niet dat ik daarmee zal stoppen
- ⁵ ik rook wel eens, maar ik wil daar nu of binnen een half jaar definitief mee stoppen

2.

Heeft één van de volgende personen jou wel eens een sigaret aangeboden?

	heb ik niet	nooit	bijna nooit	af en toe	vaak
je broer(s) of zus(sen)	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵
je vrienden of vriendinnen	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵
je vader of moeder	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵
andere jongens of meisjes bij jou op school	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵

3.

Roken je ouders?

	heb ik niet	weet ik niet	soms	nee	ja
moeder	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵
vader	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵

4.

Stel dat andere kinderen jou een sigaret geven en je wilt dat niet, wat zou je dan doen?

- ¹ zeggen dat ik de sigaret niet wil (en de sigaret niet nemen)
- ² de sigaret nemen, maar geen trekje nemen
- ³ de sigaret nemen en wel een trekje nemen
- ⁴ de sigaret nemen en helemaal oproken

17. Alcohol

Heb je wel eens een drankje met alcohol gedronken (zoals breezer, bier, wijn)?

1.

- ¹ nog nooit
- ² een paar keer een slokje
- ³ af en toe maar niet elke week
- ⁴ elke week

Wanneer was de laatste keer dat je een drankje met alcohol gedronken hebt (zoals breezer, bier, wijn)?

2.

- ¹ gisteren
- ² deze week nog
- ³ afgelopen maand
- ⁴ langer dan een maand geleden

Heeft één van de volgende personen jou wel eens een drankje met alcohol aangeboden (zoals breezer, bier, wijn)?

3.

	heb ik niet	nooit	bijna nooit	af en toe	vaak
je broer(s) of zus(sen)	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵
je vrienden of vriendinnen	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵
je vader of moeder	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵
andere jongens of meisjes bij jou op school	☐ ¹	☐ ²	☐ ³	☐ ⁴	☐ ⁵

Welke uitspraak past het best bij jouw ideeën over alcohol drinken later?

4.

- ¹ ik denk dat ik nooit zal drinken
- ² ik denk dat ik de komende vijf jaar geen alcohol zal drinken, maar ik heb er niet goed over nagedacht
- ³ ik denk dat ik binnen vijf jaar alcohol ga drinken
- ⁴ ik drink wel eens alcohol en denk niet dat ik daar nu of binnen een half jaar mee zal stoppen
- ⁵ ik drink wel eens, maar ik wil daar nu of binnen een half jaar definitief mee stoppen

Stel dat andere kinderen jou een drankje met alcohol geven en je wilt dat niet, wat zou je dan doen?

5.

- ¹ zeggen dat ik het drankje niet wil (en het drankje niet nemen)
- ² het drankje nemen, maar niet opdrinken
- ³ het drankje nemen en wel een slokje nemen
- ⁴ het drankje nemen en helemaal opdrinken

Dank je voor het invullen van de lijst!

Als er nog dingen zijn die wij vergeten zijn, en die jij wel belangrijk vindt dan mag je die hieronder opschrijven. Als je nog opmerkingen hebt over de vragen, dan kun je die ook hieronder opschrijven.

(scanbaar)

Nummer school _____

Nummer leerkracht: _____

Wat doe jij voor je gezondheid?

Vragenlijst voor kinderen van groep 6, 7 en 8

Hoe vul je de lijst in?

Hoe gaat het met jou? Hoe vind je het op school? Dat zijn dingen die we graag van jou willen weten.

Het volgende is belangrijk om te weten voordat je de lijst invult:

- Jouw naam komt niet op deze vragenlijst. Dus niemand komt te weten welke antwoorden jij gegeven hebt.
- Dit is geen proefwerk of test. Er zijn dus geen foute antwoorden.
- Het is belangrijk dat je alle vragen eerlijk beantwoordt. De antwoorden zijn altijd goed, het gaat om jouw mening.
- Lees elke vraag goed door, maar denk er niet te lang over na. Kies het antwoord dat het beste bij jou past en kruis het hokje met een zwarte of blauwe pen aan (geen rode pen gebruiken).
- Je kunt steeds één antwoord per vraag geven.

Voorbeeld:

1.	Lust je graag appelmoes?	1 ☒ ja
		2 ☐ nee

- Als je je vergist, of je bedenkt je, maak dan het hokje met het foute antwoord helemaal zwart en kruis het antwoord van je keuze aan.

Voorbeeld:

1.	Lust je graag appelmoes?	1 ☒ ja
		2 ☒ nee

1. Over jezelf

Zet een kruisje bij het hokje dat bij jou past.

1.	Ben je een meisje of een jongen?	1 ☐ meisje 2 ☐ jongen
2.	Hoeveel jaar ben je?	..... jaar
3.	In welke groep zit je?	1 ☐ groep 6 2 ☐ groep 7 3 ☐ groep 8
4.	In welk land ben jij geboren?	1 ☐ Nederland 2 ☐ Suriname 3 ☐ Ned. Antillen 4 ☐ Aruba 5 ☐ Turkije 6 ☐ Marokko 7 ☐ Ander land: ..... 8 ☐ Weet ik niet

Beantwoord de volgende vragen voor de vader en moeder bij wie je (de meeste tijd) in huis woont.

5.	In welk land is je moeder (bij wie je in huis woont) geboren?	1 ☐ Nederland 2 ☐ Suriname 3 ☐ Ned. Antillen 4 ☐ Aruba 5 ☐ Turkije 6 ☐ Marokko 7 ☐ Ander land: ..... 8 ☐ Weet ik niet 9. ☐ Ik heb geen moeder thuis
----	---	--

6.	In welk land is je vader (bij wie je in huis woont) geboren?	1 ☐ Nederland 2 ☐ Suriname 3 ☐ Ned. Antillen 4 ☐ Aruba 5 ☐ Turkije 6 ☐ Marokko 7 ☐ Ander land: ..... 8 ☐ Weet ik niet 9. ☐ Ik heb geen vader thuis
-----------	--	---

2. Ontbijt en eten

Geef het antwoord dat het beste bij je past.

1.	Hoeveel dagen per week ontbijt jij? (Dat is eten nadat je 's ochtends bent opgestaan.)	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
2.	Heb je vanmorgen ontbeten? (Gegeten nadat je vanochtend bent opgestaan.)	1 ☐ ja 2 ☐ nee
3.	Hoeveel dagen per week eet jij fruit?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
4.	Hoeveel dagen per week drink jij vruchtensap (bijvoorbeeld sinaasappelsap, appelsap)? <i>Frisdrank zoals cola, sinas, limonades, siropen, moet je <u>niet</u> meetellen.</i>	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag

5.	Hoeveel dagen per week drink jij cola, sinas of andere frisdrank met suiker?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
6.	Hoeveel glazen cola, sinas of andere frisdrank met suiker drink jij dan per dag?	1 ☐ 1 glas per dag 2 ☐ 2 glazen per dag 3 ☐ 3 glazen per dag 4 ☐ meer dan 3 glazen per dag 5 ☐ ik drink geen cola of frisdrank met suiker
7.	Hoeveel dagen per week eet jij groente?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
8.	Hoeveel dagen per week eet jij frites, pizza, kroket, saucijzenbroodje enz. als maaltijd of als tussendoortje?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
9.	Hoeveel dagen per week eet jij hartige tussendoortjes (bijvoorbeeld chips, noten, pinda's, worst en kaas uit het vuistje)?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
10.	Hoeveel keer per dag eet jij dan hartige tussendoortjes?	1 ☐ 1 keer per dag 2 ☐ 2 keer per dag 3 ☐ meer dan 2 keer per dag 4 ☐ ik eet geen hartige tussendoortjes
11.	Hoeveel dagen per week eet jij een koekje of koek (of Liga, Liga fruitkick, Evergreen)?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag

12.	Hoeveel keer per dag eet jij dan koek?	1 ☐ 1 keer per dag 2 ☐ 2 keer per dag 3 ☐ meer dan 2 keer per dag 4 ☐ ik eet geen koek
13.	Hoeveel dagen per week snoep jij (snoep of chocolade, Mars, Nuts)?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1-2 dagen per week 3 ☐ 3-4 dagen per week 4 ☐ 5-6 dagen per week 5 ☐ elke dag
14.	Hoeveel keer per dag snoep jij dan?	1 ☐ 1 keer per dag 2 ☐ 2 keer per dag 3 ☐ meer dan 2 keer per dag 4 ☐ ik eet geen snoep

3. Activiteiten

1.	Hoeveel dagen per week ga jij lopend of fietsend naar school?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 dag per week 3 ☐ 2 dagen per week 4 ☐ 3 dagen per week 5 ☐ 4 dagen per week 6 ☐ 5 dagen per week
2.	Hoe lang ben jij lopend of fietsend per dag onderweg van huis naar school en van school naar huis? (Tel de minuten bij elkaar op van één dag [ochtend en middag]).	1 ☐ minder dan 10 minuten 2 ☐ 10 tot 20 minuten 3 ☐ 20 tot 30 minuten 4 ☐ langer dan een half uur 5 ☐ ik ga niet lopend of fietsend naar of van school
3.	Hoeveel keer per week heb jij sport op school, zoals schoolgym, schoolzwemmen enz.?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 keer per week 3 ☐ 2 keer per week 4 ☐ 3 keer per week 5 ☐ 4 keer per week of vaker

4. De volgende vragen gaan over activiteiten die je na schooltijd of in het weekend doet.

Denk hierbij aan de afgelopen week.

1.	Hoe vaak speel jij buiten na schooltijd?	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 keer per week 3 ☐ 2 keer per week 4 ☐ 3 keer per week 5 ☐ 4 keer per week of vaker
2.	Hoeveel keer per week doe jij aan sport (buiten school)? (Zwemmen, voetbal, ballet, skaten, fietscross, paardrijden enz.)	1 ☐ nooit 2 ☐ 1 keer per week 3 ☐ 2 keer per week 4 ☐ 3 keer per week 5 ☐ 4 keer per week of vaker

5. Hoe lang per dag ben jij bezig met de volgende activiteiten?

Denk hierbij aan de afgelopen week. (Zet een kruisje in het vakje bij het antwoord dat het beste bij jou past.)

		Dit doe ik (bijna) nooit	Korter dan een half uur per dag	Een half uur tot 1 uur per dag	1 tot 2 uur per dag	2 tot 3 uur per dag	Meer dan 3 uur per dag
1.	Televisie en video/DVD kijken	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
2.	Computer gebruiken	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
3.	Lezen (ook voorleesboeken en prentenboeken of stripverhalen)	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
4.	Rustig zitten/liggen en muziek luisteren	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
5.	Tekenen of knutselen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
6.	Muziek maken	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
7.	Binnen spelen met poppen, Lego enz	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐
8.	Buiten spelen	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐	6 ☐

6. Zwemmen

1.	Heb jij een zwemdiploma?	1 ☐ ja
		2 ☐ nee, maar ik zit op zwemles
		3 ☐ nee en ik ga (nog) niet naar zwemles

7. Ongeluk(je) op school

1.	Heb je de afgelopen maanden op school wel eens een ongeluk(je) (zoals vallen, stoten, snijden, botsing) gehad, waardoor je naar huis of naar de dokter moest?	1 ☐ ja
		2 ☐ nee

8. Tandenvoetsen

1.	Hoe vaak poets jij je tanden?	1 ☐ nooit
		2 ☐ niet elke dag
		3 ☐ 1 keer per dag
		4 ☐ 2 keer per dag
		5 ☐ meer dan 2 keer per dag
2.	Hoe vaak ga je <u>voor controle</u> naar de tandarts of mondhygiënist (niet orthodontist of beugeltandarts)?	1 ☐ nooit
		2 ☐ niet elk jaar
		3 ☐ 1 keer per jaar
		4 ☐ 2 keer per jaar (dat is 1 keer per half jaar) of vaker

9. Met andere kinderen op school

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Heb je het gevoel dat andere kinderen op school je aardig vinden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Vind je de andere kinderen uit jouw klas aardig?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heb je goede vrienden/vriendinnen op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Helpen jij en je vrienden elkaar?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

10. Gepest worden door andere kinderen

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Ben je de afgelopen week uitgescholden op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Is het de afgelopen week op school voorgekomen dat je <u>niet</u> met andere kinderen mocht meespelen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Ben je de afgelopen week op school geduwd, geschopt of geslagen door andere kinderen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Werden er de afgelopen week op school dingen van je afgepakt of verstopt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Ben je de afgelopen week op school uitgelachen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

11. Boos

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Was je de afgelopen week op school snel boos?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Heb je de afgelopen week gevochten met andere kinderen op jouw school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heb je de afgelopen week ruzie gehad met andere kinderen op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

12. Opletten

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Vind je het moeilijk om stil te zitten?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Kun je op school goed de aandacht bij het werk houden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Is het voor jou moeilijk om net zo lang te werken totdat het werk af is?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Kun je goed opletten als de juf of meester iets vertelt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

13. Op school

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Had je het de afgelopen week naar je zin op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Ging je de afgelopen week graag naar school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heb jij je de afgelopen week op school verveeld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Vond je de afgelopen week de lessen op school leuk?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Kun je in het algemeen goed opschieten met de juffen of meesters op school?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
6.	Kun je met een juf of meester op school praten als je ergens mee zit?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
7.	Heb je het gevoel dat jouw juf of meester je begrijpt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

14. Hoe zie je jezelf?

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Ben je tevreden met jezelf?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Ben je trots op jezelf?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Ben je tevreden met hoe je eruit ziet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Als je iets gaat doen, ben je dan bang dat het je niet lukt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Maak jij je zorgen of dingen die je moet doen, wel gaan lukken?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
6.	Kun je in het algemeen goed voor jezelf opkomen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
7.	Als je iets niet wil, durf je dat dan te zeggen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
8.	Ben je bang voor andere kinderen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
9.	Durf je aan andere kinderen te vragen om je te helpen als dat nodig is?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
10.	Ben je bang om iets verkeerd te doen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
11.	Kun je goed voor jezelf zorgen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

15. Hoe voel jij je?

		Nooit	Soms	Vaak	Heel vaak
1.	Ben je de afgelopen week vrolijk geweest?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
2.	Heb je de afgelopen week lol gehad?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
3.	Heb je de afgelopen week leuke dingen gedaan?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
4.	Ben je de afgelopen week somber geweest?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
5.	Heb je je de afgelopen week zorgen gemaakt?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
6.	Heb je de afgelopen week het gevoel gehad dat je alles verkeerd doet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
7.	Heb je je de afgelopen week rot gevoeld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
8.	Heb je de afgelopen week het gevoel gehad dat alles misgaat?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
9.	Heb je de afgelopen week slecht geslapen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
10.	Heb je je de afgelopen week moe gevoeld?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
11.	Heb je de afgelopen week hoofdpijn gehad?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
12.	Heb je de afgelopen week buikpijn gehad?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐

16. Roken

1.	Welke uitspraak past het best bij jouw ideeën over roken later?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
		ik denk dat ik nooit ga roken	ik denk dat ik de komende vijf jaar niet ga roken, maar ik heb er niet goed over nagedacht	ik denk dat ik binnen vijf jaar ga roken	ik rook wel eens en denk niet dat ik daarmee zal stoppen	ik rook wel eens, maar ik wil daar nu of binnen een half jaar definitief mee stoppen

		Heb ik niet	Nooit	Bijna nooit	Af en toe	Vaak
2.	Heeft je broer(s) of zus(sen) je wel eens een sigaret aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
3.	Hebben je vrienden of vriendinnen je wel eens een sigaret aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

		Heb ik niet	Nooit	Bijna nooit	Af en toe	Vaak
4.	Heeft je vader of moeder je wel eens een sigaret aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
5.	Hebben andere jongens of meisjes bij jou op school je wel eens een sigaret aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

		Heb ik niet	Weet ik niet	Soms	Nee	Ja
6.	Rookt je moeder?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
7.	Rookt je vader?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

8.	Stel dat andere kinderen jou een sigaret geven en je wilt dat niet, wat zou je dan doen?	1 ☐	zeggen dat ik de sigaret niet wil (en de sigaret niet nemen)			
		2 ☐	de sigaret nemen, maar <u>geen</u> trekje nemen			
		3 ☐	de sigaret nemen en <u>wel</u> een trekje nemen			
		4 ☐	de sigaret nemen en helemaal oproken			

17. Alcohol

1.	Heb je wel eens een drankje met alcohol gedronken (zoals breezer, bier, wijn)?	1 ☐	nog nooit			
		2 ☐	een paar keer een slokje			
		3 ☐	af en toe maar niet elke week			
		4 ☐	elke week			
2.	Wanneer was de laatste keer dat je een drankje met alcohol gedronken hebt (zoals breezer, bier, wijn)?	1 ☐	gisteren			
		2 ☐	deze week nog			
		3 ☐	afgelopen maand			
		4 ☐	langer dan een maand geleden			

		Heb ik niet	Nooit	Bijna nooit	Af en toe	Vaak
3.	Heeft je broer(s) of zus(sen) je wel eens een drankje met alcohol (zoals breezer, bier, wijn) aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
4.	Hebben je vrienden of vriendinnen je wel eens een drankje met alcohol (zoals breezer, bier, wijn) aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

		Heb ik niet	Nooit	Bijna nooit	Af en toe	Vaak
5.	Heeft je vader of moeder je wel eens een drankje met alcohol (zoals breezer, bier, wijn) aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
6.	Hebben andere jongens of meisjes bij jou op school je wel eens drankje met alcohol (zoals breezer, bier, wijn) aangeboden?	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

7.	Welke uitspraak past het best bij jouw ideeën over alcohol drinken later?	1 ☐	ik denk dat ik nooit zal drinken
		2 ☐	ik denk dat ik de komende vijf jaar geen alcohol zal drinken maar ik heb er niet goed over nagedacht
		3 ☐	ik denk dat ik binnen vijf jaar alcohol ga drinken
		4 ☐	ik drink wel eens alcohol en denk niet dat ik daar nu of binnen een half jaar mee zal stoppen
		5 ☐	ik drink wel eens maar ik wil daar nu of binnen een half jaar definitief mee stoppen
8.	Stel dat andere kinderen jou een drankje met alcohol geven en je wilt dat niet, wat zou je dan doen?	1 ☐	zeggen dat ik het drankje niet wil (en het drankje niet nemen)
		2 ☐	het drankje nemen, maar <u>niet</u> opdrinken
		3 ☐	het drankje nemen en <u>wel</u> een slokje nemen
		4 ☐	het drankje nemen en helemaal opdrinken

Bedankt voor het invullen van de vragenlijst!

Als er nog dingen zijn die wij vergeten zijn en die jij wel belangrijk vindt dan mag je die hieronder opschrijven. Als je nog opmerkingen hebt over de vragen, dan kun je die ook hieronder opschrijven.

BIJLAGE 3

Invulformulier basisschool

BIJLAGE 4

Voorbeeldbrief leerkrachten groep 1-5

VOORBEELDBRIEF LEERKRACHTEN (DEGENE DIE DE VRAGENLIJST UITDEELT AAN OUDERS) GROEP 1-5

Geachte heer/mevrouw,

Wat doe jij voor je gezondheid?

Uw school heeft gekozen om onderzoek te doen naar hoe het gaat met de leerlingen en hun gezondheid. Hiertoe delen de leerkrachten van groep 1 tot en met 5 de vragenlijst "Wat doe jij voor je gezondheid?" uit aan de ouders van hun leerlingen. De leerlingen in groep 6, 7 en 8 vullen zelf de vragenlijst zelf in. De vragenlijst gaat over onderwerpen die belangrijk zijn voor een gezonde ontwikkeling van het kind(eren) zoals eetgewoonten, het omgaan met andere kinderen en hoe kinderen zich voelen op school. Met behulp van deze vragenlijst krijgt de school een overzicht op groepsniveau over deze onderwerpen. In overleg met de GGD in de regio kan de school vervolgens nagaan welke onderwerpen mogelijk (extra) aandacht verdienen.

Wat vragen wij van u?

Bijgaand vindt u vragenlijsten en brieven voor de ouders van de leerlingen van uw groep. Wij verzoeken u de enveloppen aan de ouders uit te reiken of mee te geven aan uw leerlingen. In de begeleidende brief bij de vragenlijst worden de ouders verzocht de vragenlijst voor <datum> in een bijgeleverde enveloppe bij u in te leveren. De vragenlijst wordt anoniem ingevuld. We vragen u, indien mogelijk, de ouders na een week nog een keer te attenderen op de vragenlijst. Indien u wilt, kunt u hiervoor de bijgaande brief gebruiken. Tevens vragen wij u op bijgaand formulier het aantal leerlingen in de klas, het aantal vragenlijsten retour en eventuele opmerkingen in te vullen.

Indien u of ouders vragen hebben.

Indien ouders bij u komen met vragen waarop u geen antwoord weet, dan kunt u contact opnemen met de coördinator binnen uw school <naam coördinator>, de GGD <naam contactpersoon, telefoonnummer> of de ouders naar ons verwijzen. Wanneer u zelf nog vragen heeft betreffende het onderzoek dan kunt u uiteraard ook contact met ons opnemen.

Wij willen u alvast hartelijk danken voor uw medewerking aan het onderzoek.

Geachte ouder of verzorger,

Vorige week heeft u de vragenlijst "Wat doe jij voor je gezondheid?" ontvangen. Als u de vragenlijst al heeft ingeleverd, danken wij u hartelijk voor uw medewerking.

Als u de vragenlijst nog niet heeft ingeleverd dan willen wij u vragen dit alsnog te doen. U kunt de lijst inleveren bij de leerkracht van uw kind. Mocht u nog vragen hebben of de vragenlijst kwijt zijn dan kunt u ons bellen. Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

Naam school	
Naam leerkracht	
Naam of nummer van de klas	
Aantal leerlingen in de klas	
Aantal vragenlijsten retour	
Opmerkingen	

BIJLAGE 5

Voorbeeldbrief leerkrachten groep 6-8

VOORBEELD BRIEF LEERKRACHTEN GROEP 6-8

Geachte leerkracht,

Wat doe jij voor je gezondheid?

Uw school heeft gekozen om onderzoek te doen naar hoe het gaat met de leerlingen en hun gezondheid. Hiertoe delen de leerkrachten van groep 1 tot en met 5 de vragenlijst "Wat doe jij voor je gezondheid?" uit aan de ouders van hun leerlingen. De leerlingen in groep 6, 7 en 8 vullen de vragenlijst zelf in. De vragenlijst gaat over onderwerpen die belangrijk zijn voor een gezonde ontwikkeling van het kind(eren) zoals eetgewoonten, het omgaan met andere kinderen en hoe kinderen zich voelen op school. Met behulp van deze vragenlijst krijgt de school een overzicht op groepsniveau over deze onderwerpen. In overleg met de GGD in de regio kan de school vervolgens nagaan welke onderwerpen mogelijk (extra) aandacht verdienen.

Wat vragen wij van u?

Bijgaand vindt u vragenlijsten voor de leerlingen van uw groep en informatiebrieven voor de ouders van uw leerlingen. In de bijlagen bij deze brief vindt u tevens een instructie voor afname van de vragenlijst. De lijst wordt zoals met u afgesproken <datum en tijd> afgenomen door u of <naam contactpersoon>.

Indien u of ouders vragen hebben.

Wanneer u of de ouders nog vragen hebben over het onderzoek dan kunt u uiteraard contact opnemen met ondergetekenden.

Wij willen u alvast hartelijk danken voor uw medewerking aan het onderzoek.

Met vriendelijke groet,

BIJLAGE 5A
STAPPENPLAN LEERKRACHT OF ANDEREN DIE LIJSTEN GROEP 6, 7 EN 8
AFNEMEN

Stap	Beschrijving	Onderwerpen
1	- voorbereiding	- leerlingen brief meegeven voor ouders
2	- afname vragenlijst in de klas	- instructie leerkrachten (zie bijlage 5B) - introductie vragenlijst bij de leerlingen (zie bijlage 5C) - uitleg bij de vragenlijst (zie bijlage 5D)
3	- inname vragenlijst	- de leerkracht neemt alle vragenlijsten aan het eind van het uur in en stopt ze in een envelop die hij/zij in het bijzijn van de leerlingen sluit of de leerlingen leveren de lijst in een gesloten envelop in bij de leerkracht.

BIJLAGE 5B

INSTRUCTIE LEERKRACHTEN

- Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer *20 tot 45 minuten*, afhankelijk van de *leeftijd* van het kind.
- Voordat de leerlingen de vragenlijst gaan invullen geeft u hen een *introductie* (zie bijlage 5C).
- De leerlingen vullen de lijst *individueel* in. Dit betekent dat sommige leerlingen eerder klaar zullen zijn dan anderen. Het is aan te raden een *uitloopopdracht* te hebben voor leerlingen die snel klaar zijn met het invullen van de vragenlijst.
- Het blijkt dat vooral kinderen in groep 6 sommige vragen moeilijk vinden. U kunt de leerlingen (ook die in de groepen 7 en 8) uiteraard helpen door een toelichting te geven (zie bijlage 5D). Het is echter *uitdrukkelijk* de bedoeling dat de kinderen de vragen *zelf en individueel* beantwoorden.
- De vragenlijst wordt *anoniem* ingevuld door de leerlingen. Wij willen u daarom vragen niet mee te kijken met de kinderen of de lijsten na inlevering in te kijken. De lijst is ook niet bedoeld om met het kind te bespreken!
- Het is aan te raden de vragenlijsten aan het eind van de les in een keer te verzamelen. Om de leerlingen nog even kans te geven te reageren op wat zij hebben ingevuld is het goed nog 5 tot 10 minuten voor nabespreking in te lassen.
- U kunt de vragenlijsten na inlevering in de bijgeleverde witte enveloppe doen. Als u alle vragenlijsten heeft ontvangen kunt u de envelop dichtplakken.
- De vragenlijsten worden binnen de school verzameld en in de week van [weeknummer] door de GGD opgehaald. Over de wijze van verzamelen kunt u contact opnemen met de coördinator binnen uw school.
- De school krijgt enkele maanden na het invullen van de vragenlijsten een rapport toegestuurd met een overzicht van de gezondheidssituatie van de leerlingen.

BIJLAGE 5C

INTRODUCTIE VRAGENLIJST LEERLINGEN

1. onderwerp van de vragenlijst
2. anonimiteit van het onderzoek (geen naam op de lijst, antwoorden worden niet individueel aan de school en ouders bekend gemaakt)
3. iedereen krijgt dezelfde lijst
4. er zijn geen goede of foute antwoorden, eigen mening geven
5. vragen doorlopen
6. als er vragen zijn kunnen die gesteld worden
7. eigen tempo van werken: als ze klaar zijn met uitloopopdracht aan het werk

De leerkracht introduceert de enquêteur of deze stelt zichzelf voor (indien iemand van de GGD de afname begeleidt). Er wordt duidelijk gemaakt dat hij of zij van de GGD is en wat de functie is.

De enquêteur (indien aanwezig) of de leerkracht vertelt iets over het doel van het onderzoek en de inhoud van de vragenlijst.

Doel is om inzicht te krijgen in het gedrag en de gezondheid van de leerlingen in beeld te krijgen op groepsniveau, zodat de school daar iets aan kan doen indien nodig. Onderwerpen gaan over gezondheid: eten, bewegen, maar ook of je kunt zwemmen en hoeveel je leest en verder over gedrag: heb je vrienden op school, ben je veel boos, ben je bang dat je dingen niet kunt etc.

Belangrijk is dat de leerkracht of enquêteur vermeldt dat de antwoorden anoniem verwerkt worden. De school en de ouders zullen de antwoorden van de leerlingen niet te weten komen. Eveneens wordt vermeld dat de vragenlijst geen proefwerk is: er zijn geen goede of foute antwoorden. Het is het beste om de vragen zo eerlijk mogelijk te beantwoorden.

De leerkracht of enquêteur kan vervolgens de vragenlijst per vraag doorlopen. Begin met het bespreken van de uitleg en daarna per vraag een korte toelichting geven (zie bijlage 5D). Als een leerling iets niet begrijpt kan deze een vraag stellen aan de leerkracht of enquêteur.

Het is de bedoeling dat de leerlingen in eigen tempo werken: als de leerlingen klaar zijn dan gaan ze met een opdracht aan de gang die de leerkracht voordien heeft uitgedeeld. Vijf minuten voor het einde worden de vragenlijsten in een keer opgehaald.

BIJLAGE 5D UITLEG BIJ DE VRAGENLIJST

Voor op de lijst staan 2 nummers ingevuld. Dit zijn codes voor de onderzoekers (school en groep).

Op de eerste bladzijde staat een uitleg. Het is de bedoeling dat de leerlingen dit eerst lezen voor ze de lijst gaan invullen. U kunt dit deel klassikaal met de leerlingen bespreken.

Vraag 1 (subvragen 1.1 tot 1.6,) gaat over **de leerlingen zelf**. De vragen 1.5 en 1.6 hebben betrekking op de ouders. Het betreft hier de ouders/verzorgers bij wie het kind nu woont. Dit kan afwijken van de natuurlijke ouders (adoptie, scheiding).

Vraag 2 gaat over **voeding** (subvragen 2.1 tot 2.14).

Bij de vragen 2.5 en 2.6 wordt gevraagd naar het drinken van frisdrank met suiker. Light frisdrank valt hier niet onder.

Bij vraag 2.9 wordt gevraagd naar hartige tussendoortjes. Uit de test is gebleken dat met name kinderen in groep 6 moeite hebben met dit begrip. De uitleg wat hartige tussendoortjes zijn staat onder de vraag. Ook het begrip worst en kaas uit het vuistje levert voor sommige kinderen problemen op. U kunt hier eventueel nadere uitleg geven (plakje worst, plakje of blokje kaas).

Vraag 3 gaat over **activiteiten** (3.2 tot 3.3)

Vraag 3.2 is voor sommige kinderen wat moeilijk. Het gaat hier om een optelsom. Als kinderen lopend of fietsend naar school gaan en tussen de middag naar huis gaan, dan is het de bedoeling dat ze de tijd die ze onderweg zijn met 4 vermenigvuldigen. Als ze tussen de middag op school overblijven dan vermenigvuldigen ze de tijd met 2. Veel kinderen gaan niet elke dag op de fiets of lopend. Het is de bedoeling dat ze dan uitgaan van wat het meest gebruikelijk is. Als het toevallig deze week veel regent en de kinderen gaan nu niet met de fiets of lopend maar anders wel, dan kunnen ze invullen wat ze normaliter doen. Ook zijn er kinderen die de ene week bij de ene ouder en de andere week bij de andere ouder wonen. Zij kunnen uitgaan van de situatie waarin ze de meeste tijd onderweg zijn.

Vraag 4 en 5 gaat over **activiteiten buiten school** (4.1 en 4.2, blz. 11 en 5.1-5.8, blz. 12)

Vraag 6 gaat over **zwemmen** (6.1)

Vraag 7 gaat over **ongeluk(je) op school** (7.1)

Het gaat bij deze vraag om ongeluk(je) op school, dwz niet om ongeluk(je) die buiten de school of het schoolplein hebben plaatsgevonden.

Vraag 8 gaat over **tanden poetsen** (8.1 en 8.2)

Bij vraag 8.2 gaat het om de controle bij de tandarts of mondhygiënist, niet om controle door orthodontist of beugeltandarts, dan wel om terugkomen bij de tandarts voor werkzaamheden aan het gebit)

De vragen 9-15 gaan over **omgang met andere kinderen, pesten, agressie, hoe het kind het op school doet, faalangst en hoe het kind in zijn/haar vel zit en zich zelf ziet**. De antwoordcategorieën zijn bij al deze vragen: nooit, soms, vaak, heel vaak.

Soms vinden kinderen deze categorieën lastig en zouden ze liever ja of nee invullen. U kunt uitleggen dat wanneer het antwoord nee is ze nooit in kunnen vullen, als het antwoord ja is dat ze dan voor zichzelf bedenken of dat soms is, vaak of heel vaak. Het is de bedoeling dat het kind het antwoord zo goed mogelijk invult, maar er niet te lang over nadenkt. Het gaat om het antwoord dat in hem/haar op komt.

Vraag 16 (subvragen 16.1-16.4) gaat over **roken**.

- vraag 16.1 kan moeilijk zijn omdat er gesproken wordt over termijnen (5 jaar). Dit is abstract voor kinderen. U kunt hierbij uitleggen dat zij dan ongeveer 15 tot 17 jaar zijn en een paar jaar op de middelbare school zitten.

Vraag 17 (subvragen 17.1-17.5) gaat over **alcohol**

- Vraag 17.4 zie ook vraag 16.1

De leerlingen kunnen onder aan de lijst nog opmerkingen plaatsen als zij iets gemist hebben of wat ze van de lijst vinden.

Mocht u nog vragen hebben n.a.v. deze beschrijving dan kunt u contact met ons opnemen.

Onze gegevens zijn:

BIJLAGE 6

**Voorbeeldbrief behorend bij vragenlijst
ouders/verzorgers groep 1-5**

VOORBEELDBRIEF BEHOREND BIJ VRAGENLIJST OUDERS/VERZORGERS GROEP 1-5

Geachte ouder of verzorger,

Een enquête over gezondheid

<naam school> doet mee aan het onderzoek "Hoe gezond ben jij?". Dit is een vragenlijstonderzoek naar onderwerpen die belangrijk zijn voor een gezonde ontwikkeling van uw kind(eren) zoals eetgewoonten, het omgaan met andere kinderen en hoe kinderen zich voelen op school. Deze vragenlijst wordt gebruikt om te weten te komen hoe het gaat met de kinderen en met hun gezondheid.

Doet u mee?

De school deelt vragenlijsten uit aan alle ouders van kinderen in groep 1 tot en met 5. U kunt ons helpen door bijgaande lijst in te vullen. Het invullen zal ongeveer 20 minuten in beslag nemen. Wilt u de ingevulde vragenlijst vóór <datum> op school, bij de leerkracht van uw kind, inleveren? U kunt hiervoor de bijgevoegde witte enveloppe gebruiken.

Wat gebeurt er met de vragenlijsten?

Op basis van wat ouders en kinderen invullen maakt de GGD een rapport voor de school waarin de uitkomsten per onderwerp (bijvoorbeeld hoe leerlingen zich op school voelen, hoe zij eten en bewegen) en per onderbouw, middenbouw, bovenbouw (dus over groepen kinderen) worden beschreven. In overleg met de GGD kan de school dan nagaan aan welke onderwerpen op school extra aandacht kan worden besteed.

Indien u om wat voor reden dan ook de vragenlijst niet in wilt vullen, wilt u dan de lege vragenlijst in de bijgevoegde envelop terug geven aan de leerkracht? We zouden het op prijs stellen als u aangeeft waarom u niet wilt meedoen. U kunt dat op de vragenlijst schrijven.

In groep 6 tot en met 8 vullen de kinderen de lijst zelf tijdens een lesuur in onder begeleiding van xxx. De ouders van deze leerlingen worden hierover apart benaderd.

Anonimiteit

De vragenlijst wordt volledig anoniem afgenomen. U hoeft nergens uw naam of de naam van uw kind in te vullen. Op die manier komen de school, leerkrachten en onderzoekers niet te weten van welke ouder de ingeleverde vragenlijst is. Dat is ook niet nodig want het onderzoek is uitsluitend bedoeld om een beeld te krijgen van de totale groep leerlingen op school.

Contact

Heeft u nog vragen dan kunt u contact opnemen met de leerkracht of met ondergetekende. Wij hopen op uw medewerking. Alvast hartelijk dank hiervoor!

Met vriendelijke groet,

BIJLAGE 7

**Voorbeeldbrief om ouders/verzorgers van
leerlingen in groep 6-8 te informeren en
toestemming te verkrijgen**

VOORBEELDBRIEF OM OUDERS/VERZORGERS VAN LEERLINGEN IN GROEP 6-8 TE INFORMEREN EN TOESTEMMING TE VERKRIJGEN

Geachte ouder of verzorger,

Een enquête over gezondheid

<naam school> doet mee aan het onderzoek "Hoe gezond ben jij?". Dit is een vragenlijst-onderzoek naar onderwerpen die belangrijk zijn voor een gezonde ontwikkeling van uw kind(eren) zoals eetgewoonten, het omgaan met andere kinderen en hoe kinderen zich voelen op school. Deze vragenlijst wordt gebruikt om te weten te komen hoe het gaat met de kinderen en hun gezondheid.

Medewerking

De leerlingen van groep 6, 7 en 8 vullen de vragenlijst in de klas in. Uw kind hoeft nergens zijn/haar naam in te vullen, zodat wij en de school niet weten van welk kind de ingeleverde vragenlijst is. Het gaat erom hoe groepen kinderen op school zich voelen. Mocht u er bezwaar tegen hebben, dat uw kind deze lijst in gaat vullen, dan kunt u dit voor <datum> aangeven bij de leerkracht van uw kind.

In groep 1 tot en met 5 wordt ouders gevraagd de lijst (thuis) in te vullen. De ouders van leerlingen in groep 1-5 worden hierover apart benaderd.

Wat gebeurt er met de vragenlijsten?

Op basis van wat ouders en kinderen invullen maakt de GGD een rapport voor de school waarin de uitkomsten per onderwerp (bijvoorbeeld hoe leerlingen zich op school voelen, hoe zij eten en bewegen) en per onderbouw, middenbouw, bovenbouw (dus over groepen kinderen) worden beschreven. In overleg met de GGD kan de school dan nagaan aan welke onderwerpen op school extra aandacht kan worden besteed.

Heeft u nog vragen dan kunt u contact opnemen met de leerkracht of met ondergetekende. Wij hopen op uw medewerking. Alvast hartelijk dank hiervoor!

Met vriendelijke groet,

BIJLAGE 8

**Vragenlijsten Schoolgezondheid Basis-
onderwijs “Wat doe jij voor je gezondheid?”
Criteria voor vertaling**

VRAGENLIJSTEN SCHOOLGEZONDHEID BASISONDERWIJS “WAT DOE JIJ VOOR JE GEZONDHEID?” CRITERIA VOOR VERTALING

Translation procedures as published in international peer reviewed journals and satisfying the criteria listed below have to be followed (see also: Guillemin F, Bombardier C, Beaton DE, Cross-cultural adaptation of health related quality of life measures: literature review and proposed guidelines. J Clin. Epidemiol. 1993 Dec; 46(12): 1417-32). The following guidelines should be followed:

- a) At least two translations from the Dutch version to the target language should be performed; translations will be performed by native speakers of the target language only; these translations are then to be combined into a single translation.

Thereafter:

- b) At least two back translations from the target language to Dutch, by native Dutch speakers should be performed.
  - c) All translations will be sent to GGD Nederland.
  - d) Comments and questions from GGD Nederland and TNO-PG will be duly processed and a final version will be produced and sent to the translators.
  - e) The final version will be sent to GGD Nederland, after which GGD Nederland and TNO-PG will or will not recognize the questionnaire as an official version of the questionnaire “Wat doe jij voor je gezondheid?”
- 1) After GGD Nederland and TNO have recognized the translation as an official version of the questionnaire “Wat doe jij voor je gezondheid?”, the researcher-translator and the organization to which he or she belongs is free to use the questionnaire in all non commercial research, without cost.
  - 2) Copyright of the translated questionnaire will remain with GGD Nederland and TNO-PG.

BIJLAGE 9

SPSS SYNTAX VOOR HET SAMENVOEGEN VAN BESTANDEN EN BEREKENEN VAN UITKOMSTVARIABELEN

SPSS SYNTAX VOOR HET SAMENVOEGEN VAN BESTANDEN EN BEREKENEN VAN UITKOMSTVARIABLEN

S1a Voeg eigen bestanden kinderen en ouders samen

```
GET FILE='....'.
```

```
*****
```

```
***** hercodeer land van herkomst
```

```
COMPUTE landm = $SYSMIS .
COMPUTE landv = $SYSMIS .
COMPUTE invulo = A_5 .
STRING landma (A40) .
STRING landva (A40) .
STRING invulan (A40) .
COMPUTE invulan = A_53A .
EXECUTE .
DO IF (invulo = 1) .
COMPUTE landm = A_6 .
COMPUTE landma = A_56A .
COMPUTE landv = A_7 .
COMPUTE landva = A_66A .
END IF.
DO IF (invulo = 2) .
COMPUTE landv = A_6 .
COMPUTE landva = A_56A .
COMPUTE landm = A_7 .
COMPUTE landma = A_66A .
END IF.
EXECUTE .
```

```
*****
```

```
***** hercodeer tanden poetsen
```

```
COMPUTE poetsf = v7_1 .
COMPUTE contr = v7_3 .
COMPUTE help = v7_2.
EXECUTE .
```

```
SAVE OUTFILE
```

```
GET FILE
```

```
*****
```

```
***** hercoderen A_3
```

```
RECODE
  A_3 (1=6) (2=7) (3=8) .
EXECUTE .
VALUE LABEL A_3
  1 'groep 1'
  2 'groep 2'
  3 'groep 3'
  4 'groep 4'
  5 'groep 5'
  6 'groep 6'
```

7 'groep 7'
8 'groep 8'.

*****

***** aanmaak variabele (groups) die ouders en kinderen uit elkaar haalt

```
COMPUTE groups=2.  
VARIABLE LABELS groups 'groepen obv invullers' .  
VALUE LABELS groups 1 'ingevuld door ouders' 2 'ingevuld door kinderen' .  
EXECUTE .
```

*****

***** hercodeer land van herkomst

```
COMPUTE landm = A_5 .  
STRING landma (A40) .  
COMPUTE landma = A_57A .  
COMPUTE landv = A_6 .  
STRING landva (A40) .  
COMPUTE landva = A_67A .  
EXECUTE .
```

*****

***** hercodeer tanden poetsen

```
COMPUTE poetsf = v7_1 .  
COMPUTE contr = v7_2 .  
EXECUTE .
```

*****

```
* *  
* LET OP: handmatig A_2 in (F10.0) veranderd ! *  
* *
```

*****

*****

***** voeg files samen

```
RENAME VARIABLES (A_47a=A_46a) .
```

```
ADD FILES /FILE=*  
/RENAME (A_5 A_57a A_6 A_67a v7_1 v7_2 = d0 d1 d2 d3 d4 d5)  
nummer=nummer_k school=school_k  
/FILE='F:\MIJN DOC\PROJECTEN\GBG\NORMSTUDIE\OUDERS_BEWERKT.sav'  
/RENAME (A_5 A_53a A_56a A_6 A_66a A_7 v7_1 v7_2 v7_3 = d6 d7 d8  
d9 d10 d11 d12 d13 d14) nummer=nummer_o school=school_o  
/DROP= d0 d1 d2 d3 d4 d5 d6 d7 d8 d9 d10 d11 d12 d13 d14.  
EXECUTE.
```

```
RECODE  
 groups (SYSMIS=1) .  
EXECUTE .
```

*****

***** aanmaak variabele bouw

```
RECODE
  A_3
  (1 thru 2=1) (3 thru 5=2) (6 thru 8=3) INTO bouw .
EXECUTE .
  IF(groups=2)bouw=3.
EXECUTE .
VALUE LABEL bouw
  1 'onderbouw'
  2 'middenbouw'
  3 'bovenbouw'.
```

*****

***** label variabele waarden

```
VALUE LABELS landm landv 1 'Nederland' 2 'Suriname' 3 'Ned. Antillen' 4 'Aruba' 5 'Turkije' 6
'Marokko' 7 'ander land...' 8 'weet niet' 9 'geen moeder' .
VALUE LABELS invulo 1 'Moeder' 2 'Vader' 3 'anders...' .
VALUE LABELS poetsf 1 'nooit' 2 'niet elke dag' 3 '1 keer per dag' 4 '2 keer per dag' 5 'meer dan 2
keer per dag' .
VALUE LABELS contr 1 'nooit' 2 'niet elk jaar' 3 '1 keer per jaar' 4 '2 keer per jaar of vaker' .
VALUE LABELS help 1 'nooit' 2 'niet elke dag' 3 '1 keer per dag' 4 '2 keer per dag' 5 'meer dan 2 keer
per dag' .
```

```
SAVE OUTFILE 'F:\MIJN DOC\PROJECTEN\GBG\NORMSTUDIE\StandaardRapportage
vernieuwd\normstudie.sav'.
```

S1b Voeg eigen bestand samen met normbestand

*****

```
*
* .....
* ...SYNTAX COMMENTAAR
* open eerst het databestand van uw eigen school
* de variabelen komen overeen met de variabelen in het normstudie bestand
*
* .....
*****
```

```
COMPUTE bron = 0 .
EXECUTE .
```

```
VARIABLE LABEL bron 'groep' .
VALUE LABEL bron
  0 'De Springplank'
  1 'referentiegroep' .
```

*****

```
*
* .....
* ...SYNTAX COMMENTAAR -> ADD FILES
* voeg in onderstaande syntax een pad (de locatie van het bestand) toe, voor 'normstudie.sav'
* bijvoorbeeld: /FILE='D:\Data\normstudie.sav'.
*
* .....
*****
```

```
ADD FILES /FILE=*
/FILE='normstudie.sav'.
EXECUTE.
```

```
RECODE
bron (SYSMIS=1) .
EXECUTE .
```

```
*****
* .....
* ...SYNTAX COMMENTAAR -> SAVE
* voeg in onderstaande syntax een (zelf te kiezen) pad toe, voor 'samengevoegd bestand.sav'
*   bijvoorbeeld: SAVE OUTFILE='C:\GBG\samengevoegd bestand.sav'.
* .....
*****
```

```
SAVE OUTFILE='samengevoegd bestand.sav'
/COMPRESSED.
```

S2 Hercodeer variabelen en bereken schalen

```
*****
* .....
* ...SYNTAX COMMENTAAR
* open eerst het SAMENGEVOEGD BESTAND
*   dat gemaakt is in syntax '1 voeg bestand samen met normbestand'
* .....
*****
```

```
*****
***** hercoderen naar hoogste score is meest gewenste antwoord
```

```
RECODE
v9_1 v9_2 v9_3 v9_4 v9_5 v10_1 v10_2 v10_3 v11_1 v11_3 v12_3
v13_4 v13_5 v13_8 v13_10
v14_4 v14_5 v14_6 v14_7 v14_8 v14_9 v14_10 v14_11 v14_12
(1=4) (2=3) (3=2) (4=1) INTO
v9_1r v9_2r v9_3r v9_4r v9_5r v10_1r v10_2r v10_3r v11_1r v11_3r v12_3r
v13_4r v13_5r v13_8r v13_10r
v14_4r v14_5r v14_6r v14_7r v14_8r v14_9r v14_10r v14_11r v14_12r.
```

```
VARIABLE LABELS v9_1r 'kind uitgescholden op'+
' school' /v9_2r 'voorgekomen dat kind niet mee mocht spelen' /v9_3r 'kind'+
' geduwd, geshopt, geslagen op school' /v9_4r 'dingen op school afgepakt of'+
' verstopt' /v9_5r 'kind uitgelachen' /v10_1r 'kind snel boos' /v10_2r 'kind'+
' gevochten met andere kk' /v10_3r 'kind ruzie gehad met andere kinderen uit'+
' klas' /v11_1r 'moeilijk om stil te'+
' zitten' /v11_3r 'moeilijk om te werken tot werk af is' /v12_3r 'kind'+
' verveelt op school' /v13_4r 'bang dat iets niet lukt' /v13_5r 'zorgen of dingen wel lukken'
/v13_8r 'bang voor andere kinderen' /v13_10r 'bang om iets verkeerd te doen'
/v14_4r 'somber geweest' /v14_5r 'zorgen gemaakt' /v14_6r 'het gevoel alles verkeerd doet'
/v14_7r 'rot gevoeld' /v14_8r 'gevoel dat alles misgaat' /v14_9r 'slecht geslapen'
/v14_10r 'moe gevoeld' /v14_11r 'hoofdpijn gehad' /v14_12r 'buikpijn gehad'.
EXECUTE .
```

```
*****
```

***** maken schalen psychosociale problemen

```
COMPUTE vriend=MEAN.3(v8_1, v8_2, v8_3, v8_4).
COMPUTE pesten=MEAN.4(v9_1r, v9_2r, v9_3r, v9_4r, v9_5r).
COMPUTE agressie=MEAN.2(v10_1r, v10_2r, v10_3r).
COMPUTE aandacht=MEAN.3(v11_1r, v11_2, v11_3r, v11_4).
COMPUTE welsch=MEAN.3(v12_1, v12_2, v12_3r, v12_4).
COMPUTE leerkr=MEAN.2(v12_5, v12_6, v12_7).
COMPUTE zelf=MEAN.2(v13_1, v13_2, v13_3).
COMPUTE faal=MEAN.2(v13_4r, v13_5r, v13_10r).
COMPUTE redzaam=MEAN.4(v13_6, v13_7, v13_8r, v13_9, v13_11).
COMPUTE pos=MEAN.2(v14_1, v14_2, v14_3).
COMPUTE depress=MEAN.4(v14_4r, v14_5r, v14_6r, v14_7r, v14_8r).
COMPUTE fysiek=MEAN.3(v14_9r, v14_10r, v14_11r, v14_12r).
EXECUTE.
```

```
*****
* .....
* ...SYNTAX COMMENTAAR
* sla het bestand op
* .....
*****
```

S3 Achtergrondvariabelen

```
COMPUTE etn = 0 .
DO IF ((landm>1 & landm<8) | (landv>1 & landv<8)).
IF (a_4>1 & a_4<8) etn = 1 .
END IF .
IF (SYSMIS(a_4) | (SYSMIS(landm)&SYSMIS(landv))) etn = $sysmis .
VARIABLE LABEL etn 'etniciteit' .
VALUE LABEL etn 0 'nederlands' 1 'niet-nederlands' .
EXECUTE .
```

```
CROSSTABS
  /TABLES=a_1 etn BY bron
  /FORMAT= AVALUE TABLES
  /CELLS= COUNT COLUMN .
```

```
CROSSTABS
  /TABLES=bouw BY bron
  /FORMAT= AVALUE TABLES
  /CELLS= COUNT COLUMN .
```

S4 voeding Fig1

```
*****
```

***** diagram ontbijt

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....!
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram ontbijt'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 1.1'
/'.....!
```

```

/'
END IF .
EXECUTE .

RECODE
  v1_1
  (1=0) (2=0) (3=0) (4=0) (5=1) INTO ontbijt .
VARIABLE LABELS ontbijt 'ontbijt'.
VALUE LABELS ontbijt 0 'minder dan elke dag' 1 'elke dag'.
EXECUTE .

GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(0 0)(ontbijt) BY bouw BY bron
  /TITLE= 'Te weinig ontbijt' .

```

*****

***** FACULTATIEF diagram ontbijt vandaag

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram ontbijt vandaag'
/' dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 1.1b'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(2 2)(v1_2) BY bouw BY bron
  /TITLE= 'Geen ontbijt vandaag' .

```

*****

***** diagram fruit/ vruchtensap

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram fruit/ vruchtensap'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 1.2'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

RECODE
  v1_3
  (1=0) (2=0) (3=0) (4=0) (5=1) INTO fruit .
EXECUTE .
DO IF (v1_4 = 5) .
RECODE
  fruit (0=1) (ELSE=COPY).
END IF .
EXECUTE .

```



```
VARIABLE LABELS fruit 'fruit/ vruchtensap'.
VALUE LABELS fruit 0 'minder dan elke dag' 1 'elke dag'.
GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(0 0)(fruit) BY bouw BY bron
  /TITLE= 'Te weinig fruit/ vruchtensap' .
```

*****

***** diagram groente

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram groente'
/'  dit dient ingevoegd te worden als Figuur 1.3'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
RECODE
  v1_7
  (1=0) (2=0) (3=0) (4=0) (5=1) INTO groente .
VARIABLE LABELS groente 'groente'.
VALUE LABELS groente 0 'minder dan elke dag' 1 'elke dag'.
EXECUTE .
```

```
GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(0 0)(groente) BY bouw BY bron
  /TITLE= 'Te weinig groente' .
```

*****

***** FACULTATIEF diagram ontbijt, fruit en groente

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram ontbijt, fruit en groente'
/'  dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 1A'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(0 0)(ontbijt) PIN(0 0)(fruit) PIN(0 0)(groente) BY bouw
  /MISSING=LISTWISE
  /TITLE= 'Ontbijt, fruit en groente' .
```

*****

***** diagram frisdrank

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram frisdrank'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 1.4'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
RECODE
v1_5
(1=0) (2=0) (3=0) (4=1) (5=1) INTO frisdr .
VARIABLE LABELS frisdr frisdrank per week'.
VALUE LABELS frisdr 0 'minder dan 5 dagen per week' 1 '5 dagen tot elke dag'.
EXECUTE .
```

```
RECODE
v1_6
(1=0) (2=1) (3=1) (4=99) INTO frisdrh.
RECODE
frisdrh (99=SYSMIS) .
VARIABLE LABELS frisdrh 'hoeveelheid frisdrank per week'.
VALUE LABELS frisdrh 0 'een keer per dag' 1 'vaker dan 1 keer per dag'.
EXECUTE .
```

```
Compute FT=frisdr*frisdrh.
VARIABLE LABELS FT 'frisdrank met suiker'.
VALUE LABELS FT 0 'met mate' 1 'meer'.
EXECUTE .
```

```
GRAPH
/BAR(GROUPED)=PIN(1 1)(FT) BY bouw BY bron
/TITLE= 'Te veel frisdrank met suiker' .
```

*****

***** diagram tussendoortjes per dag

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram tussendoortjes per dag'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 1.5'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
RECODE v1_9 v1_11 v1_13 (1=0) (2=1.5) (3=3.5) (4=5.5) (5=7) INTO d_hartig d_koek
d_snoep .
RECODE v1_10 v1_12 v1_14 (1=1) (2=2) (3=3) (4=0) INTO k_hartig k_koek k_snoep .
COMPUTE tUSD_dag = (d_hartig * k_hartig + d_koek * k_koek + d_snoep * k_snoep) / 7 .
EXECUTE .
```

```
GRAPH
/ BAR(GROUPED)=PGT(3)(tusd_dag) BY bouw BY bron
/ TITLE= 'Meer dan 3 tussendoortjes per dag' .
```

```
*****
```

```
***** FACULTATIEF diagram hartige tussendoortjes
```

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram hartige tussendoortjes'
/' dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 1.6'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
RECODE
v1_9
(1=0) (2=0) (3=0) (4=1) (5=1) INTO hartig .
VARIABLE LABELS hartig 'hartige tussendoortjes per week'.
VALUE LABELS hartig 0 'minder dan 5 dagen per week' 1 '5 dagen tot elke dag'.
EXECUTE .
```

```
RECODE
v1_10
(1=0) (2=1) (3=1) (4=99) INTO hartigh.
RECODE
hartigh (99=SYSMIS) .
VARIABLE LABELS hartigh 'hoeveelheid hartige tussendoortjes per week'.
VALUE LABELS hartigh 0 'een keer per dag' 1 'vaker dan 1 keer per dag'.
EXECUTE .
```

```
Compute HT=hartig*hartigh.
VARIABLE LABELS HT 'hartige tussendoortjes'.
VALUE LABELS HT 0 'met mate' 1 'meer'.
EXECUTE .
```

```
GRAPH
/ BAR(GROUPED)=PIN(1 1)(HT) BY bouw BY bron
/ TITLE= 'Te veel hartige tussendoortjes' .
```

```
*****
```

```
***** FACULTATIEF diagram koek
```

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram koek'
/' dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 1.7'
/'.....'
/'
END IF .
```

EXECUTE .

RECODE

v1_11

(1=0) (2=0) (3=0) (4=1) (5=1) INTO koek .

VARIABLE LABELS koek 'frequentie koekjes eten per week'.

VALUE LABELS koek 0 'minder dan 5 dagen per week' 1 '5 dagen tot elke dag'.

EXECUTE .

RECODE

v1_12 (1=0) (2=1) (3=1) (4=99) INTO koekh.

RECODE

koekh (99=SYSMIS) .

VARIABLE LABELS koekh 'hoeveelheid koekjes tussendoortjes per dag'.

VALUE LABELS koekh 0 'een keer per dag' 1 'vaker dan 1 keer per dag'.

EXECUTE .

Compute KT=koek*koekh.

VARIABLE LABELS KT 'koek'.

VALUE LABELS KT 0 'met mate' 1 'meer'.

EXECUTE .

GRAPH

/BAR(GROUPED)=PIN(1 1)(KT) BY bouw BY bron

/TITLE= 'Te veel koek' .

*****

***** diagram snoep

DO IF (\$casenum = 1) .

PRINT

/'

/'.....'

/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'

/'hieronder vindt u het diagram snoep'

/' dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 1.8'

/'.....'

/'.

END IF .

EXECUTE .

RECODE

v1_13

(1=0) (2=0) (3=0) (4=1) (5=1) INTO snoep.

VARIABLE LABELS snoep 'frequentie snoepjes eten per week'.

VALUE LABELS snoep 0 'minder dan 5 dagen per week' 1 '5 dagen tot elke dag'.

EXECUTE .

RECODE

v1_14 (1=0) (2=1) (3=1) (4=99) INTO snoeph.

RECODE

snoeph (99=SYSMIS) .

VARIABLE LABELS snoeph 'hoeveelheid snoepjes per dag'.

VALUE LABELS snoeph 0 'een keer per dag' 1 'vaker dan 1 keer per dag'.

EXECUTE .

Compute ST=snoep*snoeph.

VARIABLE LABELS ST 'snoep'.

VALUE LABELS ST 0 'met mate' 1 'meer'.

```
EXECUTE .
```

```
GRAPH
```

```
/BAR(GROUPED)=PIN(1 1)(ST) BY bouw BY bron  
/TITLE= 'Te veel snoep' .
```

```
*****
```

```
***** FACULTATIEF diagram frites, pizza, kroket etc.
```

```
DO IF ($casenum = 1) .
```

```
PRINT
```

```
/'
```

```
/'.....'
```

```
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
```

```
/'hieronder vindt u het diagram frites, pizza kroket etc.'
```

```
/' dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 1.9'
```

```
/'.....'
```

```
/'
```

```
END IF .
```

```
EXECUTE .
```

```
RECODE
```

```
v1_8 (1=0) (2=0) (3=1) (4=1) (5=1) into frites.
```

```
VARIABLE LABEL frites 'frequentie frites, pizza, kroket etc. per week' .
```

```
VALUE LABEL frites 0 'minder dan drie dagen per week' 1 'meer dan twee dagen per week' .
```

```
EXECUTE .
```

```
GRAPH
```

```
/BAR(GROUPED)=PIN(1 1)(frites) BY bouw BY bron  
/TITLE= 'Te veel frites, pizza, kroket etc.' .
```

```
*****
```

```
***** FACULTATIEF diagram tussendoortjes
```

```
DO IF ($casenum = 1) .
```

```
PRINT
```

```
/'
```

```
/'.....'
```

```
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
```

```
/'hieronder vindt u het diagram tussendoortjes'
```

```
/' dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 1B'
```

```
/'.....'
```

```
/'
```

```
END IF .
```

```
EXECUTE .
```

```
GRAPH
```

```
/BAR(GROUPED)=PIN(1 1)(FT) PIN(1 1)(HT) PIN(1 1)(ST) PIN(1 1)(KT) BY bouw  
/MISSING=LISTWISE  
/TITLE= 'Tussendoortjes' .
```

S5 Beweging Fig 2

```
*****
```

```
***** diagram NL norm gezond bewegen
```

```
DO IF ($casenum = 1) .
```

```

PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram NL norm gezond bewegen'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 2.1'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

RECODE v2_1 (1=0) (2=1) (3=2) (4=3) (5=4) (6=5) INTO transp_f .
RECODE v2_2 (1=5) (2=15) (3=25) (4=45) (5=0) INTO transp_d .
RECODE v2_3 (1=0) (2=1) (3=2) (4=3) (5=4.5) INTO gym_f .
RECODE v3_1 (1=0) (2=1) (3=2) (4=3) (5=4.5) INTO buiten_f .
RECODE v3_2 (1=0) (2=1) (3=2) (4=3) (5=5.5) INTO sport_f .
RECODE v4_8 (1=0) (2=15) (3=45) (4=90) (5=150) (6=210) INTO buiten_d .
EXECUTE .

COMPUTE dgtransp = (transp_f * transp_d)/5.
COMPUTE dggym = (gym_f * 60)/4.5.
COMPUTE dgbuiten = (buiten_f * buiten_d)/4.5.
COMPUTE dgsport = (sport_f * 60)/5.5.
EXECUTE .

COMPUTE bwg_week = 7 * (dgtransp + dggym + dgbuiten + dgsport).
COMPUTE NNGB = $SYSMIS.
EXECUTE .

if (bwg_week<180) NNGB=1.
if (bwg_week>=180&bwg_week<300) NNGB=2.
if (bwg_week>=300&bwg_week<420) NNGB=3.
if (bwg_week>=420) NNGB=4.
VARIABLE LABEL NNGB 'Nederlandse Norm Gezond Bewegen'.
VALUE LABEL NNGB 1 'inactief' 2 'semi-inactief' 3 'semi-actief' 4 'normactief' .
EXECUTE .

GRAPH
/ BAR(GROUPED)=PIN(1 3)(nngb) BY bouw BY bron
/ TITLE= 'Niet genoeg gezond bewegen' .

*****
***** diagram sport en gym

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram sport en gym'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 2.2'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

RECODE
v2_3
(1=0) (2=0) (3=1) (4=1) (5=1) INTO gymsport .

```

```

IF (v2_3 = 2 & v3_2 = 2) gymnsport = 1 .
IF v3_2 > 2 gymnsport = 1 .
VARIABLE LABELS gymnsport 'gym en sport'.
VALUE LABEL gymnsport 0 'minder dan 2 keer per week' 1 'minimaal 2 keer per week' .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(0 0)(gymnsport) BY bouw BY bron
  /TITLE= 'Te weinig sport en gym' .

```

S6 Vrije tijd Fig 3

```
*****
```

```
**** diagram tv/ video
```

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram tv/ video'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 3.1'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(5 6)(v4_1) BY bouw BY bron
  /TITLE= '> 2 uur TV/ Video kijken' .

```

```
*****
```

```
**** diagram computer
```

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram computer'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 3.2'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
  /BAR(GROUPED)=PIN(5 6)(v4_2) BY bouw BY bron
  /TITLE= '> 2 uur achter Computer' .

```

```
*****
```

```
**** diagram lezen
```

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'

```

```

/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram lezen'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 3.3'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
/BAR(GROUPED)=PIN(1 2)(v4_3) BY bouw BY bron
/TITLE= '< 1/2 uur per dag Lezen' .

```

*****

***** diagram buitenspelen

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram buitenspelen'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 3.4'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
/BAR(GROUPED)=PIN(1 2)(v4_8) BY bouw BY bron
/TITLE= '< 1/2 uur per dag Buitenspelen' .

```

S7 zwemmen Fig 4

*****

***** diagram zwemdiploma/ zwemles

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram zwemdiploma/ zwemles'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 4'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
/BAR(GROUPED)=PIN(3 3)(v5_1) BY bouw BY bron
/TITLE= 'Geen zwemdiploma/ zwemles' .

```


S8 ongelukje Fig 5

*****

**** diagram ongelukje

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Tables'
/'hieronder vindt u de tabel ongelukje'
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 5'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

VARIABLE LABEL v6_1 'ongelukje' .

* Table of Frequencies.

```
TABLES
/FORMAT ZERO MISSING(' ') /TABLES
bron > v6_1 BY
(LABELS) > (STATISTICS)
/STATISTICS COUNT ((F5.0) 'Count' )
CPCT ((PCT7.0) '%':bron ) .
```

VARIABLE LABEL v6_1 'heb je de afgelopen maanden op school wel eens een ongeluk(je) gehad, waardoor je naar huis of naar de dokter moest?' .

S9 mondhygiene Fig 6

*****

**** diagram tanden poetsen

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram tanden poetsen'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 6.1'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
DO IF (bouw = 1).
RECODE help (4=1) (5=1) (SYSMIS=SYSMIS) (ELSE=0) INTO poets.
END IF.
DO IF (bouw = 2).
RECODE help (4=1) (5=1) (SYSMIS=SYSMIS) (ELSE=0) INTO poets.
IF (help=3 & poetsf > 3) poets = 1.
END IF.
DO IF (bouw = 3).
RECODE poetsf (4=1) (5=1) (SYSMIS=SYSMIS) (ELSE=0) INTO poets.
IF (help > 3) poets = 1 .
END IF.
EXECUTE .
```

```

GRAPH
/ BAR(GROUPED)=PIN(0 0)(poets) BY bouw BY bron
/ TITLE= 'Te weinig tanden poetsen' .

```

*****

***** diagram naar de tandarts

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram naar de tandarts'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 6.2'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

GRAPH
/ BAR(GROUPED)=PIN(1 2)(contr) BY bouw BY bron
/ TITLE= 'Niet elk jaar naar tandarts' .

```

S10 roken Fig 7

*****

***** tabel ideeën over roken

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'
/'hieronder vindt u eerst een case processing summary'
/' deze wordt verder niet gebruikt'
/'daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel ideeën over roken'
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 7.1'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

CROSSTABS
/ TABLES=v15_1 BY bron
/ FORMAT= AVALUE TABLES
/ CELLS= COLUMN .

```

*****

***** tabel weerbaarheid tegen roken

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'
/'hieronder vindt u eerst een case processing summary'

```

```

/' deze wordt verder niet gebruikt'
/'daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel weerbaarheid tegen roken'
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 7.2'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

CROSSTABS
/TABLES=v15_4 BY bron
/FORMAT= AVALUE TABLES
/CELLS= COLUMN .

```

*****

***** sigaret aangeboden door

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram sigaret aangeboden door'
/' dit kan FACULTATIEF ingevoegd worden als Figuur 7A'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .

```

```

DO IF (bouw=3).
RECODE
v15_2 v15_2b v15_2c v15_2d
(4=1) (5=1) (6=1) (ELSE=0) INTO v15_2r v15_2br v15_2cr v15_2dr .
VARIABLE LABELS v15_2r 'broer/zus' /v15_2br 'vriend/ vriendin' /v15_2cr
'vader/moeder' /v15_2dr 'school'.
END IF.
EXECUTE .

```

```

GRAPH
/ BAR(GROUPED)= PGT(0)(v15_2r) PGT(0)(v15_2br) PGT(0)(v15_2cr)
PGT(0)(v15_2dr) BY bron
/MISSING=LISTWISE
/TITLE= 'Sigaret aangeboden door...' .

```

```

RECODE
v15_3a v15_3b
(3=1) (5=1) (4=0) (ELSE=SYSMIS) INTO romo rova .
VARIABLE LABEL romo 'rookt moeder' .
VARIABLE LABEL rova 'rookt vader' .
VALUE LABEL romo rova 0 'nee' 1 'ja' .
EXECUTE .

```

*****

***** tabel rookt je moeder

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'

```

```

/hieronder vindt u eerst een case processing summary'
/' deze wordt verder niet gebruikt'
/daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel rookt je moeder'
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 7.3a'
/'.....'
/".
END IF .
EXECUTE .

```

```

CROSSTABS
/TABLES=romo BY bron
/FORMAT= AVALUE TABLES
/CELLS= COLUMN .

```

*****

***** tabel rookt je vader

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'
/hieronder vindt u eerst een case processing summary'
/' deze wordt verder niet gebruikt'
/daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel rookt je vader'
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 7.3b'
/'.....'
/".
END IF .
EXECUTE .

```

```

CROSSTABS
/TABLES=rova BY bron
/FORMAT= AVALUE TABLES
/CELLS= COLUMN .

```

S11 alcohol Fig 8

*****

***** tabel wel eens alcohol gedronken

```

DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'
/hieronder vindt u eerst een case processing summary'
/' deze wordt verder niet gebruikt'
/daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel wel eens alcohol gedronken'
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 8.1a'
/'.....'
/".
END IF .
EXECUTE .

```

```

CROSSTABS
/TABLES= v16_1 BY bron
/FORMAT= AVALUE TABLES

```

```
/CELLS= COLUMN .
```

```
*****
```

```
***** tabel laatste keer alcohol gedronken
```

```
DO IF ($casenum = 1) .  
PRINT  
/'  
/'.....'  
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'  
/'hieronder vindt u eerst een case processing summary'  
/' deze wordt verder niet gebruikt'  
/'daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel laatste keer alcohol gedronken'  
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 8.1b'  
/'.....'  
/'  
END IF .  
EXECUTE .
```

```
CROSSTABS  
/TABLES= v16_2 BY bron  
/FORMAT= AVALUE TABLES  
/CELLS= COLUMN .
```

```
*****
```

```
***** tabel ideeën over alcohol
```

```
DO IF ($casenum = 1) .  
PRINT  
/'  
/'.....'  
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'  
/'hieronder vindt u eerst een case processing summary'  
/' deze wordt verder niet gebruikt'  
/'daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel ideeën over alcohol'  
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 8.2'  
/'.....'  
/'  
END IF .  
EXECUTE .
```

```
CROSSTABS  
/TABLES= v16_4 BY bron  
/FORMAT= AVALUE TABLES  
/CELLS= COLUMN .
```

```
*****
```

```
***** tabel weerbaarheid tegen alcohol
```

```
DO IF ($casenum = 1) .  
PRINT  
/'  
/'.....'  
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Crosstabs'  
/'hieronder vindt u eerst een case processing summary'  
/' deze wordt verder niet gebruikt'  
/'daarna volgt een kruistabel, dit is de tabel weerbaarheid tegen alcohol'
```

```
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 8.3'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
CROSSTABS
/TABLES= v16_5 BY bron
/FORMAT= AVALUE TABLES
/CELLS= COLUMN .
```

```
*****
**** diagram alcohol aangeboden door
```

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Graph'
/'hieronder vindt u het diagram alcohol aangeboden door'
/' dit dient ingevoegd te worden als Figuur 8.4'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
DO IF (bouw=3).
RECODE
 v16_3a v16_3b v16_3c v16_3d
 (4=1) (5=1) (6=1) (ELSE=0) INTO v16_3ar v16_3br v16_3cr v16_3dr .
VARIABLE LABELS v16_3ar 'broer/zus' /v16_3br 'vriend/ vriendin' /v16_3cr
 'vader/moeder' /v16_3dr 'school'.
END IF.
EXECUTE .
```

```
GRAPH
/BAR(GROUPED)= PGT(0)(v16_3ar) PGT(0)(v16_3br) PGT(0)(v16_3cr)
PGT(0)(v16_3dr) BY bron
/MISSING=LISTWISE
/TITLE= 'Alcohol aangeboden door...' .
```

S12 psychosociaal Fig 9

```
*****
**** tabel psychosociaal
```

```
DO IF ($casenum = 1) .
PRINT
/'
/'.....'
/'...OUTPUT COMMENTAAR -> Tables'
/'hieronder vindt u de tabel psychosociaal'
/' deze dient ingevoegd te worden als Figuur 9'
/'.....'
/'
END IF .
EXECUTE .
```

```
RECODE
```

```
vriend pesten agressie aandacht welsch leerkr zelf faal redzaam pos depress
fysiek
(Lowest thru 2.5=100) (2.501 thru Highest=0) INTO vr_d pe_d ag_d aa_d
we_d le_d ze_d fa_d re_d po_d de_d fy_d .
VARIABLE LABELS vr_d 'vriend' /pe_d 'pesten' /ag_d 'agressie' /aa_d
'aandacht' /we_d 'welb school' /le_d 'leerkracht' /ze_d 'zelfvertrouwen'
/fa_d 'faalangst' /re_d 'zelfredzaam' /po_d 'pos emoties' /de_d 'depressie'
/fy_d 'lich fitheid'.
EXECUTE .
```

* Basic Tables.

```
TABLES
/FORMAT BLANK MISSING('.')
/OBSERVATION vr_d pe_d ag_d aa_d we_d le_d ze_d fa_d re_d po_d de_d fy_d
/TABLES (vr_d + pe_d + ag_d + aa_d + we_d + le_d + ze_d + fa_d + re_d +
po_d + de_d + fy_d)
BY (bouw > (bron)) > (STATISTICS)
/STATISTICS
mean( ( F7.0 ) '%' ) /TITLE 'percentage kinderen dat gemiddeld op de'+
' negatieve helft van de schaal zit'.
```


BIJLAGE 10

Modelrapportage

Wat doe jij voor je gezondheid?

Modelrapportage

Wat doe jij voor je gezondheid?

Resultaten van een peiling op basisschool < naam school > < woonplaats >

< datum> 2004

< logo GGD >

Schoolgezondheidsprofielen

[NB de naam van de school, plaats en GGD is fictief, dit is slechts een voorbeeldrapportage waarin gebruik is gemaakt van een willekeurige school uit het referentiebestand].

Voor u ligt een verslag van de resultaten van de afname van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs ("Wat doe jij voor je gezondheid?") op uw school, < naam school >. De lijsten zijn op uw school ingevuld in de maanden < maand, jaar >. Met de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs worden op groepsniveau de gezondheidsproblemen en het gezondheidgerelateerd gedrag van leerlingen op een basisschool systematisch in kaart gebracht.

Bij het vaststellen van de onderwerpen voor de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs zijn de volgende criteria gehanteerd:

- 1) Uit landelijk onderzoek blijkt dat het onderwerp (probleem) in het algemeen veel voorkomt onder kinderen op de basisschool.
- 2) Het onderwerp verwijst naar een gezondheidsprobleem en/of een directe oorzaak daarvan (bijvoorbeeld roken, ongezonde voeding).
- 3) Het voorkomen van het betreffende probleem of de oorzaak daarvan moet meetbaar zijn met een vragenlijst.
- 4) Het gaat om problemen die in principe voorkómen en/of behandeld kunnen worden op het moment dat er reeds sprake is van een probleem.
- 5) De preventieactiviteiten die ter voorkoming en/of behandeling van de betreffende problemen kunnen worden uitgevoerd dienen betekenisvol te zijn voor kinderen gegeven de leeftijdsfase waarin ze op dat moment verkeren (gericht op hun leefwereld).
- 6) Het gaat om problemen waaraan binnen schoolverband, dus ook samen met de ouders, gewerkt kan worden.

De keuze voor de onderwerpen die uiteindelijk landelijk gemaakt is, is een resultaat van consensusvorming tussen een vertegenwoordiging van medewerkers in de Jeugdgezondheidszorg, docenten van basisscholen en ouders.

Aan de hand van de resultaten van de Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs kunt u bepalen op welke punten u verbeteringen in de situatie van de kinderen op uw school wenselijk vindt. Als school beschikt u over informatie uit andere bronnen en heeft u als team en ouders ook een bepaalde indruk van de situatie van uw leerlingen. Wij adviseren u deze informatie eveneens te gebruiken en deze met de GGD in uw regio te bespreken om te komen tot een invulling van uw schoolgezondheidsbeleid.

Thema's

De Vragenlijsten Schoolgezondheid Basisonderwijs kent twee versies: een voor groep 1 tot en met 5, in te vullen door ouders, en een versie voor groep 6 tot en met 8 die door kinderen zelf wordt ingevuld. De lijsten zijn voor een groot deel gelijk, echter voor groep 6 tot en met 8 zijn de onderwerpen roken en alcohol toegevoegd. De lijsten bestaan uit drie onderdelen. Allereerst wordt gevraagd naar enkele algemene gegevens van de kinderen (groep, geslacht, leeftijd, etniciteit). Daarnaast bevatten de lijsten twee hoofdthema's: Leefstijl en Psychosociaal functioneren.

Gebruik van het profiel

Het profiel geeft u een beeld van hoe ouders en kinderen op uw basisschool de leefstijl, gezondheidssituatie en het psychosociaal functioneren van de kinderen beoordelen. Het profiel is alleen van toepassing op uw school.

Om de leesbaarheid van het profiel te bevorderen worden per thema de meest opvallende resultaten besproken. Het betreft hier vergelijkingen met adviezen die gegeven worden met betrekking tot leefstijl (bijvoorbeeld elke dag ontbijten) en vergelijkingen met de landelijke referentiegroep. De landelijke referentiegegevens geven aan hoe de gegevens van uw school zich verhouden tot het gemiddelde van alle basisscholen in Nederland. Deze cijfers zijn in het najaar van 2003 via een landelijk onderzoek onder ruim 4.000 leerlingen bepaald.

Bij de leefstijlgedragingen is het profiel zo opgesteld dat een hoge score een ongunstige uitkomst betekent. Zo wordt bijvoorbeeld het percentage kinderen dat minder dan 5 dagen per week ontbijt berekend. Dit betekent echter niet dat als slechts 10% van de kinderen een negatieve score heeft op uw school, het onderwerp onbelangrijk zou zijn voor verbetering. Ook betekent een gunstige score vergeleken met de referentiegroep niet, dat het onderwerp onbelangrijk is voor verbetering. Immers, ook landelijk kunnen leerlingen een minder gunstige score hebben waardoor u bij een gunstige score voor uw school toch kunt kiezen voor beleid ter verbetering van de situatie.

Op grond van deze gegevens en nadere oordeelsvorming binnen het schoolteam en met ouders kan uw school besluiten om aan bepaalde problemen extra aandacht te gaan besteden. In overleg met een gezondheidsbevorderende en onderwijsondersteunende instelling, zoals de GGD, kunt u een bewuste keuze maken uit concrete activiteiten en programma's die in Nederland beschikbaar zijn om de beoogde verbeteringen in de gezondheidssituatie van uw leerlingen te bereiken.

Wij hopen dat u na het lezen van het schoolprofiel een goede indruk heeft gekregen van de leefstijl, de gezondheidssituatie en het psychosociaal functioneren van de kinderen op uw school, volgens de mening van ouders en kinderen. De GGD is graag bereid u verder te ondersteunen bij het interpreteren van de gegevens en bij eventueel te nemen vervolgstappen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met < contactpersoon GGD >.

Juni 2004

Inhoudsopgave

A.	Beschrijving van de groep leerlingen	1
1.	Voeding	2
2.	Beweging	7
3.	Vrije tijd	9
4.	Zwemvaardigheid	13
5.	Ongeluk(jes) op school	14
6.	Mondhygiëne	15
7.	Roken in groep 6, 7, 8	17
8.	Alcohol in groep 6, 7, 8	19
9.	Psychosociaal functioneren	21
	Samenvatting	24

A. Beschrijving van de groep leerlingen

Aan het onderzoek op < naam school > hebben 247 ouders en leerlingen deelgenomen. Het responsepercentage is 85%. De referentiegroep bestaat uit 4.044 kinderen van 26 scholen uit het gehele land. De ouders en kinderen in de referentiegroep hebben de lijst ingevuld in het najaar van 2003.

Tabel 1. Beschrijving van de groepen**

	< naam school >	Referentiegroep
	Aantal (%)	Aantal (%)
Aantal meisjes	117 (47%)	1.973 (49%)
Aantal jongens	129 (52%)	2.062 (51%)
Allochtone kinderen*	30 (12%)	229 (6%)
Onderbouw	60 (24%)	949 (24%)
Middenbouw	89 (36%)	1.402 (35%)
Bovenbouw	97 (39%)	1.684 (42%)

* Dit zijn kinderen die zelf geboren zijn in het buitenland of tenminste één van de ouders/verzorgers (waar hij/zij de meeste tijd woont) is geboren in het buitenland.

** NB De aantallen tellen niet op tot 100% omdat er is afgerond.

De verhouding jongens-meisjes, onderbouw-middenbouw-bovenbouw op < naam school > is vergelijkbaar met de verhouding in de referentiegroep. Op < naam school > zitten meer allochtone kinderen dan in de referentiegroep.

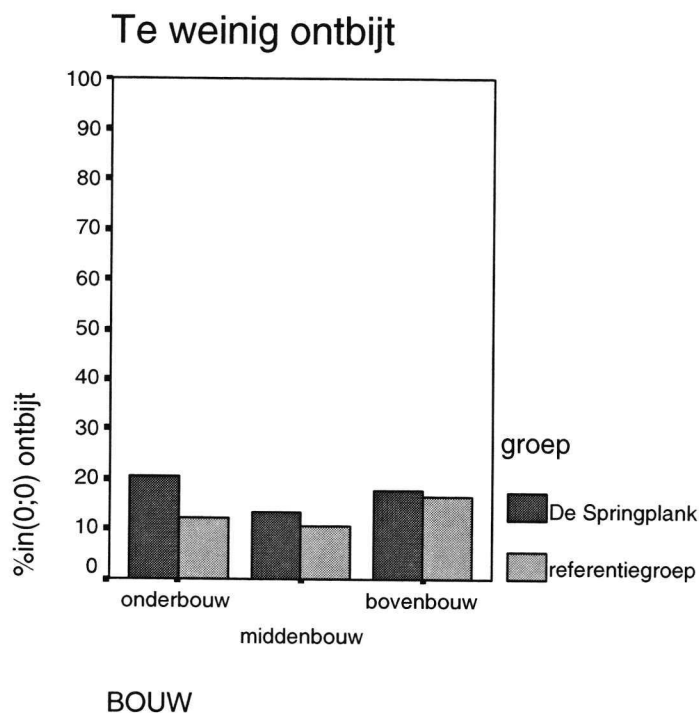
1. Voeding

Goede voeding is belangrijk voor een goede gezondheid. Ongezonde voeding kan bijdragen aan de ontwikkeling van overgewicht en chronische aandoeningen. Kinderen met overgewicht hebben een groter risico op overgewicht op volwassen leeftijd en lopen daardoor op latere leeftijd een groter risico op sociale en lichamelijke problemen (zoals diabetes mellitus, hart- en vaatziekten). Daarnaast worden veel voedingsgewoontes in de jeugd gevormd en is het dus van belang dat kinderen leren om gezond en met regelmaat te eten.

Ontbijt

Een goede voeding begint met elke dag ontbijt. Het overslaan van het ontbijt kan de concentratie en prestaties van leerlingen ongunstig beïnvloeden. Daarnaast kan het leiden tot een groter gebruik van tussendoortjes.

Figuur 1.1 Percentage leerlingen dat niet elke dag ontbijt

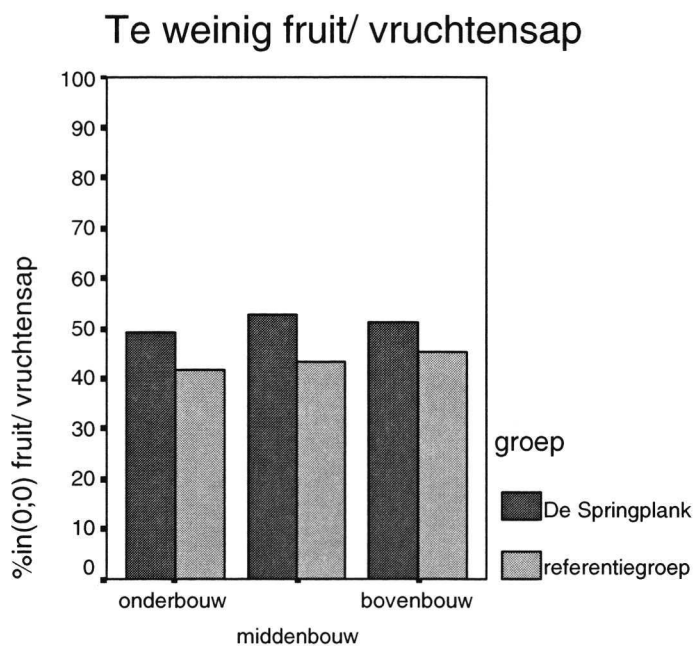
Ruim 10-20% van de kinderen ontbijt niet elke dag. In de onderbouw en bovenbouw ligt dat percentage hoger dan in de middenbouw. Het percentage kinderen op < naam school > dat niet elke dag ontbijt is hoger dan in de referentiegroep.

Fruit en Groente

Het Voedingscentrum raadt aan elke dag 1 tot 2 stuks fruit te eten. Per dag mag 1 glas vruchtensap als een stuk fruit worden geteld.

Figuur 1.2 Percentage leerlingen dat niet elke dag tenminste 1 stuks fruit eet of 1 glas vruchtensap drinkt

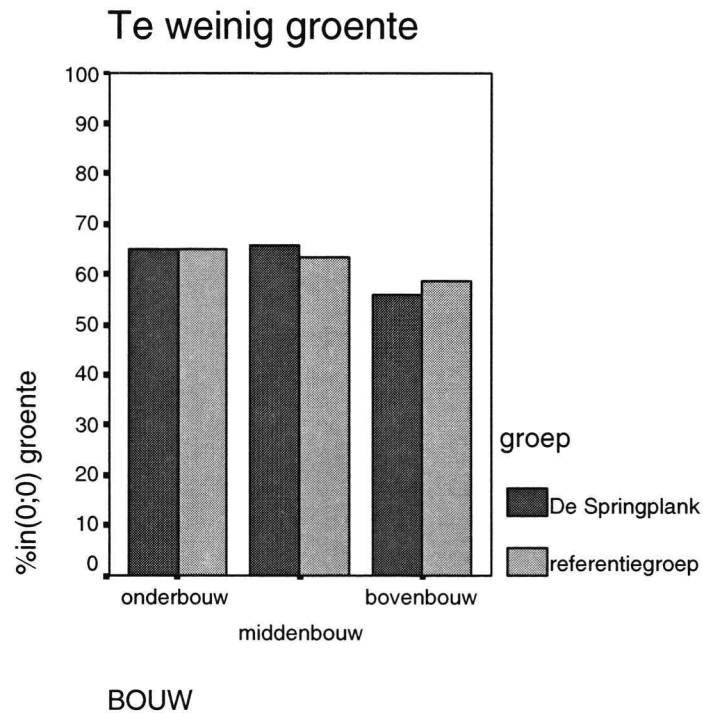

BOUW

Op < naam school > krijgt ruim de helft van de kinderen niet elke dag fruit/vruchtensap binnen. < naam school > scoort hier minder goed dan de referentiegroep.

Het Voedingscentrum adviseert elke dag tenminste twee opscheplepels groente te nemen. Hoeveelheden zijn voor kinderen (maar ook voor volwassenen) echter moeilijk aan te geven. Gevraagd is daarom of kinderen elke dag groente eten.

Figuur 1.3 Het percentage kinderen dat niet elke dag groente eet

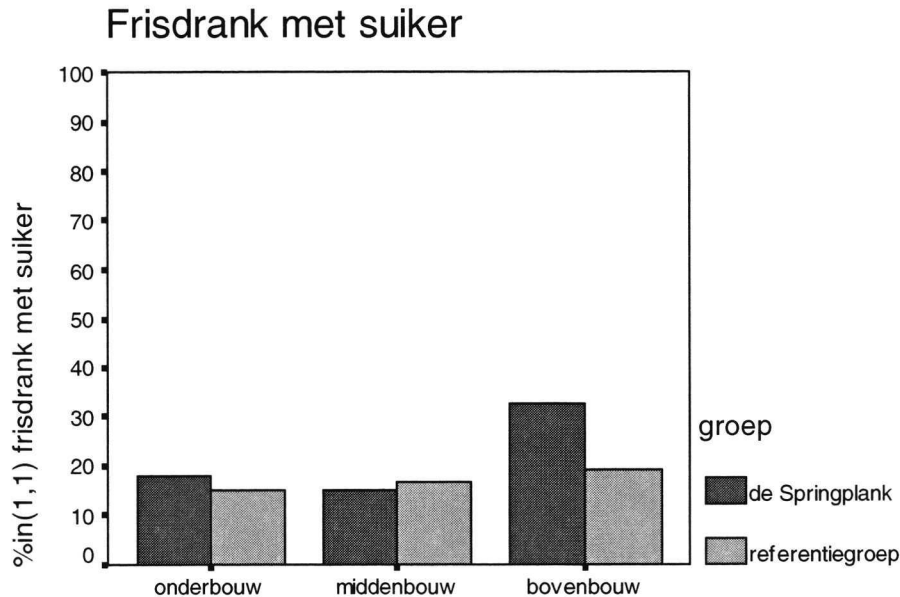

Ruim twee derde van de kinderen op < naam school > eet niet elke dag groente, in de bovenbouw is dat iets gunstiger. De percentages zijn vergelijkbaar met de referentiegroep. Op < naam school > zijn er meer kinderen in de bovenbouw die elke dag groente eten dan in de referentiegroep.

Tussendoortjes

Het Voedingscentrum adviseert maximaal 3 tussendoortjes per dag te nemen. Het probleem bij tussendoortjes is dat deze producten vaak grote hoeveelheden vet en suiker bevatten. Tussendoortjes vormen daarom een risicofactor voor overgewicht en een onevenwichtig voedingspatroon. Bovendien neemt met het vergroten van het aantal snackmomenten ook de kans op cariës toe. Daarnaast geldt dat het drinken van suikerhoudende frisdrank niet gecompenseerd wordt door minder te eten. Het regelmatige gebruik van frisdrank verhoogt daarom de kans op overgewicht maar ook de kans op cariës.

Figuur 1.4 Percentage kinderen dat meer dan 4 dagen per week meer dan een keer per dag frisdrank met suiker neemt

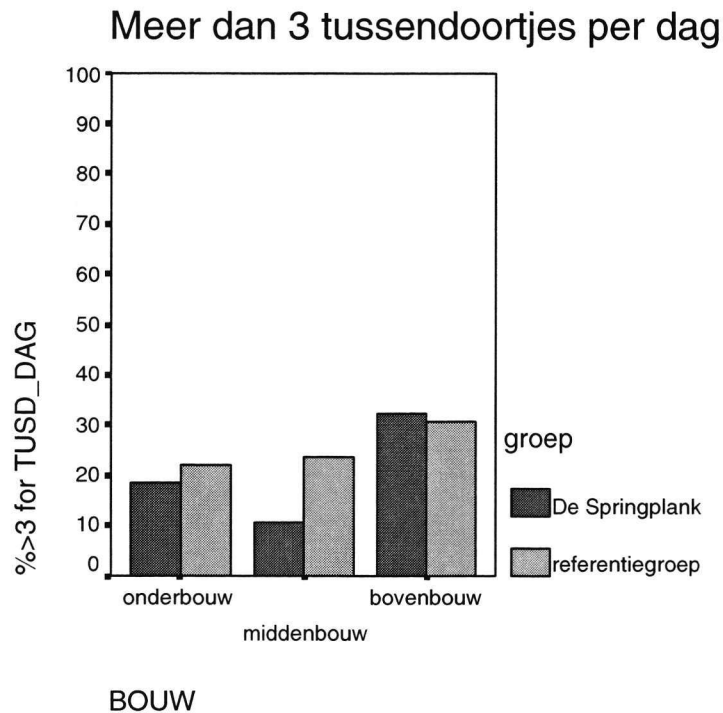

BOUW

percentage meer dan 4 dagen per week meer dan één keer per dag

Het drinken van frisdrank met suiker neemt in de bovenbouw toe. In de bovenbouw van < naam school > neemt ruim 30% van de kinderen meer dan 4 dagen per week meer dan een glas per dag. Dit is meer dan in de referentiegroep.

Figuur 1.5 Percentage kinderen dat meer dan 4 dagen per week meer dan drie tussendoortjes per dag eet

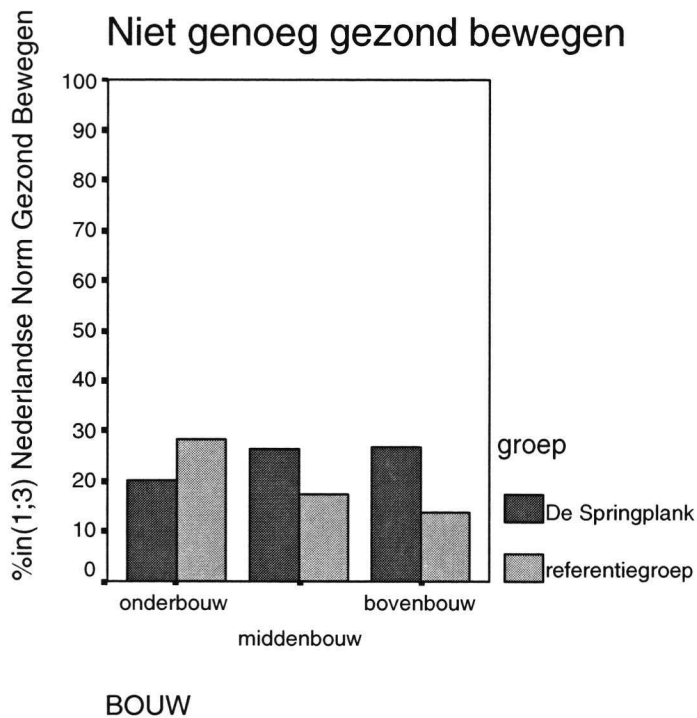
Op < naam school > neemt het aantal kinderen dat meer dan 4 dagen per week meer dan drie keer per dag een tussendoortje neemt in de bovenbouw toe. Hoewel in de onderbouw en middenbouw het aantal kinderen dat teveel tussendoortjes neemt lager is dan in de referentiegroep, is dat in de bovenbouw andersom: hier scoort < naam school > iets ongunstiger dan de referentiegroep.

2. Beweging

Gezond bewegen vergroot het zelfvertrouwen van kinderen, bevordert de grove motoriek en vermindert de kans op verschillende chronische aandoeningen en overgewicht.

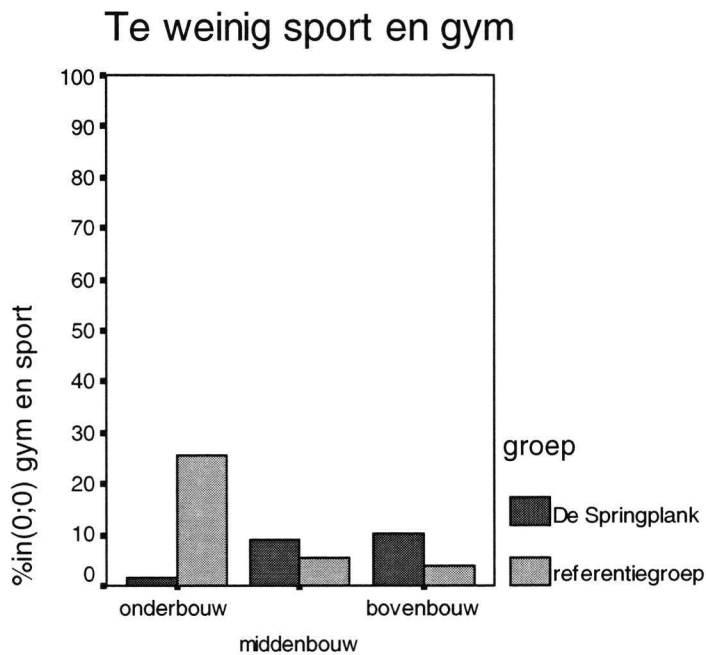
Voor jeugdigen (jonger dan 18 jaar) wordt dagelijks tenminste 60 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit aanbevolen; bovendien dienen deze minimaal tweemaal per week gericht te zijn op verbeteren en handhaven van lichamelijke fitheid (Kemper, Ooijendijk, Stiggelbout, TSG jaargang 3, 2000).

Figuur 2.1 Percentage kinderen dat niet voldoet aan de Nederlandse Norm Bewegen

Ongeveer 20-30% van de kinderen op < naam school > voldoet niet aan de Nederlandse Norm Bewegen voor de Nederlandse Jeugd. In de onderbouw scoort < naam school > gunstiger dan de referentiegroep, in de middenbouw en bovenbouw iets ongunstiger dan de referentiegroep.

Figuur 2.2 Percentage kinderen dat niet tenminste twee keer per week gymt of sport na school

BOUW

Kinderen dienen tenminste tweemaal per week intensiever te bewegen, gericht op het verbeteren en handhaven van lichamelijke fitheid. Hier is dat met vragen naar gym en sport nagegaan. Uit de grafiek blijkt dat in de onderbouw de kinderen op < naam school > meer gymmen en sporten dan in de referentiegroep. In de midden- en bovenbouw is het percentage kinderen dat onvoldoende gymt en sport iets hoger dan in de referentiegroep.

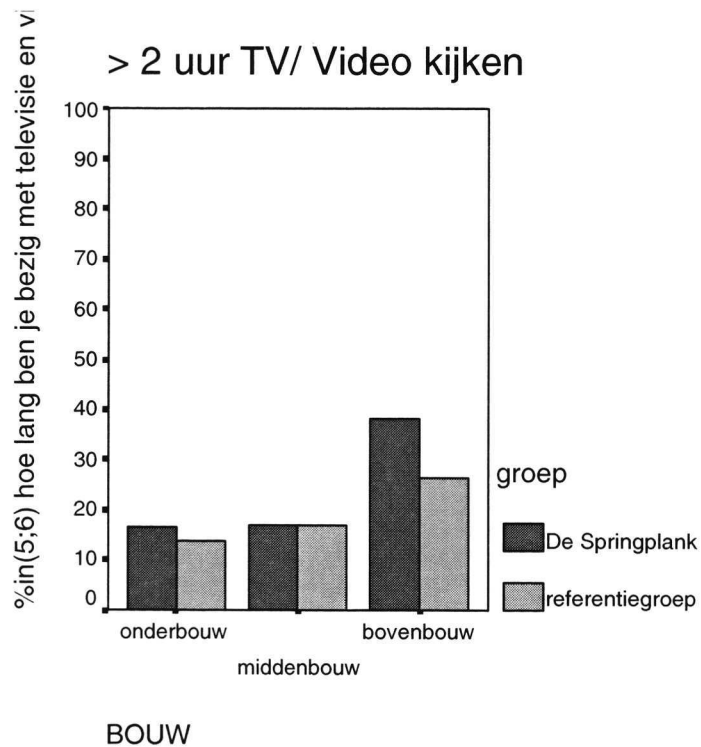
3. Vrije tijd

Naast beweging is gevraagd naar andere activiteiten in de vrije tijd van kinderen zoals TV kijken, achter de computer zitten, buitenspelen.

De mate waarin kinderen TV/DVD/Video kijken en achter de computer zitten gaat ten koste van andere activiteiten en heeft een ongunstige invloed op het ontwikkelen van overgewicht.

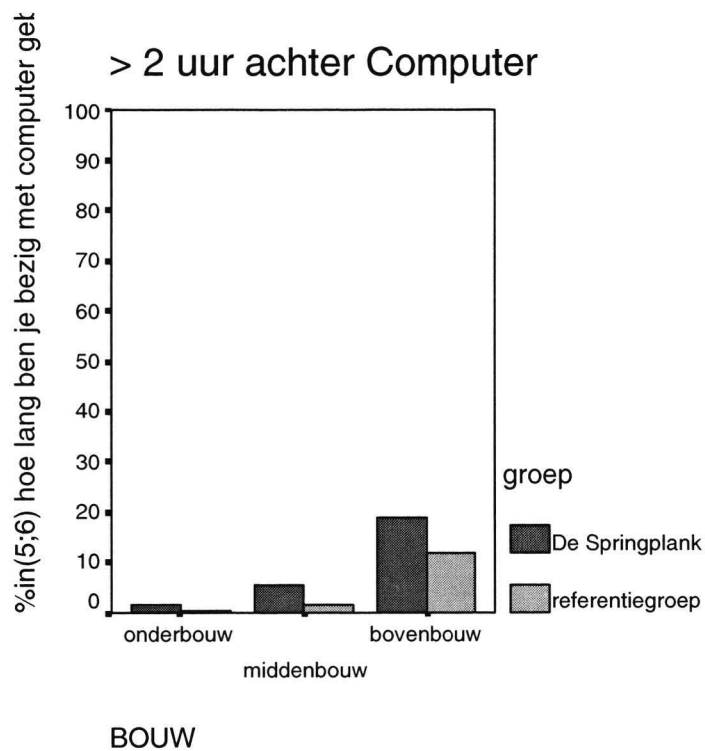
Gekeken is naar het aantal kinderen dat na school tenminste 2 uur per dag TV/DVD/Video kijkt en het aantal kinderen dat na school tenminste 2 uur per dag achter de computer zit.

Figuur 3.1 Percentage kinderen dat twee uur of meer per dag TV/DVD/video kijkt

TV/DVD/Video kijken neemt toe in de bovenbouw. Ruim 40% van de kinderen in de bovenbouw op < naam school > kijkt 2 uur of meer TV of video per dag, dat is ongunstiger dan in de referentiegroep.

Figuur 3.2 Percentage kinderen dat meer dan 2 uur per dag achter de computer zit

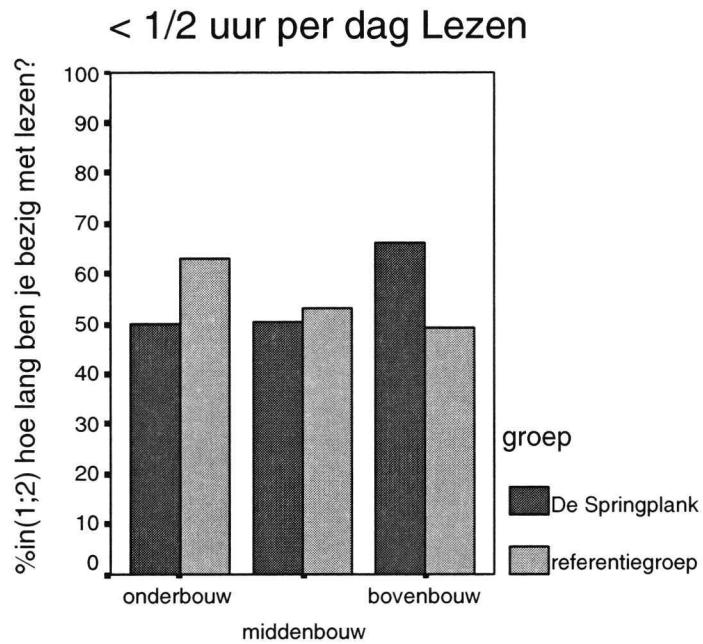

Het percentage kinderen dat 2 uur of meer per dag achter de computer zit, is in de onderbouw en middenbouw erg laag. Echter, het percentage kinderen dat meer dan 2 uur achter de computer zit in de middenbouw is wel hoger dan in de referentiegroep. In de bovenbouw neemt dat toe, waarbij de bovenbouw op < naam school > ook ongunstiger scoort dan de referentiegroep.

Lezen heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen. Berekend is het percentage kinderen op < naam school > dat minder dan een half uur leest per dag.

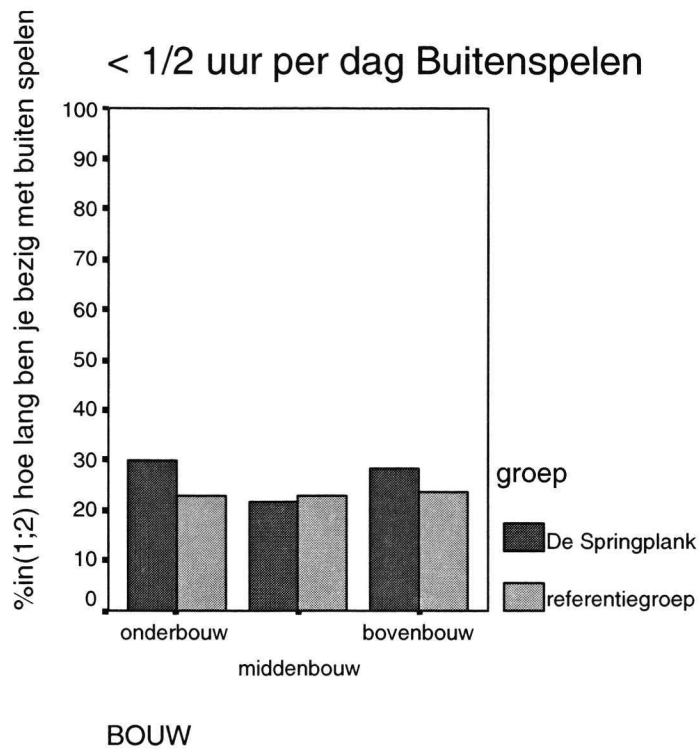
Figuur 3.3 Percentage kinderen dat minder dan een half uur per dag leest

BOUW

Het percentage kinderen dat minder dan een half uur leest per dag neemt op < naam school > toe in de bovenbouw. De bovenbouw op < naam school > scoort hier ongunstiger dan de referentiegroep.

Figuur 3.4 Percentage kinderen dat minder dan een half uur per dag buiten speelt

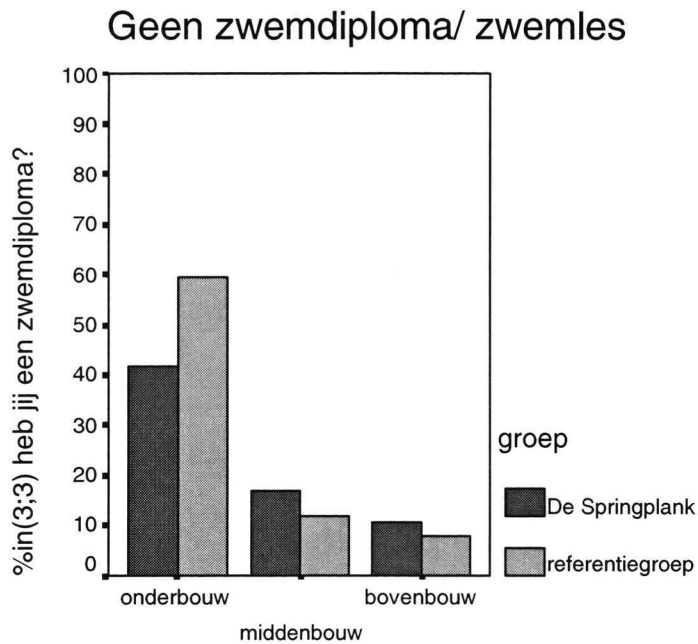

Ongeveer een derde van de kinderen op < naam school > speelt minder dan een half uur per dag buiten. Bij < naam school > is dat percentage iets ongunstiger dan in de referentiegroep, met name in de onder- en bovenbouw.

4. Zwemvaardigheid

Het aantal verdrinkingsgevallen in Nederland is in de periode van 1950 tot 1983 sterk gedaald, wat mede het gevolg is van het toen nog gebruikelijke schoolzwemmen.

Figuur 4.1 Percentage kinderen dat geen zwemvaardigheden heeft of oefent

BOUW

Het percentage kinderen dat geen zwemdiploma heeft of zwemles volgt neemt af in de middenbouw en bovenbouw. Echter, op < naam school > heeft 13% van de kinderen in de bovenbouw geen zwemdiploma of volgen geen zwemles. De score van < naam school > in de midden- en bovenbouw is ongunstiger dan in de referentiegroep. In de onderbouw scoort < naam school > gunstiger dan de referentiegroep.

5. Ongeluk(jes) op school

Veiligheid in en op school is van belang. Aan ouders en kinderen is gevraagd of het kind de afgelopen maanden op school een ongeluk(je) had waarvoor het naar huis of naar de dokter moest.

Tabel 5.1 Aantal kinderen dat een ongelukje op school heeft gehad waarvoor het naar de dokter moest

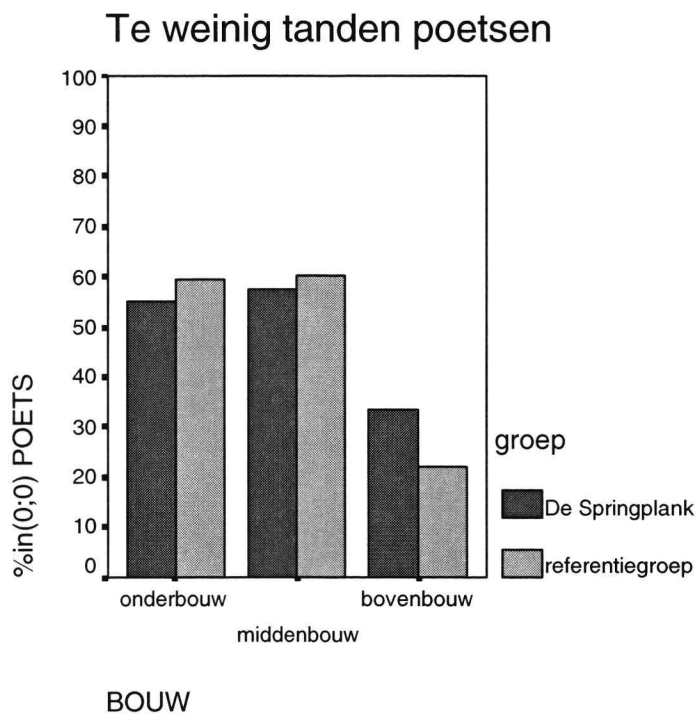
		Aantal	%
Groep	< naam school >	15	6%
	Referentiegroep	332	8%

Het percentage kinderen dat ongelukjes heeft op school waarvoor het naar de dokter of naar huis moest is op < naam school > lager dan in de referentiegroep. < naam school > steekt hiermee gunstig af vergeleken met de referentiegroep.

6. Mondhygiëne

Het Ivoren Kruis adviseert twee maal per dag goed te poetsen waarbij voor kinderen onder de 9 jaar geldt dat een ouder tenminste ook een keer per dag moet (na)poetsen. De norm die voor groep 1-2 gehanteerd wordt is dat ouders tenminste twee keer per dag (na)poetsen. Voor de middenbouw, groep 3,4,5, is nagegaan of kinderen per dag twee maal poetsen en dat de ouder tenminste een keer (na)poetst. In de berekening wordt daarmee voor de middenbouw een iets strengere norm gehanteerd doordat twee keer poetsen waarvan een keer door de ouder en een keer door het kind ook goed zou zijn geweest. Voor groep 6-8 wordt de norm gehanteerd dat kinderen zelf tenminste twee keer moeten poetsen. Afgebeeld wordt het percentage kinderen dat vergeleken met deze norm onvoldoende poetst.

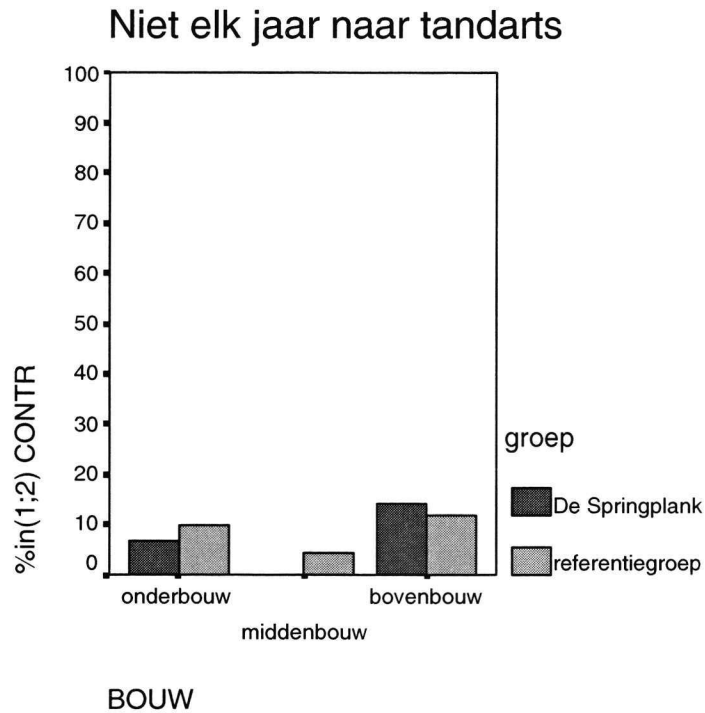
Figuur 6.1 Percentage kinderen dat onvoldoende poetst of gepoetst wordt

Op < naam school > is het percentage kinderen dat onvoldoende poetst in de onder- en middenbouw ruim 50% en in de bovenbouw ongeveer 30%. In de bovenbouw heeft < naam school > een ongunstigere score dan de referentiegroep.

Geadviseerd wordt tenminste een keer per jaar de tandarts te bezoeken voor controle. Berekend wordt het percentage kinderen dat meer dan een keer per jaar de tandarts bezoekt.

Figuur 6.2 Percentage kinderen dat minder dan een keer per jaar de tandarts bezoekt

Opvallend is dat het percentage kinderen dat tenminste een keer per jaar naar de tandarts gaat afneemt in de bovenbouw. Het percentage kinderen dat tenminste een keer per jaar naar de tandarts gaat is 100% voor de middenbouw. Echter, in de onderbouw gaat bijna 10% niet een keer per jaar naar de tandarts en in de bovenbouw gaat bijna 20% onvoldoende. < naam school > scoort in de bovenbouw ongunstiger dan de referentiegroep.

7. Roken in groep 6, 7, 8

Roken heeft belangrijke gevolgen voor de gezondheid op latere leeftijd en kan leiden tot longkanker, hart- en vaatziekten en vroeg overlijden. Als jongeren beginnen met roken is dat een belangrijke voorspeller voor roken op latere leeftijd. Omdat nog een relatief klein deel van de leerlingen op zo'n jonge leeftijd rookt en men toe wil naar vroege preventie, is naast feitelijk rookgedrag, ook gevraagd naar de intentie om te gaan roken, evenals de ervaren sociale druk om te gaan roken en de inschatting van kinderen over of zij zich tegen eventuele ongewenste druk kunnen verweren.

Tabel 7.1 Ideeën van kinderen over roken later

Welke uitspraak past het best bij jouw ideeën over roken later?	Groep	
	< naam school >	Referentiegroep
Ik denk dat ik nooit ga roken	90%	91%
Ik denk dat ik de komende vijf jaar niet ga roken	8%	7%
Ik denk dat ik binnen 5 jaar ga roken	1%	1%
Ik rook wel eens en denk niet dat ik daarmee zal stoppen	0%	0.4%
Ik rook wel eens, wil daar binnen 1/2 jaar mee stoppen	1%	0.5%
Totaal	100.0%	100.0%

Ongeveer 1% van de kinderen in groep 6,7,8 van < naam school > rookt, < naam school > scoort daarmee vergelijkbaar met de referentiegroep. De meeste kinderen op < naam school > denken dat zij nooit gaan roken en in ieder geval niet de eerste 5 jaar. De percentages gevonden bij < naam school > zijn vergelijkbaar met de referentiegroep.

Tabel 7.2 Ideeën van kinderen hoe zij reageren wanneer zij een aangeboden sigaret niet willen

Stel dat andere kinderen jou een sigaret geven en je wilt dat niet, wat zou je dan doen?	Groep	
	< naam school >	Referentiegroep
Zeggen dat ik de sigaret niet wil	95%	92%
De sigaret nemen, maar geen trekje nemen	5%	5%
De sigaret nemen en wel een trekje nemen	0%	2%
De sigaret nemen en helemaal oproken	0%	0.7%
Totaal	100.0%	100.0%

De meeste kinderen op < naam school > geven aan dat zij een aangeboden sigaret zullen weigeren, < naam school > scoort hiermee beter dan de referentiegroep.

Ouders vertonen modelgedrag voor kinderen. Als ouders roken zullen kinderen ook eerder geneigd zijn om te gaan roken.

Tabel 7.3 Percentage kinderen dat aangeeft dat de ouder rookt

	< naam school >	Referentiegroep
Vader rookt	46%	39%
Moeder rookt	44%	31%

Bijna de helft van de ouders rookt. Het percentage ouders dat rookt is op < naam school > hoger dan in de referentiegroep.

8. Alcohol in groep 6,7 en 8

Het gebruik van een grote hoeveelheid alcohol heeft ernstige gevolgen voor de gezondheid en voor het sociaal functioneren en het presteren op school. Het jong beginnen met drinken van alcohol kan ertoe leiden dat al jong veel alcohol wordt gedronken. Alcoholgebruik op zich is nog geen groot probleem onder leerlingen van de basisschool. Naast feitelijk alcoholgebruik is daarom net als bij roken gekeken naar de intenties, sociale druk en de inschatting van kinderen over of zij zich tegen eventuele ongewenste druk kunnen verweren.

Tabel 8.1 Gebruik van alcohol in groep 6-8

Heb je wel eens een drankje met alcohol gedronken?	Groep	
	< naam school >	Referentiegroep
Nog nooit	28%	39%
Een paar keer een slokje	57%	46%
Af en toe maar niet elke week	14%	15%
Elke week	1%	1%

Ongeveer een derde van de kinderen op < naam school > heeft nog nooit alcohol gehad. 14% drinkt af en toe. De percentages op < naam school > zijn ongunstiger dan de referentiegroep.

Op de vraag of het kind de afgelopen week een drankje met alcohol heeft gedronken antwoordt 10% met ja, dit is vergelijkbaar met de referentiegroep.

Tabel 8.2 ideeën van kinderen in groep 6-8 over alcohol drinken

Welke uitspraak pas het best bij jouw ideeën over alcohol drinken later?	Groep	
	< naam school >	Referentiegroep
Ik denk dat ik nooit zal drinken	34%	44%
Ik denk dat ik de komende vijf jaar geen alcohol zal drinken	38%	35%
Ik denk dat ik binnen vijf jaar alcohol zal drinken	20%	15%
Ik drink wel eens alcohol, zal niet binnen 1/2 jaar stoppen	7%	4%
Ik drink wel eens, wil daar binnen 1/2 jaar mee stoppen	1%	2%
Totaal	100.0%	100.0%

Ongeveer een derde van de kinderen op < naam school > geeft aan nooit te gaan drinken, 20% zal daar binnen 5 jaar wel aan beginnen. < naam school > scoort hiermee iets ongunstiger dan de referentiegroep.

Tabel 8.3 Ideeën van kinderen over hoe zij reageren wanneer zij een aangeboden drankje niet willen

Stel dat andere kinderen jou een drankje met alcohol geven en je wilt dat niet, wat zou je dan doen?	Groep	
	< naam school >	Referentiegroep
Zeggen dat ik het drankje niet wil	87%	83%
Het drankje nemen, maar niet opdrinken	5%	7%
Het drankje nemen en wel een slokje nemen	5%	8%
Het drankje nemen en helemaal opdrinken	2%	3%
Totaal	100.0%	100.0%

De meeste kinderen geven aan dat als zij een drankje met alcohol aangeboden krijgen en deze niet willen, het drankje zullen weigeren. < naam school > scoort hiermee iets gunstiger dan de referentiegroep.

9. Psychosociaal functioneren

Sociale relaties en steun is belangrijke voor een goede ontwikkeling van een kind. Druk gedrag en een beperkt concentratievermogen beïnvloeden de schoolprestaties negatief en zijn belangrijke voorspellers van later te ontwikkelen psychosociale problematiek, uitval op school en andere risicogedragingen. Geen positief zelfbeeld, faalangst, depressieve klachten, sociale uitsluiting en eenzaamheid kunnen invloed hebben op de schoolprestaties en geven een groter risico op psychosomatische klachten, psychische en sociale problemen. Juist op jonge leeftijd is het belangrijk om te voorkomen en in te grijpen omdat hierdoor de mogelijke ontwikkeling van grotere problematiek wordt voorkomen.

In tabel 9.1 wordt het percentage kinderen afgebeeld dat aangeeft problemen te hebben op de hierboven genoemde domeinen.

Tabel 9.1 Percentage kinderen dat vaak/heel vaak problemen heeft

	Onderbouw		Middenbouw		Bovenbouw	
	Groep		Groep		Groep	
	< naam school >	Referentie-groep	< naam school >	Referentie-groep	< naam school >	Referentie-groep
	%	%	%	%	%	%
Hoe gaan kinderen met elkaar om?						
Sociale relaties	16	17	10	15	14	16
Pesten	0	0	0	1	3	3
Agressie	0	0	0	1	4	4
Hoe voelen kinderen zich op school?						
Concentratie	22	24	25	23	22	25
Welbevinden op school	5	5	8	7	20	27
Relatie met leerkracht	14	10	17	13	18	23
Staan kinderen stevig in hun schoenen?						
Zelfvertrouwen	9	6	8	12	21	26
Faalangst	17	11	18	14	19	16
Assertiviteit	9	13	14	11	8	10
Zitten de kinderen lekker in hun vel?						
Positieve emoties	2	5	3	8	15	15
Depressie	0	0	0	1	7	6
Lichamelijke fitheid	0	2	1	2	9	13

Hoe gaan kinderen op < naam school > met elkaar om?

Sociale relaties

Op < naam school > geeft ongeveer 14-16% van de ouders cq kinderen aan dat kinderen problemen ervaren in het kunnen aangaan en onderhouden van relaties met andere kinderen en de ervaren steun van andere kinderen op school. In de middenbouw scoort < naam school > gunstiger dan de referentiegroep.

BIJLAGE 11

Leden klankbordgroep

1961
1962
1963
1964
1965

1966

1967

1968
1969
1970

1971
1972

LEDEN KLANKBORDGROEP

Dhr. F.I.M. Pijpers	GG&GD Amsterdam (voorzitter)
Mw. C. de Rover	GGD regio Achterhoek
Mw. M. van der Laan	GGD regio Achterhoek
Mw. J. Bezem	Hulpverlening Gelderland Midden
Mw. H. Rexswinkel	GGD Zuid Holland West
Dhr. F. Prior	APS
Mw. H. Jansma	Ouders & Co
Mw. D. Janssen	Ouders/MR
Dhr. J. Morsink	Stichting Katholiek Onderwijs Noord Oost Twente
Mw. M. Koolen	Schoolhuis Houten